

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010

Aktualizacja

Październik 2008

Przygotowanie: Zespół autorski Pomorskiego Centrum Badań i
Technologii Środowiska, POMCERT

Spis Treści:

1. Wprowadzenie	5
1.1. PODSTAWY FORMALNO-MERYTORYCZNE OPRACOWANIA	5
1.2. ZAKRES OPRACOWANIA	6
2. Charakterystyka Obszaru	7
2.1. LUDNOŚĆ	7
2.2. ZASOBY MIESZKANIOWE	9
2.3. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	10
2.4. RZEŻBA TERENU	11
2.5. WARUNKI KLIMATYCZNE	12
2.6. WODY	13
2.7. DOMINUJĄCE GAŁĘZIE GOSPODARCZE	14
2.8. INFRASTRUKTURA DROGOWA	20
2.9. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ I CIEPŁO	22
3. Aktualny stan środowiska	25
3.1. OBSZARY NATURA 2000	25
3.2. REZERWATY PRZYRODY	32
3.3. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	33
3.4. POMNIKI PRZYRODY	34
3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	37
3.6. HAŁAS.....	56
3.7. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	58
4. Nowa polityka ekologiczna na lata 2007-2010	60
4.1. CELE I ZADANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA NA LATA 2007-2010	60
4.2. CELE WYZNACZONE W WOJEWÓDZKIM PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA 2010	66
4.3. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU	69
4.4. ANALIZA PORÓWNAWCZA CELÓW WOJEWÓDZKICH (POŚ) I POWIATOWYCH (STRATEGIA).....	70
5. Cele Programu ochrony środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010	72
5.1. POZIOMY CELÓW DŁUGOTERMINOWYCH	72
5.2. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	73
5.3. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	74
5.4. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	75
5.5. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM I EDUKACJI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA.....	76
5.6. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY WARTOŚCI PRZYRODNICZEJ I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODY	78
5.7. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OGRANICZENIA MATERIAŁOCHŁONNOŚCI, WODOCHŁONNOŚCI I ENERGOCHŁONNOŚCI.....	79
5.8. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	80
6. Szacunkowe koszty realizacji Programu	84
7. Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe	88
8. Wnioski z prognozy oddziaływania na środowisko programu ochrony środowiska	89
9. Monitoring realizacji celów i zadań	92
9.1. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	92
10. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska	93
11. Streszczenie nietechniczne	95

Spis Tabel

Tabela 1. Stan ludności (stan na 31 grudnia).....	7
Tabela 2. Wskaźniki przyrostu naturalnego (stan na 31 grudnia)	8
Tabela 3. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne (stan na 31 grudnia)	8
Tabela 4. Główne wskaźniki demograficzne Powiatu Gdańskiego (stan na 31 grudnia)	9
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe (stan na 31 grudnia).....	9
Tabela 6. Zasoby wodne w gminach.....	13
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych (stan na 31 grudnia)	14
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sekcji PKD (stan na 31 grudnia)	15
Tabela 9. Struktura gałęzi gospodarki (stan 31.12.2007 r.)	16
Tabela 10. Powierzchnia użytków rolnych	17
Tabela 11. Leśnictwo w latach 2003-2006	18
Tabela 12. Baza turystyczna – obiekty zbiorowego zakwaterowania	19
Tabela 13. Drogi gminne i powiatowe	21
Tabela 14. Długość dróg powiatowych w rozbiu na gminy i rodzaj nawierzchni.....	21
Tabela 15. Główne obiekty energetyczne	22
Tabela 16. Moc elektrowni wodnych w Powiecie Gdańskim.....	23
Tabela 17. Zużycie energii elektrycznej niskiego napięcia	23
Tabela 18. Gazyfikacja i sieć ciepłownicza Powiatu Gdańskiego	24
Tabela 19. Pomniki przyrody w Powiecie Gdańskim	35
Tabela 20. Stan zwodociągowania Powiatu Gdańskiego	42
Tabela 21. Stan czystości rzek w Powiecie Gdańskim w 2006 r.	43
Tabela 22. Wartości stężeń podstawowych wskaźników eutrofizacji wód rzek Powiatu w 2006 r.	48
Tabela 23. Stan czystości jezior przebadanych w latach 1996 - 2006	50
Tabela 24. Skanalizowanie Powiatu Gdańskiego	51
Tabela 25. Gospodarka wodno - ściekowa na terenie gmin Powiatu Gdańskiego (stan na 31.12.2006 r.) ..	54
Tabela 26. Gospodarka ściekowa na terenie Powiatu Gdańskiego w latach 2003 – 2006	55
Tabela 27. Cele realizacyjne wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa	61
Tabela 28. Cele wynikające z Programu ochrony środowiska dla województwa pomorskiego 2010.....	67
Tabela 29. Porównanie celów strategii powiatowej (kolumny a-m) i wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska (rzędy od 1 do 21)	71
Tabela 30. Harmonogram realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010	81
Tabela 31. Zadania nieinwestycyjne	84
Tabela 32. Zadania inwestycyjne	86
Tabela 33. Wskaźniki monitorowania	92

Spis Rysunków:

Rysunek 1. Granice Powiatu Gdańskiego.....	10
Rysunek 2. Obszar Natura 2000 Dolina Kłodawy (PLH 220007).....	25
Rysunek 3. Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły (PLB040003).....	27
Rysunek 4. Obszar Natura 2000 Dolina Reknicy (PLH220008)	28
Rysunek 5. Obszar Natura 2000 Jar rzeki Raduni (PLH220011)	30
Rysunek 6. Obszar Natura 2000 Przywidz (PLH220025)	31
Rysunek 7. Jakość wód podziemnych w 2005 r.....	37
Rysunek 8. Punkty monitoringu rzeki Wisła	44
Rysunek 9. Punkty monitoringu rzeki Raduni.....	45
Rysunek 10. Punkty monitoringu rzeki Motławy.....	47
Rysunek 11. Ogólna ocena klasy wód powierzchniowych w 2006 r.	49
Rysunek 12. Ogólna ocena fizyko-chemiczna klasy wód powierzchniowych w 2006 r.	49
Rysunek 13. Ocena sanitarna klasy wód powierzchniowych w 2006 r.	49
Rysunek 14. Ocena biologiczna klasy wód powierzchniowych w 2006 r.	50
Rysunek 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków.....	51
Rysunek 16. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w Pruszczu Gdańskim.....	57

Spis zdjęć:

Zdjęcie 1. Jezioro Kolbudzkie.....	13
Zdjęcie 2. Droga leśna Sulmin - Łapino	17
Zdjęcie 3. Gospodarstwo Agroturystyczne Swojak w Otominie	19
Zdjęcie 4. Łapino Dolne	19
Zdjęcie 5. Obwodnica trójmiejska nr 6	20
Zdjęcie 6. Elektrownia Juszkowo	20
Zdjęcie 7. Elektrownia Straszyn	23
Zdjęcie 8. Rezerwat przyrody „Jar Reknicy”.....	32
Zdjęcie 9. Rezerwat przyrody „Wyspa na Jeziorze Przywidz”	33
Zdjęcie 10. Głaz narzutowy	34
Zdjęcie 11. Buk	34
Zdjęcie 12. Linia wysokiego napięcia w Gminie Kolbudy	58
Zdjęcie 13. Stacja przekaźnikowa	59

Wykaz skrótów:

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa

GUS – Główny Urząd Statystyczny

POŚPG 2010 – Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010

PGOPG 2010 – Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gdańskiego 2010

PKD - Polska Klasyfikacja Działalności

WBGO – Wojewódzka baza dotycząca wytwarzania i gospodarowania odpadami

POŚWP 2010 – Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-10 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014

PGOWP 2010 – Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010

ZZO – Zakład Zagospodarowania Odpadów

RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PFOŚiGW – Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

GFOŚiGW – Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Mg - 1 Megagram (1 tona)

Mieszk. – Mieszkańca/Mieszkańców

1. Wprowadzenie

Postęp techniczny oraz związany z tym rozwój przemysłu, niesie ze sobą znaczne zagrożenie dla środowiska naturalnego. Stopniowo następuje degradacja zasobów przyrody oraz wyczerpywanie się surowców naturalnych, co skutkuje zmianami w składzie gatunkowym roślin i zwierząt (wyginięcie wielu cennych gatunków), ale także powoduje pogarszanie się jakości życia człowieka, w tym także stanu jego zdrowia. Niezbędnym stało się podjęcie działań mających na celu powstrzymanie niekorzystnych zmian w przyrodzie oraz stworzenie warunków do poprawy jakości środowiska. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrona środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju jest zadaniem administracji publicznej. Wynika ono zarówno z treści Konstytucji, jak również, ze zobowiązań nałożonych na Polskę przez Unię Europejską.

Powiat nie jest jednostką zamkniętą terytorialnie, dlatego jako integralna część województwa i kraju, w swojej strategii rozwoju ekologicznego musi uwzględnić szereg uwarunkowań zewnętrznych, spośród których wymienić należy:

- międzynarodowe zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska;
- zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej;
- funkcjonujący w Polsce system prawa ochrony środowiska;
- projektowane zmiany prawa w zakresie ochrony środowiska;
- politykę ekologiczną państwa wraz z programem wykonawczym;
- program Ochrony Środowiska dla województwa pomorskiego;
- strategię i polityki sektorowe (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

Zapewnienie warunków dla rozwoju regionu, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego i poprawie jakości życia mieszkańców Powiatu, wymaga planowych, skoordynowanych działań uwzględniających specyfikę regionu. Jednym z narzędzi służących temu celowi jest dokument Program Ochrony Środowiska.

1.1. Podstawy formalno-merytoryczne opracowania

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008 roku Dz. U. nr 25 poz. 150), organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza powiatowe programy ochrony środowiska.

Zarząd Powiatu Gdańskiego, Uchwałą Nr XXI/105/04 Rady Powiatu Gdańskiego z dnia 30 listopada 2004 roku, przyjął projekt Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gdańskiego na lata 2004-2007.

Zgodnie z art. 18 ustawy program uchwała Rada Powiatu (ust.1), natomiast organ wykonawczy powiatu, co 2 lata sporządza raport z wykonania programu (ust.2), który przedstawia się Radzie Powiatu.

Aktualizację Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami przeprowadza się, co cztery lata, jednak nie później niż w sześć miesięcy po zatwierdzeniu programu/planu wyższego w hierarchii administracyjnej. POŚWP 2010 został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego, Nr 191/XII/07 z dnia 24 września 2007 r. Zgodnie z art. 14 ust. 6, przygotowywana równocześnie aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gdańskiego 2010 stanowiąca integralną część niniejszego programu.

1.2. Zakres opracowania

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008 roku Dz. U. nr 25 poz. 150) przy sporządzaniu programu należy uwzględnić wymagania dotyczące polityki ekologicznej państwa określone w art. 14 prawa ochrony środowiska:

1. cele ekologiczne;
2. priorytety ekologiczne;
3. rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
4. środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Poza wymaganiami wynikającymi z Prawa ochrony środowiska, w rozdziale X Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska (dokument przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego, Nr 191/XII/07 z dnia 24 września 2007 r.), wyszczególnione zostały wytyczne do sporządzania powiatowych programów ochrony środowiska. Zgodnie powinien nimi, dokument powinien zawierać:

- Najważniejsze zmiany, jakie zaszły w gospodarce powiatu w ciągu lat, jakie upłynęły od przyjęcia obowiązującego programu ochrony środowiska oraz konsekwencje tych zmian dla środowiska, zmiany w środowisku i najważniejsze problemy, jakie zostały do rozwiązania.
- Zmiany, jakie zaszły w sytuacji prawnej powiatu w analogicznym czasie oraz opis ich wpływu na problematykę ochrony środowiska powiatu. Ważnym elementem winny być konsekwencje, jakie dla środowiska powiatu ma akcesja do Wspólnoty Europejskiej, związane z nią wymagania i problemy.
- Podsumowanie i ogólną ocenę skuteczności polityki ekologicznej realizowanej na terenie powiatu na podstawie dotychczasowego programu ochrony środowiska.
- Wykaz i opis działań prowadzonych na terenie powiatu na rzecz ochrony środowiska, a także działań, których nie udało się zrealizować z uzasadnieniem przyczyn. Wykaz powinien zawierać informacje o środkach przeznaczonych na cele środowiskowe w rozbiciu na środki wydatkowane z budżetów publicznych (państwa, powiatu, gmin), wsparcie zagraniczne, w tym wspólnotowe, środki przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, oraz jeśli istnieje taka wiedza – środki prywatne mieszkańców.
- Część strategiczną, a więc cele perspektywiczne, średniookresowe i priorytetowe, a także kierunki działań i konkretne zadania. Wobec tego, że podstawowym celem programu jest realizacja Polityki Ekologicznej Państwa (PEP), przyjęte cele winny mieć odniesienie do aktualnej polityki, nie znaczy to jednak, że do wszystkich jej celów i priorytetów. Z bogactwa problemów i celów podnoszonych w PEP należy wybrać te, które z perspektywy powiatu są najważniejsze oraz mogą być zrealizowane w okresie programowania.
- Część finansową, gdzie wskazane zostaną źródła finansowania planowanych zadań oraz wyliczona zostanie realna zdolność finansowa powiatu do realizacji założonych celów i zadań.
- Informacje o zarządzaniu programem, w tym wskazanie uczestników, określenie sposobu monitorowania realizacji programu oraz terminów sprawozdawania i aktualizacji.

Program stanowi transpozycję polityki ekologicznej kraju na Powiat Gdański. W programie uwzględnione zostały ustalenia POŚWP 2010 oraz strategiczne dokumenty dotyczące Powiatu Gdańskiego.

Punktem odniesienia do planowania konkretnych działań stanowi stan środowiska na rok 2006 oraz prognozy określone na podstawie tych zmian udokumentowanych w latach 2004 – 2006.

W programie wykorzystano dane pochodzące z:

- Głównego Urzędu Statystycznego;
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku;
- Starostwa Powiatowego w Pruszczu Gdańskim;
- Urzędów Gmin;
- opracowań i publikacji naukowych;
- przepisów z zakresu ochrony środowiska.

2. Charakterystyka Obszaru

2.1. Ludność

Liczba ludności Powiatu Gdańskiego (stan na 31 XII 2007 r.) wynosiła 88 376 osób, co stanowi 4,00% ludności zamieszkującej Województwo Pomorskie. W miastach zameldowane jest 24 746 osób (28% ludności Powiatu), na terenach wiejskich 63 630 osób (72% ludności Powiatu).

Tabela 1. Stan ludności (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
Ludność wg miejsca zameldowania i płci						
ogółem	osoba	80 970	82 596	84 091	85 789	88 376
mężczyźni	osoba	40 058	40 851	41 560	42 358	43 583
kobiety	osoba	40 912	41 745	42 531	43 431	44 793

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007, 2008

W latach 2003 - 2007 nastąpił dosyć znaczący wzrost liczby ludności. Wskaźnik ten osiągnął poziom 8,3%. Wpływ na to mają między innymi następujące wskaźniki demograficzne Powiatu Gdańskiego:

- Dodatni przyrost naturalny
 - w 2003 r.: 302 osoby
 - w 2004 r.: 306 osób
 - w 2005 r.: 333 osoby
 - w 2006 r.: 400 osób

Tabela 2. Wskaźniki przyrostu naturalnego (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
Urodzenia żywe					
ogółem	osoba	851	874	920	992
mężczyźni	osoba	483	456	484	513
kobiety	osoba	368	418	436	479
Zgony ogółem					
ogółem	osoba	549	568	587	592
mężczyźni	osoba	313	337	330	332
kobiety	osoba	236	231	257	260
Przyrost naturalny					
ogółem	osoba	302	306	333	400
mężczyźni	osoba	170	119	154	181
kobiety	osoba	132	187	179	219

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

- Dodatkowo saldo migracji wewnętrznych
 - w 2003 r.: 910 osób
 - w 2004 r.: 1322 osoby
 - w 2005 r.: 1171 osób
 - w 2006 r.: 1377 osób

Tabela 3. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
Migracje na pobyt stały Gminne wg typu, kierunku i płci migrantów					
zameldowania					
w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	1 958	2 348	2 253	2 593
mężczyźni	osoba	956	1 142	1 051	1 214
kobiety	osoba	1 002	1 206	1 202	1 379
wymeldowania					
w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	1 048	1 026	1 082	1 216
mężczyźni	osoba	475	464	497	548
kobiety	osoba	573	562	585	668
saldo migracji					
w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	910	1 322	1 171	1 377
mężczyźni	osoba	481	678	554	666
kobiety	osoba	429	644	617	711
Migracje na pobyt stały Gminne wg typu i kierunku					
zameldowania					
ogółem	osoba	1 976	2 386	2 284	2 607
miasta	osoba	1 482	1 892	1 733	1 973
wieś	osoba	476	456	520	620
zagranica	osoba	18	38	31	14
wymeldowania					
ogółem	osoba	1 087	1 066	1 122	1 309
miasta	osoba	617	551	664	734
wieś	osoba	431	475	418	482
zagranica	osoba	39	40	40	93

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006 2007

Dotądnie saldo migracji zewnętrznych, zaobserwowane w latach 2003 - 2007, może wskazywać na poprawę sytuacji gospodarczej w regionie, a co za tym idzie mniejszą skłonność do migracji.

Na podstawie dostępnych danych statystycznych wyznaczone zostały główne wskaźniki demograficzne Powiatu Gdańskiego za lata 2003 - 2007.

Tabela 4. Główne wskaźniki demograficzne Powiatu Gdańskiego (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
Wskaźnik obciążenia demograficznego						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	56,9	55,1	53,5	52,5	52,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	42,0	43,3	44,4	46,1	47,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	16,8	16,6	16,5	16,6	16,7
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	25,5	24,8	24,1	23,6	23,2
w wieku produkcyjnym	%	63,8	64,5	65,1	65,6	65,8
w wieku poprodukcyjnym	%	10,7	10,7	10,7	10,9	11,0
Ludność wskaźniki modułu Gminnego						
ludność na 1 km ²	osoba	103	105	107	109	112
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	102	102	102	102	103
małżeństwa na 1000 ludności	para	5,4	5,0	5,4	5,8	b.d
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	10,6	10,7	11,1	11,7	b.d
zgoni na 1000 ludności	osoba	6,8	6,9	7,1	7,0	b.d
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	3,8	3,7	4,0	4,7	b.d

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007, 2008

W latach 2003 - 2007 odnotowano spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym z 25.5% w 2003 r. do 23.2% w 2007 r., przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku produkcyjnym z 63,8 % w 2003 r. do 65.8% w 2007 r. Przyrost naturalny, po niewielkim spadku w latach 2003 - 2004, wzrósł z 3,7 osoby/1000 mieszkańców w 2004 r. do 4.7 osoby/1000 mieszkańców w 2006 r.

2.2. Zasoby mieszkaniowe

Na terenie Powiatu było 25 538 mieszkań (stan na 31.12.2006 r.). Powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 2 118 038 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosiła 82,9 m², co oznacza, że na 1 osobę przypadało 24,5 m² powierzchni użytkowej.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
ZASOBY MIESZKANIOWE					
Zasoby mieszkaniowe wg form własności					
Ogółem					
mieszkania	miesz.	23 751	24 312	24 882	25 538
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1 932 017	1 985 666	2 053 434	2 118 038
zasoby Gmin (komunalne)					
mieszkania	miesz.	1 326	1 319	1 275	1 283
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	58 126	57 898	55 733	56 076
zasoby zakładów pracy					
mieszkania	miesz.	1 402	1 402	1 201	1 201
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	76 467	76 467	63 704	63 704

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
zasoby osób fizycznych					
mieszkania	miesz.	17 728	18 080	18 813	19 411
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1 625 162	1 668 371	1 745 811	1 805 780
zasoby pozostałych podmiotów					
mieszkania	miesz.	578	750	874	923
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	39 476	48 036	55 545	59 810
zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)					
mieszkania	miesz.	185	185	185	185
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	8 741	8 741	8 741	8 741
zasoby spółdzielni mieszkaniowych					
mieszkania	miesz.	2 532	2 576	2 534	2 535
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	124 045	126 153	123 900	123 927

Źródło: GUS Warszawa; Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

Struktura własności mieszkań (stan na 31.12.2007 r.):

- Mieszkania osób fizycznych (własnościowe): 76%
- Zasoby spółdzielni mieszkaniowych: 9,93%
- Mieszkania komunalne: 5,02%
- Zasoby zakładów pracy: 4,7%
- Zasoby pozostałych podmiotów: 3,61%
- Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS): 0,72%

2.3. Położenie geograficzne

Powiat Gdański, jest powiatem ziemskim, położonym w centralnej części Województwa Pomorskiego. Od północy graniczy bezpośrednio z aglomeracją Trójmiejską, od zachodu z Pojezierzem Kaszubskim (Powiat Kartuski i Kościerski), z regionem Kociewia (Powiat Tczewski i Starogardzki) od południa, a od zachodu z terenem Żuław Wiślanych.

Rysunek 1. Granice Powiatu Gdańskiego

Źródło: Materiały Starostwa Powiatowego w Pruszczu Gdańskim

Powierzchnia Powiatu liczy 793 km², z czego ponad 84,5% stanowią użytki rolne i lasy. Powiat Gdański stanowi siedem gmin wiejskich: Cedry Wielkie, Kolbudy, Pruszcz Gdański, Przywidz, Pszczółki, Suchy Dąb, Trąbki Wielkie, a także Miasto Pruszcz Gdański.

2.4. Rzeźba terenu

Powiat Gdański położony jest w obrębie trzech regionów fizycznogeograficznych: Pojezierza Kaszubskiego, Pojezierza Starogardzkiego i Żuław Wiślanych, które są terenem zróżnicowanym pod względem warunków naturalnych.

Regionem, który charakteryzuje się największym zróżnicowaniem jest Pojezierze Kaszubskie. Do jego specyficznych cech należą:

- genetyczne i morfometryczne urozmaicenie rzeźby terenu;
- mozaika litologiczno-glebowa;
- znaczny udział terenów bezodpływowych;
- występowanie złożonych układów form dolinnych;
- duży wpływ jezior na kształtowanie się obiegu wody w zlewniach;
- duże zróżnicowanie typologiczne i przestrzenne zbiorowisk roślinnych.

Wschodnia część Powiatu położona jest w zasięgu Żuław Gdańskich (część Żuław Wiślanych). Żuławy Wiślane są regionem jednorodnym. Cechami, które wyróżniają ten teren wśród innych są:

- równinny charakter ukształtowania terenu;
- stosunki wodne zdeterminowane funkcjonowaniem polderów;
- w budowie geologicznej dominacja utworów aluwialnych: głównie piasków i namulów oraz miejscami zalegających na nich utworów mułowo-torfowych;
- dominacja rolniczego użytkowania ziemi;
- specyfika szaty roślinnej z przewagą agrocenoz.

W rejonie Pruszcza Gdańskiego, strefę przejściową między wysoczyzną morenową a równiną aluwialną, stanowi stożek napływowi Raduni, zakumulowany na pierwotnej powierzchni równiny Żuław (zainwestowana część miasta Pruszcz Gdański).

Wysoczyzna morenowa (zachodnia część Powiatu) reprezentowana jest głównie przez formy moreny dennej falistej. W strefie krawędziowej występują liczne rozcięcia erozyjne. W południowej części Powiatu (gmina Pszczółki) wysoczyzna jest nieznacznie podcięta erozyjnie, a jej część krawędziowa jest w dużym stopniu rozmyta i mało wyraźna. W podłożu obszarów morenowych występują przede wszystkim piaski gliniaste i gliny, rzadziej piaski luźne i słabogliniaste. W dnach zagłębień o płytkim zaleganiu pierwszego poziomu wody gruntowej (często bezodpływowych) wykształciły się torfy. W obrębie utworów piaszczysto-gliniastych, w związku ze zmienną budową geologiczną i różną przepuszczalnością, woda gruntowa występuje na zróżnicowanej głębokości, tworząc pierwszy poziom nieciągły. Wśród gleb obszarów morenowych przeważają gleby brunatne wylugowane, brunatne kwaśne i pseudobielicowe. Na wysoczyźnie dominuje użytkowanie rolnicze, a lasy stanowią niewielkie rozproszone kompleksy.

2.5. Warunki klimatyczne¹

Powiat Gdański znajduje się w obrębie klimatu morskiego o charakterze przejściowym, umiarkowanie ciepłym. Do głównych cech warunków klimatycznych obszaru należą:

- znaczna zmienność stanów pogodowych;
- duża zmienność kierunków wiania wiatrów;
- średnioroczna temperatura waha się między 7 - 7,5°C;
- chłodne lata i ciepłe zimy:
 - średnia temperatura lipca wynosi 17,5°C;
 - stycznia - 1,6°C;
- wielkość rocznych opadów to 550-700 mm;
- okres wegetacyjny wynosi 200 – 205 dni.

Znaczne zróżnicowanie rzeźby oraz pokrycia terenu w obrębie Powiatu, powoduje zróżnicowanie mikroklimatów w poszczególnych gminach. Gminy znajdujące się na terenie Żuław cechuje dużo większa wietrzność, zmienność zachmurzenia, ale jednocześnie duże nasłonecznienie.

Obszary o nierównej powierzchni terenu i dużym zalesieniu (pojezierza) charakteryzują się mniejszą wietrznością, dużym zróżnicowaniem nasłonecznienia (stoki nasłonecznione i ocienione) oraz mniejszą zmiennością zachmurzenia.

Warunki klimatyczne w obrębie Żuław Wiślanych kształtowane są przez cyrkulację atmosferyczną oraz oddziaływanie wymiany energetycznej na styku ląd – powietrze. Równinne ukształtowanie terenu umożliwia swobodne przenikanie wpływów morskich, głównie jesienią i zimą. Z kolei wiosną i latem, decydujący o warunkach klimatycznych jest wpływ mas powietrza kontynentalnego.

Specyfika klimatu Żuław Wiślanych przejawia się w jednej z najwyższych w województwie, rocznej amplitudzie temperatury, w najwyższych absolutnych maksimach temperatur powietrza oraz w największej liczbie dni gorących i liczbie dni bez zachmurzenia.

Charakterystycznym zjawiskiem jest również występowanie silnych wiatrów, które ze względu na równinny i rozległy charakter obszaru nie napotykają istotnych przeszkód w postaci wyniesień terenu i zwartych zadrzewień.

Opady atmosferyczne, ze względu na położenie, w tzw. strefie cienia opadowego wysoczyzn morenowych Pojezierza Kaszubskiego i Starogardzkiego, są niewielkie. Obszar Żuław charakteryzuje się dużą wilgotnością, ze względu na wysoki poziom wód gruntowych i gęstą sieć rowów, kanałów i rzek.

Obszar Pojezierza Pomorskiego - a zatem tereny gmin Pruszcz Gdański, Kolbudy, Trąbki Wielkie oraz w części gmina Pszczółki - charakteryzuje się dużą różnorodnością ukształtowania terenu, a zatem mniejszym przenikaniem wpływów powietrza morskiego. Specyfiką obszaru jest klimat chłodniejszy i bardziej wilgotny niż na innych terenach kraju. Spowodowane to jest, większą wysokością bezwzględną obszaru oraz intensywniejszymi napływami mas powietrza. Ukształtowanie terenu wpływa również na cyrkulację mas powietrza oraz wiatry, ponieważ wzniesienia, a także porastające je lasy, wpływają na zatrzymanie i zmniejszenie prędkości wiatrów. Opady są znacznie większe niż na sąsiednich terenach — wahają się od 550 do 700 mm rocznie.

¹ *Diagnoza Obszaru Objętego Działaniem Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Tereny Gminy Kolbudy*

2.6. Wody

Potencjał wodny Powiatu Gdańskiego obejmuje zasoby wodne cieków oraz zasoby wód podziemnych, pochodzące z różnych okresów geologicznych i o różnej dostępności.

Zdjęcie 1. Jezioro Kolbudzkie

Źródło: Strona internetowa Gminy Kolbudy
www.kolbudy.gd.pl

Podstawowy układ wód powierzchniowych stanowią:

- rzeki: Wisła, Martwa Wisła, Motława z dopływami: Radunią, Kłodawą i Bielawą, Czarną Łachą, Starą Motławą, dopływy kanału Nowa Radunia (Potok Rotmanka, Potok Św. Wojciecha z Potokiem Borkowskim, Potok Maćkowy i potok bez nazwy w Juszkowie), Rozwójka oraz Wietcisa z Rutkownicą (dopływ Wierzycy);
- jeziora: Jezioro Przywidzkie i Otomińskie, zbiorniki retencyjne na Raduni: Łapino, Bielkowo i Strazyński;
- kanały: Raduni, Kozi Rów Mały, Kozi Rów Duży (z kanałami A i B), Wysoki, Piaskowy i Kanał Śledziowy, Czarna Łacha
- stawy i rowy melioracyjne.

Tabela 6. Zasoby wodne w gminach

Zasoby wodne	Pruszcz Gd.	Cedry Wielkie	Pszczółki	Kolbudy	Suchy Dąb	Trąbki Wielkie	Przywidz
Rzeki	Radunia, Motława, Kłodawa, Czarna Łacha	Wisła, Martwa Wisła	Bielawa	Radunia, Reknica, Kłodawa	Wisła- wzdłuż granicy Gminy, Motława, Kłodawa, Bielawa	Bielawa, Czarna, Czerwona (Czerwona Struga), Kłodawa, Rutkownica, Styna	Reknica, Wietcisa, Kłodawa- jedynie źródło
Sztuczne ciek wodne (rowy, kanały)	Kanał Czarna Łacha, Kanał Nowa Radunia, Ujęcie wody Grupy Lotos na Starej Motławie	Kanał Śledziowy, Kanał Piaskowy, Kanał Wysoki	b.d.	Kanał derywacyjny	Rów Młyński wpadający do Motławy, 'Kozi Rów' wpadający do rzeki Bielawy, Sieć rowów melioracyjnych	b.d.	b.d.
Jeziora	brak	brak	brak	Jezioro Otomińskie	brak	Sobowidzkie, Małe Bronisława	Jez. Przywidzkie, Jez. Głęбочко, Jez. Małe, Jez. Łąkie, Jez. Zabrowskie
Stawy i inne sztuczne zbiorniki wodne	Jezioro Goszyńskie	b.d.	b.d.	Jezioro Gostyńskie, Zbiornik Kolbudy Dolne, Zbiornik Elektrowni Bielkowo, Łapino Dolne	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: *Diagnoza Obszaru Objętego Działaniem Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Tereny Gminy Kolbudy.*

2.7. Dominujące gałęzie gospodarcze

1. Dominującymi w Powiecie Gdańskim podmiotami zarejestrowanymi w rejestrze REGON, wg sekcji PKD są:
 - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – wyłącznie sektor prywatny (100% podmiotów w tej sekcji PKD);
 - przetwórstwo przemysłowe - z przewagą sektora prywatnego (99,6 % podmiotów w tej sekcji PKD);
 - budownictwo – wyłącznie sektor prywatny (100% podmiotów w tej sekcji PKD).
2. Preferowane kierunki rozwoju:
 - rozbudowa sieci dróg (w tym odcinka autostrady A-1);
 - przemysł przetwórczy;
 - przemysł rolno-spożywczy;
 - turystyka i agroturystyka;
 - przyciąganie inwestorów krajowych i zagranicznych.
3. Największe przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Powiatu:
 - Antado w Pruszczu Gdańskim (produkcja mebli);
 - Browar "Amber" w BielkóWKu, gm. Kolbudy (branża piwowarska);
 - "Proelco" S.A. w Pruszczu Gdańskim (branża elektroniczna - tv);
 - "Rolpasz" Sp. z o.o. w Pruszczu Gdańskim (obróć paszami);
 - "Kolorpak" Sp. z o.o. w Pruszczu Gdańskim (opakowania - papier);
 - "Autoconsult" S.A. w Pruszczu Gdańskim (motoryzacja);
 - "ComputerLand Poland" S.A. w Pruszczu Gdańskim (komputery);
 - "Gregor" w Pszczółkach (fabryka obuwia, hotel);
 - "Oceanic" w Trąbkach Małych (kosmetyki);
 - Komers International (branża spirytusowa i deweloperska)
 - Galeon (produkcja jachtów motorowych);
 - Crown Packaging Polska Sp. z o.o. (produkcja opakowań)
 - Zakłady Mięsne NOWAK Sp. z o.o. (branża spożywcza)
4. Najważniejszymi inwestorami zagranicznymi są:
 - Smurfit Kappa Poland w Pruszczu Gdańskim (opakowania - tektura) - kapitał holenderski (udziałowiec);
 - "Kolorpak" Sp. z o.o. (opakowania - papier) - kapitał irlandzki;
 - "Cargill" - kapitał amerykański.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH						
ogółem	jed.gosp.	8 147	8 208	8 529	8 937	9 271
Sektor publiczny						
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	231	235	250	243	241
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	111	124	134	135	135
przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	3	2	2	0	0
spółki handlowe	jed.gosp.	9	9	9	9	9
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	1	1	1	1	1

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
Sektor prywatny						
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	7 916	7 973	8 279	8 694	9 030
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	6 516	6 478	6 699	7 037	7 274
spółki handlowe	jed.gosp.	548	590	619	666	714
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	115	119	124	132	144
spółdzielnie	jed.gosp.	46	46	46	44	43
fundacje	jed.gosp.	11	11	11	12	13
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	96	104	114	126	139

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006 2007, 2008

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sekcji PKD (stan na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD						
ogółem	jed.gosp.	8 147	8 208	8 529	8 034	9 271
sektor publiczny	jed.gosp.	231	235	250	324	241
sektor prywatny	jed.gosp.	7 916	7 973	8 279	7 710	9 030
w sekcji A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo						
ogółem	jed.gosp.	219	194	208	213	216
sektor publiczny	jed.gosp.	1	1	1	1	1
sektor prywatny	jed.gosp.	218	193	207	212	215
w sekcji B - Rybactwo						
ogółem	jed.gosp.	4	4	3	3	3
sektor prywatny	jed.gosp.	4	4	3	3	3
w sekcji C - Górnictwo						
ogółem	jed.gosp.	4	5	6	6	7
sektor prywatny	jed.gosp.	4	5	6	6	7
w sekcji D - Przetwórstwo przemysłowe						
ogółem	jed.gosp.	1 375	1 401	1 470	1 551	1 572
sektor publiczny	jed.gosp.	6	6	5	4	4
sektor prywatny	jed.gosp.	1 369	1 395	1 465	1 547	1 568
w sekcji E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę						
ogółem	jed.gosp.	10	11	12	11	11
sektor publiczny	jed.gosp.	2	2	2	2	3
sektor prywatny	jed.gosp.	8	9	10	9	8
w sekcji F - Budownictwo						
ogółem	jed.gosp.	1 139	1 113	1 161	1 270	1 381
sektor publiczny	jed.gosp.	1	1	1	0	0
sektor prywatny	jed.gosp.	1 138	1 112	1 160	1 270	1 381
w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego						
ogółem	jed.gosp.	2 349	2 338	2 379	2 417	2 438
sektor publiczny	jed.gosp.	1	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
sektor prywatny	jed.gosp.	2 348	2 338	2 379	2 417	2 438
w sekcji H - Hotele i restauracje						
ogółem	jed.gosp.	161	155	171	178	177
sektor publiczny	jed.gosp.	0	1	1	1	1
sektor prywatny	jed.gosp.	161	154	170	177	176
w sekcji I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność						
ogółem	jed.gosp.	740	714	724	754	804
sektor publiczny	jed.gosp.	1	1	b.d.	b.d.	b.d.
sektor prywatny	jed.gosp.	739	713	724	754	804
w sekcji J - Pośrednictwo finansowe						
ogółem	jed.gosp.	258	260	235	236	309
sektor publiczny	jed.gosp.	259	294	289	306	b.d.
sektor prywatny	jed.gosp.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	309

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD						
w sekcji K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej						
ogółem	jed.gosp.	1 104	1 148	1 211	1 258	1 322
sektor publiczny	jed.gosp.	91	83	83	79	78
sektor prywatny	jed.gosp.	1 013	1 065	1 128	1 179	1 244
w sekcji L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne						
ogółem	jed.gosp.	44	44	44	44	45
sektor publiczny	jed.gosp.	24	24	24	24	24
sektor prywatny	jed.gosp.	20	20	20	20	21
w sekcji M - Edukacja						
ogółem	jed.gosp.	152	161	181	186	199
sektor publiczny	jed.gosp.	71	83	98	97	95
sektor prywatny	jed.gosp.	81	78	83	89	104
w sekcji N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna						
ogółem	jed.gosp.	175	199	218	258	281
sektor publiczny	jed.gosp.	19	19	19	19	19
sektor prywatny	jed.gosp.	156	180	199	239	262
w sekcji O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna pozostała						
ogółem	jed.gosp.	412	427	452	482	506
sektor publiczny	jed.gosp.	14	14	16	16	16
sektor prywatny	jed.gosp.	398	413	436	466	490

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007, 2008

Tabela 9. Struktura gałęzi gospodarki (stan 31.12.2007 r.)

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD	Liczba	Udział [%]
1. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	2 438	26,30%
2. Przetwórstwo przemysłowe	1 572	16,96%
3. Budownictwo	1 381	14,89%
4. Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	1 322	14,26%
5. Transport, gospodarka magazynowa i łączność	804	8,67%
6. Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	506	5,46%
7. Pośrednictwo finansowe	309	3,33%
8. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	281	3,03%
9. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	216	2,33%
10. Edukacja	199	2,15%
11. Hotele i restauracje	177	1,02%
12. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	45	0,48%
13. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	11	0,12%
14. Górnictwo	7	0,07%
15. Rybactwo	3	0,03%
Razem	9 271	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.7.1. Rolnictwo

W Powiecie Gdańskim występują dobre warunki dla rozwoju rolnictwa. Umiarkowany klimat oraz odpowiednie gleby sprawiły, iż jest to rejon głównie rolniczy.

Na terenie Powiatu znajdują się grunty klas bonitacyjnych I-IV. Najlepsze gleby Powiatu znajdują się w części żuławskiej, gdzie funkcjonują dobrze prosperujące gospodarstwa rolne. Wiele z nich zalicza się do wielkoobszarowych.

Powierzchnia użytków rolnych na terenie Powiatu jest wysoka. Rolnictwo jest główną dziedziną gmin Cedry Wielkie oraz Suchy Dąb, duże znaczenie ma również w Gminach Pszczółki, Pruszcz Gdański oraz Trąbki Wielkie. Rolnictwo zajmuje najmniej istotną część gospodarki w Gminie Kolbudy - na tym terenie zmniejsza się powierzchnia użytków rolnych w wyniku odralniania działek na cele budowlane oraz zalesiania najmniej wartościowych gleb.

Spada liczba najmniejszych gospodarstw rolnych (o powierzchni do 1 ha), natomiast rośnie udział tych o powierzchni powyżej 7 ha, ale nadal odsetek liczby gospodarstw mających poniżej 2 ha powierzchni jest stosunkowo wysoki.

W strukturze produkcji rolnej przeważa produkcja roślinna: zboża, ziemniaki, buraki cukrowe, warzywa, rośliny pastewne. Zwierzęta gospodarskie hodowane są w nie więcej niż 20% gospodarstw, zwykle w celach przydomowych. Dominuje głównie drób, trzoda chlewna oraz bydło.

Tabela 10. Powierzchnia użytków rolnych

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005
UŻYTKI ROLNE				
powierzchnia użytków rolnych				
ogółem	ha	51 940	52 131	52 125
grunty orne				
ogółem	ha	43 398	43 369	43 274
Sady				
ogółem	ha	317	313	311
Łąki				
ogółem	ha	4 347	4 246	4 297
pastwiska				
ogółem	ha	8 707	8 718	8 659
POZOSTAŁE GRUNTY I NIEUŻYTKI				
Pozostałe grunty i nieużytki				
ogółem	ha	12 444	12 210	12 320

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006

W latach 2003-2005 odnotowano nieznaczne zwiększenie powierzchni użytków rolnych z 51 940 ha w 2003 r. na 52 125 ha w 2005 r. (wzrost o 0,35%), przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni pozostałych gruntów i nieużytków o 1%.

2.7.2. Leśnictwo

W 2007 r., w stosunku do roku 2003, wzrosła o 1,77% powierzchnia gruntów leśnych, przy czym odnotowano wzrost powierzchni zalesień o 9,9% prywatnych gruntów leśnych. Lesistość Powiatu w tych latach utrzymywała się, mniej więcej, na tym samym poziomie niecałych 18%.

Zdjęcie 2. Droga leśna Sulmin - Łapino

Źródło: Strona internetowa Gminy Kolbudy www.kolbudy.gd.pl

Lesistość Powiatu, na tle Województwa Pomorskiego, jest mała i wynosi 17,9%. Kompleksy leśne koncentrują się w części pojeziernej Powiatu. Gminami o największej lesistości są: Przywidz (42,1%), Kolbudy (36,8%) i Trąbki Wielkie (31%). W pozostałych Gminach lasy zajmują znikome powierzchnie.

Tabela 11. Leśnictwo w latach 2003-2006

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI						
Powierzchnia gruntów leśnych						
ogółem	ha	14 318,9	14 238,9	14 381,1	14 368,8	14 576,8
las ogółem	ha	13 992,1	13 912,1	14 028,4	14 018,1	14 226,3
grunty leśne publiczne ogółem	ha	13 514,3	13 434,3	13 576,5	13 577,5	13 683,8
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	13 503,2	13 423,2	13 561,9	13 562,9	13 653,5
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	13 351,2	13 364,1	13 471,4	13 471,4	13 491,0
grunty leśne prywatne	ha	804,6	804,6	804,6	791,3	893,0
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia						
zalesienia ogółem	ha	50,8	11,3	40,5	68,5	46,1
zalesienia lasy publiczne ogółem	ha	8,4	11,3	40,5	68,5	46,1
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	8,4	11,3	40,5	68,5	46,1
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	8,4	11,3	40,5	68,5	46,1
zalesienia lasy prywatne ogółem	ha	42,4	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia ogółem	ha	8,6	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia w zarządzie Lasów Państwowych	ha	8,6	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
lesistość w%	%	17,60	17,70	17,70	18,25	18,25
LEŚNICTWO (POZA SKARBEM PAŃSTWA)						
Powierzchnia gruntów leśnych						
las ogółem	ha	815,70	815,70	819,20	805,90	b.d.
lasy ochronne	ha	815,70	815,70	819,20	805,90	b.d.
grunty leśne prywatne ogółem	ha	75,40	75,40	75,40	b.d.	b.d.
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	804,60	804,60	804,60	791,30	b.d.
grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych	ha	704,50	704,50	704,50	718,00	b.d.
grunty leśne gminne ogółem	ha	75,40	75,40	75,40	b.d.	b.d.
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	11,10	11,10	14,60	14,60	b.d.
grunty leśne gminne lasy ochronne	ha	11,10	11,10	14,60	14,60	b.d.
Odnowienia i zalesienia						
ogółem	ha	42,4	2,3	b.d.	b.d.	b.d.
las prywatne	ha	42,4	2,3	b.d.	b.d.	b.d.
zalesienia						
ogółem	ha	42,4	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
las prywatne	ha	42,4	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pozyskiwanie drewna (grubizny)						
ogółem	m3	205	505	234	353	b.d.
las prywatne	m3	205	505	234	353	b.d.

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 200, 2008

2.7.3. Turystyka

Powiat Gdański charakteryzuje się umiarkowanym rozwojem bazy noclegowej, a co za tym idzie umiarkowaną atrakcyjnością turystyczną.

Najbardziej atrakcyjne turystycznie rejony to obszary o wybitnych walorach przyrodniczych, jak międzywale Wisły i dolina Raduni, jak również, choć nieliczne, jeziora i ich otoczenie. Ponadto istotne rekreacyjne znaczenie, mają lasy w wysoczyznowej części Powiatu.

Na terenie funkcjonuje 15 obiektów zbiorowego zakwaterowania (w 2006 r.), w tym 10 obiektów całorocznych. Liczba miejsc noclegowych w 2007 r. wynosiła 1 216, z czego 689 to całoroczne miejsca noclegowe. W 2007 r. z noclegów skorzystało 50 085 osób, z czego 8,67% to turyści zagraniczni (4 344 osób).

Tabela 12. Baza turystyczna – obiekty zbiorowego zakwaterowania

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA						
Obiekty ogółem wg miesięcy						
obiekty ogółem	ob.	10	10	11	15	b.d
obiekty całoroczne	ob.	7	7	9	10	b.d
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	797	779	775	1 160	1 216
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	447	388	523	612	689
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	19 772	22 991	26 776	39 401	50 085
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	1 872	2 139	2 791	3 481	4 344
wynajęte pokoje w hotelach, motelach, pensjonatach ogółem I-XII	pok.	13 060	19 268	23 570	31 204	39 177
wynajęte pokoje w hotelach, motelach, pensjonatach turystom zagranicznym I-XII	pok.	1 394	2 294	3 680	4 008	5 950
udzielone noclegi ogółem I-XII	nocleg	38 915	39 993	45 072	76 582	103 230
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	nocleg	3 315	3 972	5 518	6 880	8 701

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007, 2008

Miejsca noclegowe rozmieszczone są głównie w ośrodkach wczasowych, obiektach typu hotele, pensjonat. Powiat Gdański odznacza się niedorozwojem bazy turystycznej, w tym noclegowej, a zwłaszcza kwater agroturystycznych, które są najbardziej predysponowaną formą zainwestowania turystycznego na terenie gmin wiejskich Powiatu Gdańskiego.

Struktura obiektów zbiorowego zakwaterowania:

- Hotele: 5 obiektów całorocznych;
- Pensjonaty: 1 obiekt całoroczny;
- Inne obiekty hotelowe: 3 obiekty całoroczne;
- Ośrodki wczasowe: 2 obiekty;
- Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe: 1 obiekt całoroczny;
- Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych: 2 obiekty sezonowe;
- Kempingi: 1 obiekt sezonowy;
- Pozostałe, niesklasyfikowane: 1 obiekt całoroczny.

Zdjęcie 3. Gospodarstwo Agroturystyczne Swojak w Otominie

Źródło: Strona internetowa Gminy Kolbudy www.kolbudy.gd.pl

Na terenie Powiatu zaczyna rozwijać się agroturystyka. Znajduje się tu kilkanaście gospodarstw prowadzących działalność turystyczną (Swojak, Jagatowo, Krępiec, Wiślinka, Rokitnica, Otomin, Wróblewo, Czarna Huta, Michalin-Koronki, Nowa Wieś Przywidzka, Roztoka, Trzepowo, Cząstkowo, Pszczółki i Różyny). Większość z nich opiera swoją działalność na wynajmowaniu pokoi oraz prowadzeniu działalności gastronomicznej. Są jednak takie, które oferują dodatkowe atrakcje – głównie przejażdżki konne, wędkowanie, organizowanie ognisk oraz różnorodnych atrakcji dodatkowych, jak nauka pieczenia chleba, czy grzybobranie. Większość właścicieli gospodarstw agroturystycznych podkreśla bliskość i dobre połączenia komunikacyjne z Trójmiejskim obszarem metropolitalnym, jako pozytywny aspekt rozwoju agroturystyki na terenie Powiatu Gdańskiego.

2.7.4. Handel

Handel, jako istotny element gospodarki, podlega szczegółowym analizom. W ostatnich latach obserwuje się rozwój handlu szczególnie w Gminach, w których odnotowywany jest wzrost liczby mieszkańców, np. Gmina Pruszcz Gdański, Kolbudy, Pszczółki.

Zauważalną tendencją jest przewaga handlu detalicznego (na obszarze funkcjonują sklepy oraz miejscowe bazy - Powiat posiada 6 targowisk stałych z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej oraz 8 targowisk sezonowych) i drobnych usług. W większości Gmin oferowane są usługi podstawowe, natomiast usługi o charakterze specjalistycznym, świadczone są w mieście Pruszcz Gdański.

2.8. Infrastruktura drogowa

Powiat Gdański jest jednym z najbardziej atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym, obszarem w Województwie Pomorskim. Drogi krajowe oraz wojewódzkie na terenie Powiatu stanowią sieć dróg tranzytowych (drogi nr 1, 7, 6, 221, 222, 223, 226, 227, 233, 501) w powiązaniu z:

- odcinkiem autostrady A1 biegnącym od Rusocina poprzez Gminy Pruszcz Gdański, Trąbki Wielkie, Pszczółki
- drogami krajowymi: droga Nr 1 (Gdańsk – Łódź), trasa szybkiego ruchu tzw. "obwodnica trójmiejska" nr 6 i nr 7 (Gdańsk – Warszawa).
- drogami wojewódzkimi: nr 221 (Gdańsk - Przywidz – Kościerzyna), nr 226 (Przejazdowo – Pruszcz Gdański – Nowa Karczma), nr 227 (Pruszcz Gdański – Trutnowy), nr 233 (Trzepowo - Mierzeszyn), nr 501 (Przejazdowo – Gdańsk).

Zdjęcie 4. Łapino Dolne

Zdjęcie 5. Obwodnica trójmiejska nr 6

Sieć dróg Powiatu Gdańskiego tworzą następujące drogi:

- autostrada 13,2 km
 - krajowe 47,5 km
 - wojewódzkie 121,3 km
 - gminne 559,1 km
 - powiatowe 295,7 km
- co w sumie stanowi **1 036,8 km**

Tabela 13. Drogi gminne i powiatowe

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
DROGI PUBLICZNE GMINNE					
Drogi gminne					
o nawierzchni twardej	km	219,00	239,10	b.d.	b.d.
o nawierzchni twardej ulepszonej	km	184,20	192,80	b.d.	b.d.
o nawierzchni gruntowej	km	303,00	248,00	b.d.	b.d.
Drogi gminne w Powiecie					
o nawierzchni twardej	km	b.d.	b.d.	243,1	248,3
o nawierzchni twardej ulepszonej	km	b.d.	b.d.	196,8	202,0
o nawierzchni gruntowej	km	b.d.	b.d.	247,3	246,7
DROGI PUBLICZNE POWIATOWE					
Drogi powiatowe wg typu nawierzchni					
o nawierzchni twardej	km	273,9	273,9	273,9	273,9
o nawierzchni twardej ulepszonej	km	266,1	266,1	266,1	266,1
o nawierzchni gruntowej	km	22,2	22,2	22,2	22,2

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

Tabela 14. Długość dróg powiatowych w rozbiu na gminy i rodzaj nawierzchni

Gmina	Długość ogółem km	Rodzaj nawierzchni			
		bitumiczna km	gruntowa km	brukowa km	płyty km
Suchy Dąb	35.001	35.001	b.d.	b.d.	b.d.
Trąbki Wielkie	69.874	53.925	11.041	4.001	0.907
Cedry Wielkie	55.778	50.131	1.723	1.638	2.286
Kolbudy	17.790	14.368	2.429	0.674	0.319
Pruszcz Gdański	41.513	36.483	2.830	b.d.	2.200
Miasto Pruszcz Gdański	13.104	10.157	0.455	b.d.	2.492
Pszczółki	21.207	21.207	b.d.	b.d.	b.d.
Przywidz	41.418	36.365	3.252	1.801	b.d.
Razem	295.685	257.637	21.73	8.114	8.204

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Gdańskiego na lata 2005-2006, Pruszcz Gdański, luty 2005

Wnioski:

- 87,13% - drogi o nawierzchni bitumicznej,
- 7,35% - drogi o nawierzchni gruntowej,
- 2,78% - drogi o nawierzchni z płyt,
- 2,74% - drogi o nawierzchni brukowej.

Natężenie ruchu pojazdów na trzech najbardziej ruchliwych ulicach:

- ul.Grunwaldzka - 600 poj/h;
- ul.Chopina - 500 poj/h;
- Droga powiatowa nr 10320 Straszyn - Pruszcz Gd. - 8913 poj/dobę;
- Droga powiatowa nr 10332 Trutnowy - Cedry Wielkie - 2010 poj/dobę;
- Droga powiatowa nr 10333 Cedry Małe - Cedry Wielkie - 1959 poj/dobę.

Uciążliwości związane z komunikacją drogową:

- Miasto Pruszcz Gdański: niewystarczająca przepustowość głównych ciągów komunikacyjnych, emisja zanieczyszczeń, hałas komunikacyjny;
- Cedry Wielkie: emisja zanieczyszczeń, hałas komunikacyjny;
- Trąbki Wielkie- brak uciążliwości;
- Pruszcz Gdański: niewystarczająca przepustowość głównych ciągów komunikacyjnych, emisja zanieczyszczeń, hałas komunikacyjny;
- Pszczółki: emisja zanieczyszczeń, hałas komunikacyjny;
- Suchy Dąb: emisja zanieczyszczeń.

2.9. **Zaopatrzenie w energię i ciepło**

Źródłem ciepła dla ogrzewania domów, usystematyzowanym od najbardziej powszechnych są:

- indywidualne piece węglowe;
- instalacje grzewcze zasilane gazem;
- piece na drewno lub inny rodzaj biomasy;
- piece na olej opałowy;
- odnawialne źródła energii.

Tabela 15. Główne obiekty energetyczne

Nazwa	Moc w MW	Nośnik energii
Ciepłownia - Miasto Pruszcz Gdański	9,8	gaz
Kotłownia SM Żuławy	2,1	węgiel
Kotłownia osiedlowa Torell	1,1	węgiel
SP WIOSNA - Przywidz	b.d.	b.d.
Ciepłownia - Pruszcz Gdański	1,98	węgiel
Kotłownia osiedlowa SOBOWIDZ	b.d.	b.d.
Kotłownia osiedlowa PAWŁOWO	b.d.	b.d.

Źródło: Strona internetowa www.infoeko-pomorskie.pl

Zaopatrzenie w energię elektryczną w Powiecie odbywa się również między innymi w oparciu o elektrownie wodne.

Zdjęcie 6. Elektrownia Juszkowo

Zdjęcie 7. Elektrownia Straszyn

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Pruszcz Gdański www.pruszczg.ug.gov.pl

Tabela 16. Moc elektrowni wodnych w Powiecie Gdańskim

Nazwa	Miejscowość	Nazwa rzeki	Moc kW
Pruszcz	Pruszcz	Radunia	100
Juszkowo	Juszkowo	Radunia	232
Kuźnice	-	Radunia	785
Prędziszyn	Prędziszyn	Radunia	872
Straszyn	Straszyn	Radunia	2411
Łapino	Łapino	Radunia	2300
Bielkowo	Bielkowo	Radunia	7200

Źródło: Strona internetowa www.infoeko-pomorskie.pl

Tabela 17. Zużycie energii elektrycznej niskiego napięcia

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE					
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach					
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt	1 628	1 817	2 276	2 304
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	15 835	4 663	6 913	7 069
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych wg lokalizacji odbiorcy					
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu					
ogółem	szt	1 628	1 817	2 276	2 311
na wsi	szt	b.d.	b.d.	b.d.	7
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu					
ogółem	MWh	15 835	4 663	6 913	7 821
na wsi	MWh	b.d.	b.d.	b.d.	752
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych					
energia elektryczna					
na 1 mieszkańca	kWh	682,9	198,2	290,5	291,2
na 1 korzystającego / odbiorcę	kWh	9 726,7	2 566,3	3 037,3	3 068,1

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

Zużycie energii elektrycznej w latach 2003 - 2006 zmniejszyło się z 682,9 kWh/mieszkańca w 2003 r. do 291,2 kWh/mieszkańca w 2006 r. (spadek o 57,36%). Stało się to, pomimo znacznego wzrostu liczby odbiorców energii, z 1 628 w 2003 r. do 2 304 w 2006 r. (wzrost o 29,34%). Zjawisko to ma pozytywny charakter przede wszystkim z punktu widzenia ochrony środowiska. Wpływ na zmniejszenie zużycia energii przez mieszkańców ma głównie nasycenie rynku energooszczędnym sprzętem elektronicznym oraz coraz wyższa cena energii, stymulująca oszczędny jej pobór.

Tabela 18. Gazyfikacja i sieć ciepłownicza Powiatu Gdańskiego

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE					
Sieć gazowa					
długość czynnej sieci ogółem w km	km	292,5	322,5	361,5	b.d.
długość czynnej sieci przesyłowej w km	km	47,1	47,1	64,0	b.d.
długość czynnej sieci rozdzielczej w km	km	245,4	275,4	297,5	b.d.
czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt	6 131	6 410	6 650	6 227
odbiorcy gazu	gosp.dom.	9 551	b.d.	11 291	11 604
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	b.d.	b.d.	6 147	9 761
odbiorcy gazu w miastach	gosp.dom.	6 405	b.d.	7 312	7 448
zużycie gazu w hm ³	hm ³	9,60	11,60	b.d.	b.d.
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w hm ³	hm ³	b.d.	10,9	b.d.	b.d.
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	34 337	32 162	33 044	33 947
Korzystający z instalacji w miastach w% ogółu ludności miast					
gaz	%	94,7	86,3	86,3	85,6
Sieć rozdzielcza na 100 km²					
sieć gazowa	km	30,9	34,7	37,5	39 190,4
Zużycie gazu w gospodarstwach domowych					
gaz z sieci					
na 1 mieszkańca	m ³	117,5	139,4	130,2	137,8
na 1 korzystającego / odbiorcę	m ³	1 005,1	1 148,5	977,0	1 026,3
CIEPŁOWNICTWO					
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku wg celu					
ogółem	GJ	364 276,3	329 251,7	298 806,2	279 252,9
budynki mieszkalne	GJ	326 642,3	294 442,7	266 635,4	249 650,7
urzędy i instytucje	GJ	37 634,0	34 809,0	32 170,8	29 602,2
Kotłownie i sieć ciepła					
kotłownie ogółem	ob.	57	44	35	37
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	9,0	6,7	8,8	9,0
długość sieci ciepłej połączeń do budynków i innych obiektów	km	27,2	12,1	14,4	14,4
Kotłownie i sieć ciepła wg form własności					
ogółem					
kotłownie ogółem	ob.	b.d.	b.d.	35	37
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	b.d.	b.d.	8,8	9,0
długość sieci ciepłej połączeń do budynków i innych obiektów	km	b.d.	b.d.	14,4	14,4
w spółdzielniach mieszkaniowych					
kotłownie ogółem	ob.	b.d.	b.d.	4	3
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
długość sieci ciepłej połączeń do budynków i innych obiektów	km	b.d.	b.d.	0,1	0,1
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie					
ogółem	dam ³	952,0	954,0	978,0	955,0
budynki mieszkalne ogółem	dam ³	610,00	790,00	793,00	770,00
budynki mieszkalne komunalne	dam ³	83,0	82,0	91,0	91,0
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych	dam ³	348,0	322,0	330,0	36,0
budynki mieszkalne prywatne	dam ³	55,0	257,0	248,0	248,0
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie wg jednostki ogrzewającej					
ogółem					
ogółem	dam ³	b.d.	b.d.	978,0	955,0

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE					
Sieć gazowa					
budynki mieszkalne ogółem	dam3	b.d.	b.d.	793,0	770,0
budynki mieszkalne komunalne	dam3	b.d.	b.d.	91,0	91,0
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych	dam3	b.d.	b.d.	330,0	36,0
budynki mieszkalne prywatne	dam3	b.d.	b.d.	248,0	248,0
spółdzielnie mieszkaniowe					
ogółem	dam3	b.d.	b.d.	93,0	79,0
budynki mieszkalne ogółem	dam3	b.d.	b.d.	20,0	6,0
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych	dam3	b.d.	b.d.	20,0	6,0

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

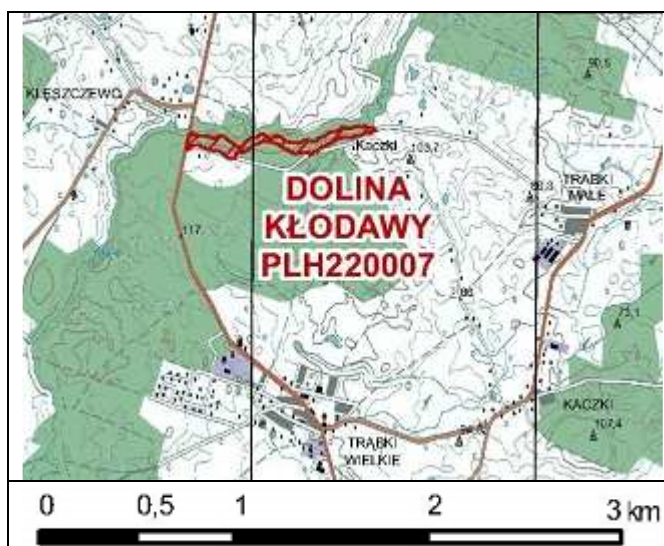
W latach 2003 - 2006 liczba gospodarstw domowych odbierających gaz wzrosła z 9 551 w 2003 r., do 11 604 w 2006r. (wzrost o 17,69%). Zwiększyło się również zużycie gazu w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca z 117,5 m³ w 2003 r. do 137,8 m³ w 2006 r. (wzrost o 14,73%).

W latach 2003 - 2006 sprzedaż energii cieplnej zmniejszyła się o 23,34%, z 364 276,3 GJ w 2003 r., do 279 252,9 GJ w 2006 r. Wyższe oszczędności ciepła odnotowuje się w budynkach mieszkalnych (zmniejszenie poboru ciepła o 23,57%) niż w urzędach i instytucjach administracji (zmniejszenie poboru ciepła o 21,34%).

3. Aktualny stan środowiska

3.1. Obszary Natura 2000

3.1.1. Dolina Kłodawy (PLH 220007)

Rysunek 2. Obszar Natura 2000 Dolina Kłodawy (PLH 220007)

Źródło: <http://natura2000.mos.gov.pl>

Specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 10,65 ha obejmuje fragment doliny małej rzeki Pojezierza - Kłodawy (dopływ Motławy), silnie wciętej w wysoczyznę morenową (do 20 m). Zbocza doliny są strome, o nachyleniu dochodzącym do 45 stopni. Są one miejscem występowania licznych cyrków (nisz) źródliskowych. W dolinie zachowały się też starorzecza w różnych stadiach lodowacenia. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie gleb brunatnych, madów czarnoziemnych, gleb torfowo-murszowych. Wierzchowina i stoki doliny są zalesione,

dominuje tu grąd. Niewielką część powierzchni zajmują zbiorowiska łągowe. Obszar położony jest w granicach rezerwatu przyrody Dolina Kłodawy i zajmuje powierzchnię 10,4 ha. Grunty są własnością Skarbu Państwa (w zarządzie Lasów Państwowych: N-ctwo Kolbudy).

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Bardzo dobrze zachowały się na tym obszarze zbiorowiska łągowe i grądowe. Są to: unikatowy na Pomorzu łąg olszowo-jesionowy na tawertynie oraz rzadko rejestrowana, nieznacznie zniekształcona postać wierzchwinowa grądu o cechach przejściowych między Stellario-Carpinetum (grądem subatlantyckim) i Tilio-Carpinetum (grądem subkontynentalnym). Zajmują one ponad 80% obszaru i należą do rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

1. Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum) – 67,57 % pokrycia powierzchni obszaru.
2. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe) – 19,31 % pokrycia powierzchni obszaru.

Liczenie reprezentowane są tu populacje rzadkich i ginących gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele o podgórskim charakterze zasięgu. Dość licznie występują nisze źródlowe z rzadko notowanymi w tym rejonie zbiorowiskami źródliskowymi, m.in. Glycerietum nemoralisplicatae (manna gajowa). Na terenie obszaru Natura 2000 znajdują się następujące rośliny prawnie chronione:

- Tojad dzióbaty (*Aconitum variegatum*)
- Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*)
- Konwalia majowa (*Convallaria majalis*)
- Wawrzynem wilczętyko (*Daphne mezereum*)
- Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*)
- Kruszyna pospolita (*Frangula alnus*)
- Przytulia wonna (*Galium odoratum*)
- Bluszcz pospolity (*Hedera helix*)
- Przelaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*)
- Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*)

Na terenie obszaru znajdują się ostoje ptaków wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

1. Błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*).
2. Zimorodek (*Alcedo atthis*)

oraz regularnie migrującego Tracza długodziobego (*Mergus serrator*)

Zagrożenia.

Głównym zagrożeniem jest niezgodna z wymaganiami ochronnymi gospodarka leśna, a także spływy nawozów i środków ochrony roślin z pól. Zagrożenia mogłyby wystąpić w przypadku odstępiania od obowiązujących zasad gospodarki leśnej.

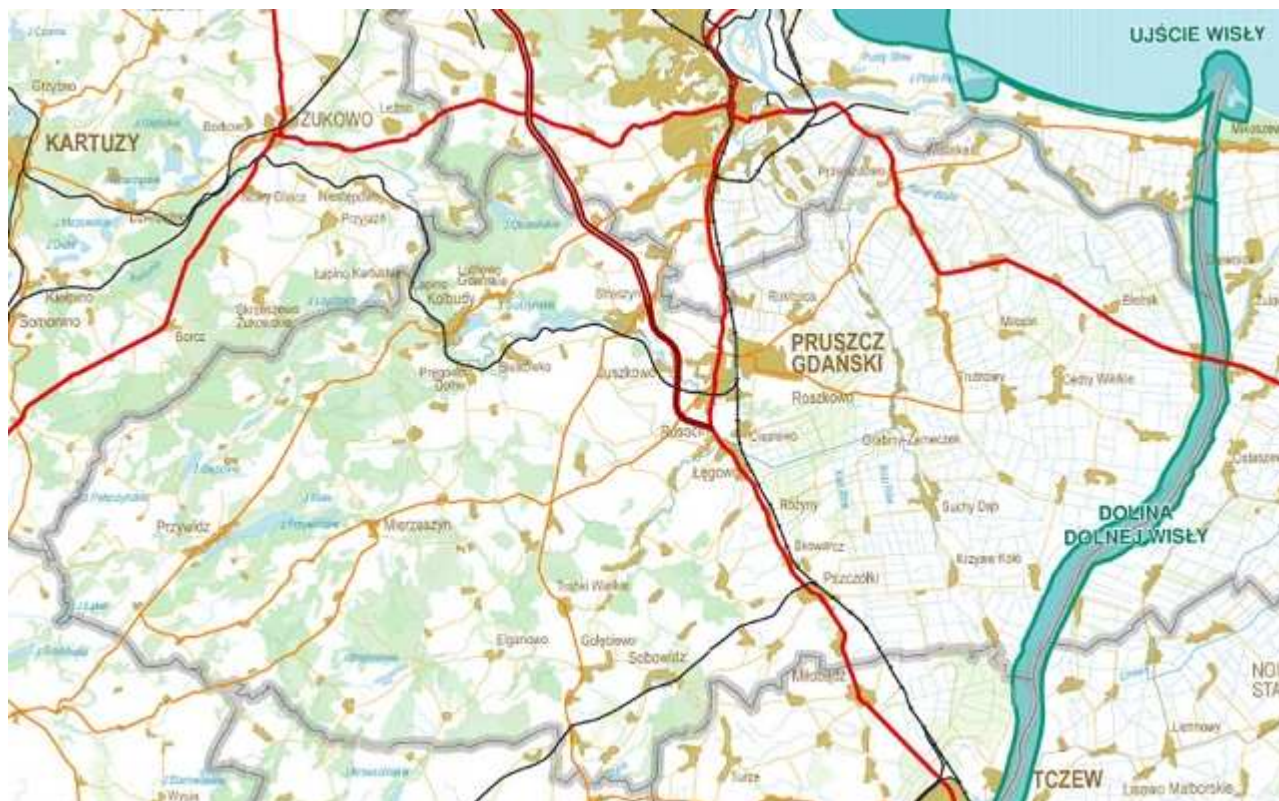
Status ochrony.

Obszar w granicach rezerwatu przyrody Dolina Kłodawy (10,4 ha).

Struktura własności.

Grunty są własnością Skarbu Państwa (w zarządzie Lasów Państwowych: N-ctwo Kolbudy).

3.1.2. Dolina Dolnej Wisły (PLB 040003)

Rysunek 3. Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły (PLB040003)

Źródło: Skarby Natury (<http://www.przyroda.polska.pl>)

Odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, o powierzchni 33559,04 ha (10 738 ha w regionie gdańskim), zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej. Rzeka płynie w dużym stopniu naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe. Wisła przepływa w granicach obszaru przez kilka dużych miast, jak: Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew.

Wartość przyrodnicza i znaczenie.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków o łącznej powierzchni 33559,04 ha, znajdujący się regionach toruńsko-włocławskim, bydgoskim i gdańskim.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 39. Występuje, co najmniej 46 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje ok.180 gatunków ptaków. Bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących; bardzo ważny teren zimowiskowy bielika. W okresie łęgowym obszar zasiedla, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna.

W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników. W okresie zimy występuje, co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków ptaków: bielik, gągoł, nurogęś; stosunkowo licznie występuje bielaczek; ptaki wodnoblotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników.

Bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok.1 350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łąk, a także cenne murawy kserotermiczne.

Zagrożenia.

Niszczenie morfologicznej różnorodności międzywala, zanieczyszczenie wód (przemysłowe i komunalne), zabudowa brzegów, zalesianie muraw, spontaniczna sukcesja roślinności wskutek zaprzestania lub zmniejszenia intensywności wypasu zwierząt w międzywalu, zamiana użytków zielonych na pola orne w międzywalu.

Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymywania ich w należytym stanie technicznym. Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód oraz lodu. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000. Potencjalnym zagrożeniem jest projekt budowy stopnia wodnego w Nieszawie.

3.1.3. Dolina Reknicy (PLH220008)

Rysunek 4. Obszar Natura 2000 Dolina Reknicy (PLH220008)

Źródło: <http://natura2000.mos.gov.pl>

Obszar o powierzchni 68,43 ha, obejmuje dolinę rzeki Reknicy. Jest to ciek bystry, bogaty w dopływy, charakteryzuje się przemiennym ułożeniem odcinków basenowych i przełomowych. Na całej długości meandrującej rzeki teren jest znacznie nachylony, np. na końcowym odcinku rzeki o długości 8 km, różnica wysokości wynosi około 88 m. Odcinki przełomowe charakteryzują się obecnością stromych zboczy o nachyleniu około 30 stopni i wysokości ponad 30 m. Stoki są rozcięte licznymi małymi wąwozami i parowami pochodzenia erozyjnego; częste są wysięki wody. Szerokość przełomów jest zmienna; średnio na poziomie terasy zalewowej wynosi ona zaledwie kilkadziesiąt metrów. W jarze przy przełomach spotyka się duże głazy polodowcowe. Dno Reknicy jest piaszczysto-kamieniste, rzeka zaliczana jest do pstrągowych. Dolinę rzeki od źródeł do jezior oraz w okolicy ujścia, zalegają piaski akumulacji lodowcowej, na pozostałym odcinku występują gliny zwałowe. Gleby omawianej ostoi należą głównie do brunatnych. Dno doliny porośnięte jest płatami łągów, które są jednym z najbardziej interesujących elementów przyrody.

Wartość przyrodnicza i znaczenie.

Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 6 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

1. Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion - 0,01% powierzchni obszaru.
2. Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne - 0,01 % pokrycia powierzchni obszaru.
3. Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion) - 10% pokrycia powierzchni obszaru.
4. Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion) – 5 % pokrycia powierzchni obszaru.
5. Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum) – 64 % pokrycia powierzchni obszaru.
6. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe) – 20 % pokrycia powierzchni obszaru.

Posiada on również duże walory krajobrazowe - szczególnie interesujący jest przełom między Czapielskiem a Kolbudami.

Dobrze zachowały się tu typowo wykształcone łągi i grądy. Zbiorowiska leśne z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ponad 90% obszaru. Bogate są też zbiorowiska źródliskowe. Obszar charakteryzuje się obfitą florą ze stanowiskami zagrożonych i chronionych prawnie gatunków roślin:

- Tojad dzióbaty (*Aconitum variegatum*);
- Konwalia majowa (*Convallaria majalis*);
- Wawrzynem wilczełyko (*Daphne mezereum*);
- Naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*);
- Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*);
- Przytulia wonna (*Galium odoratum*);
- Bluszcz pospolity (*Hedera helix*);
- Przyłaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*);
- Wroniec widlasty (*Huperzia selago*);
- Lilia złotogłów (*Lilium martagon*);
- Pióropusznik strusi (*Matteuccia struthiopteris*);
- Gnieźnie leśny (*Neottia nidus-avis*);
- Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*);
- Pierwiosnek lekarski (*Primula veris*);
- Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*).

Zagrożenia.

W sąsiedztwie ostoi znajduje się żwirownia i uczęszczana droga.

Status ochrony.

Obszar w całości położony na terenie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w granicach rezerwatu przyrody Jar Reknicy (66,11 ha).

Struktura własności.

Grunty są własnością Skarbu Państwa

3.1.4. Jar rzeki Raduni (PLH220011)

Rysunek 5. Obszar Natura 2000 Jar rzeki Raduni (PLH220011)

Źródło: <http://natura2000.mos.gov.pl>

Obszar o powierzchni 87,71 ha obejmuje przełomowy odcinek rzeki Raduni. Rzeka płynie dnem kamienistego jaru, tworząc meandry. Dolina i strome zbocza (do 45 st. nachylenia) o wysokości do 40 m, porośnięte są lasem liściastym (grądy, łęgi); miejscami na dnie wąwozu występują podmokłe łąki. Rośnie tu wiele roślin górskich i innych rzadkich gatunków. Ostoja ma specyficzny mikroklimat, o wysokiej wilgotności i niższych temperaturach w porównaniu z przyległymi terenami. Przełom rzeki rozcina rozległy kompleks leśny, w którym dominują siedliska grądowe.

Wartość przyrodnicza i znaczenie.

Jar rzeki Raduni stanowi miejsce występowania cennych siedlisk roślinnych. W programie Natura 2000 ostoja znalazła się na liście specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Jar Raduni odznacza się znacznym bogactwem florystycznym, stwierdzono występowanie aż 537 gatunków roślin naczyniowych. Swoje stanowiska mają tu liczne, chronione gatunki np. storczyk obuwik pospolicie. Wizytówką faunistyczną regionu jest bezkręgowiec umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze gatunków zagrożonych – skójka gruboskorupkowa

Wyróżniono tu 7 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

1. Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympeion*, *Potamion* – 0,01 % pokrycia powierzchni obszaru.
2. Ziołorośla górskie (*Adenostylon alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – 1 % pokrycia powierzchni obszaru.
3. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – 0,02% pokrycia powierzchni obszaru.
4. Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk – 0,02% pokrycia powierzchni obszaru.

5. Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum) – 80 % pokrycia powierzchni obszaru.
6. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe) – 5 % pokrycia powierzchni obszaru.
7. Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario- Ulmetum) – 5 % pokrycia powierzchni obszaru

Wśród nich dominują lasy o naturalnym charakterze, porastające zbocza wąwozu. Stwierdzono tu też występowanie 3 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym wydry (*Lutra lutra*). Można tu spotkać rzadkie gatunki ssaków: borsuka, nornika północnego, łasicy i tchórza

Obszar odznacza się wysokimi walorami florystycznymi. Stwierdzono tu 537 gatunków roślin naczyniowych, w tym rzadkie i zagrożone oraz chronione prawnie w Polsce.

Najcenniejsze z nich to tojad dzióbaty, dzwonek szerokolistny, wawrzynek wilczełyko, naparstnica zwyczajna, storzan bezlistny, przytulia wonna, bluszcz pospolity, przylaszczka pospolita, wroniec widlasty, lilia złotogłów, widłak goździsty, widłak jałowcowy, porzeczka czarna, paprotka zwyczajna, pierwiosnek lekarski, gnieźnik leśny, kopytnik pospolity, stopłamek plamisty, turzyca piaskowa, widlicz spłaszczony, kruszczyk rdzawoczerwony, listera jajowata i wiele innych.

Zagrożenia.

Zagrożeniem dla wartości przyrodniczych tego obszaru jest brak otuliny, zrębowa gospodarka leśna, synantropizacja flory oraz zbyt silna presja turystyczna.

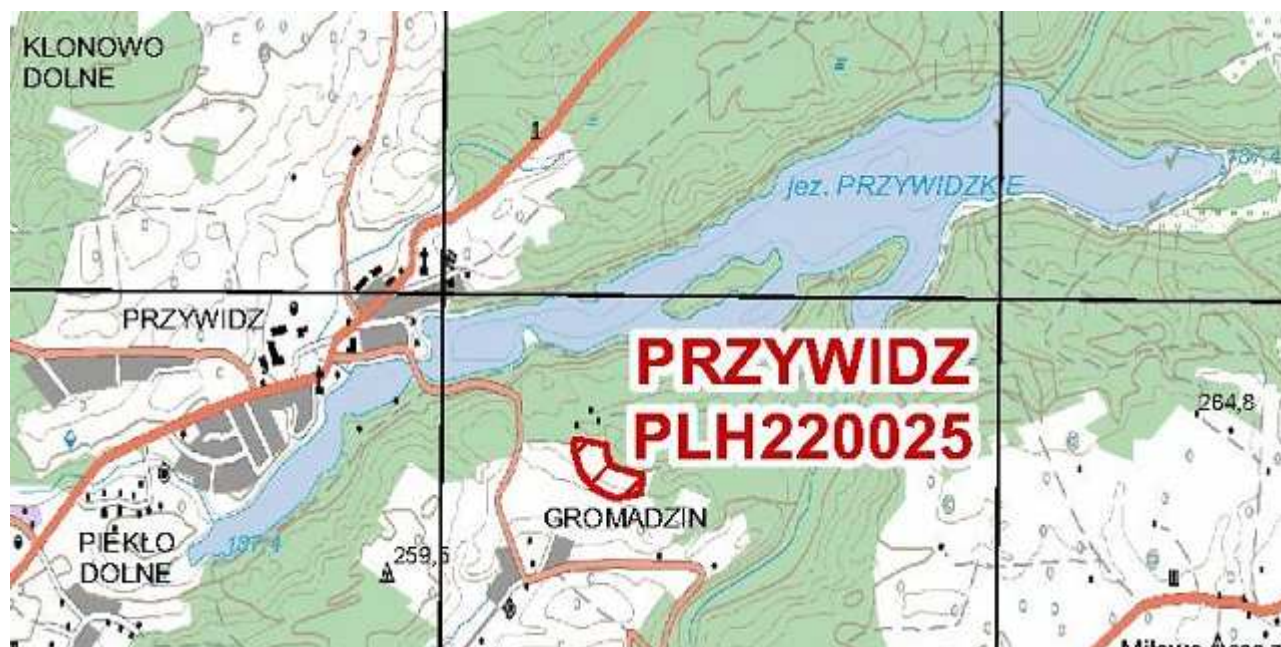
Status ochrony.

Obszar w całości położony na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni (3 556,7 ha) w granicach rezerwatu przyrody Jar rzeki Raduni (84,24 ha).

Struktura własności.

Grunty na tym obszarze są własnością Skarbu Państwa.

3.1.5. Przywidz (PLH220025)

Rysunek 6. Obszar Natura 2000 Przywidz (PLH220025)

Źródło: <http://natura2000.mos.gov.pl>

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk o powierzchni 3,32 ha. Jest to naturalny zbiornik dystroficzny, położony w centrum torfowiska o długości około 300 m i szerokości 100 m, usytuowany w

zagłębieniu pomiędzy morenowymi wzniesieniami, w odległości około 500 m na południe od Jeziora Przywidzkiego.

Florę wodną tworzą rośliny należące do zespołów rdestnicy pływającej *Potamogetoneteum natantis* oraz zespołów moczarki kanadyjskiej *Elodeetum canadensis*. W najpłytszych partiach obficie występuje skrzyp błotny *Equisetum limosum*. Brzegi zbiornika pokrywa szeroki pas darni mszystych utworzonych przez torfowce *Sphagnum* spp., silnie przerośnięty turzycami *Carex* sp. przechodzący w płyty zarośli brzozowych należące do zespołu *Betuletum pubescentis*. Licznie występują tu: żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium* i czermień błotna *Cala palustris*.

Wartość przyrodnicza i znaczenie.

Naturalny zbiornik torfowiskowy koło Przywidza, który stanowi jedno z najlepiej zachowanych stanowisk strzebli błotnej (*Phoxinus phoxinus*) w województwie pomorskim. Żyjąca tutaj populacja tego gatunku jest bardzo liczna.

W obszarze występuje też siedlisko z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, ale ich opis wymaga przeprowadzenia badań botanicznych:

1. Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne – 0,1 % pokrycia powierzchni obszaru.

Zagrożenia.

Główne zagrożenie stanowią intensywnie postępujące zmiany sukcesyjne, które w połączeniu z niewielkimi rozmiarami zbiornika stwarzają realne niebezpieczeństwo jego zaniku.

Status ochrony.

Brak ochrony.

3.2. Rezerваты przyrody

Jednym z rezerwatów przyrody Powiatu Gdańskiego jest rezerwat „Jar Reknicy” (gm. Kolbudy). Ustanowiony on został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15.12.1980 r. (Dz. U. Nr 25 poz. 180). Rezerwat ten zajmuje powierzchnię 67,19 ha i obejmuje przełomowy, głęboko wcięty odcinek doliny Reknicy. Główną przesłanką utworzenia na terenie „Jaru Reknicy” rezerwatu przyrody, jest zachowanie przełomowego odcinka doliny rzecznej o urozmaiconej rzeźbie terenu oraz naturalnych drzewostanów z okazami pomnikowymi drzew i licznymi cennymi gatunkami roślin zielnych.

Zdjęcie 8. Rezerwat przyrody „Jar Reknicy”

Kolejnym rezerwatem przyrody jest rezerwat „Bursztynowa Góra” (gm. Kolbudy), który ustanowiony został Zarządzeniem Nr 50 Ministra Leśnictwa z dnia 11.03.1954 r. w celu zachowania ze względów naukowych i kulturowych, dawnej kopalni bursztynu wraz z wyrobiskami wyeksploatowanych szybów.

Rezerwat przyrody „Wyspa na Jeziorze Przywidz” (gm. Przywidz) ustanowiony został z kolei w 1954 r. (Monitor Polski A-30/54, p.445). Zajmuje powierzchnię 4,55 ha, obejmuje wyspę porośniętą blisko 200-letnim drzewostanem bukowo - dębowym z domieszką lipy i innych drzew liściastych. Innym ważnym elementem ochrony jest ponadto wyjątkowo malowniczy krajobraz, jaki stanowi wyspa i jezioro otoczone lasem.

Zdjęcie 9. Rezerwat przyrody „Wyspa na Jeziorze Przywidz”

Czwarty rezerwat przyrody - „Dolina Kłodawy” (gm. Trąbki Wielkie) - ustanowiony został Rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego Dz. U. Województwa Pomorskiego nr 131/99 poz. 1130. Rezerwat o powierzchni 10,4 ha obejmuje fragment lasu grądowego w głęboko wciętej dolinie rzeki Kłodawy. Powierzchnia otuliny wynosi 14,85 ha.

3.3. **Obszary chronionego krajobrazu**

Obszary Chronionego Krajobrazu znajdujące się na obszarze Powiatu Gdańskiego zostały utworzone na mocy Rozporządzenia Woj. Gdańskiego nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Gdańskiego nr 27 z dn. 25.11.1994 r.). Dla OChK obowiązuje również Rozporządzenie nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i utworzenia wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń (Dz. Urz. Woj. Gdańskiego Nr 59 z dnia 14 września 1998, poz. 294).

Na terenie Powiatu wyróżnione zostały cztery obszary:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich;
- Przywidzki Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni;
- Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich obejmuje prawie cały ten region, z wyłączeniem północno - zachodniej części, w otoczeniu Gdańska. Żuławy Gdańskie to aluwialna równina - część delty Wisły, użytkowana wyłącznie rolniczo. Specyfikę tego obszaru podkreśla skomplikowany system hydrograficzny, z dwoma wzajemnie uzupełniającymi się rodzajami odwodnienia - grawitacyjnym i polderowym. Środowisko przyrodnicze ma tu w znacznym stopniu antropogeniczną genezę, a krajobraz ma charakter kulturowy. Całkowita powierzchnia Obszarów Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich wynosi 30 092 ha, z czego ok. 27 500 ha znajduje się w granicach Powiatu Gdańskiego.

Przywidzki Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się wzdłuż dolin rzek Reknicy (dopływ Raduni) i Wietcisy (dopływ Wierzycy). Charakteryzuje go urozmaicone ukształtowanie terenu (głębokie rynny, wzniesienia denno- i czołowomorenowe), duży, powierzchniowy udział lasów (głównie buczyny, miejscami dąbrowy) i znaczna jeziorność. Jeziora są w większości typu rynnowego. Największe spośród nich jest Jezioro Przywidzkie. Okolice tego jeziora oraz jeziora Głębocko należą do najwartościowszych przyrodniczo i najatrakcyjniejszych krajobrazowo. Całkowita powierzchnia Przywidzkiego OChK wynosi 10 888 ha, z czego ok. 8 900 ha znajduje się w granicach Powiatu Gdańskiego.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni obejmuje dno i zbocza doliny rzeki Raduni, na odcinku od centralnej części Pojezierza Kaszubskiego (okolice Goręczyna), przez Żukowo i Kolbudy po Pruszcz Gdański. Dolina Raduni ma złożoną strukturę geomorfologiczną, tworzoną przez baseny i przełomy rzeczne. Kolejno występują: Basen i Przełom Somoniński, Basen Kiełpiński, Przełom Babidolski (rezerwat "Jar Raduni"), Basen Żukowski, Przełom Łapiński i Basen Kolbudzki. Oprócz walorów geomorfologicznych i hydrograficznych istotne znaczenie ma zróżnicowanie florystyczne doliny i jej rola jako tzw. korytarza ekologicznego. Całkowita powierzchnia OChK Doliny Raduni wynosi 3 340 ha, z czego ok. 1 450 ha znajduje się w granicach Powiatu Gdańskiego.

Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu, położony jest 8 - 10 km na południowy zachód od centrum Gdańska, we wschodniej części Pojezierza Kaszubskiego, określanego tu jako Wysoczyzna Gdańska. Jest on w całości zalesiony. Urozmaicenie krajobrazowe wprowadza malownicze Jezioro Otomińskie oraz zróżnicowane ukształtowanie terenu. Otoczenie jeziora porastają lasy bukowe a wierzchowinę wysoczyzny bór sosnowy. Ze względu na bliskość miasta obszar ten jest intensywnie penetrowany rekreacyjnie. Całkowita powierzchnia OChK Doliny Raduni wynosi 2 072 ha, z czego ok. 1 400 ha znajduje się w granicach Powiatu Gdańskiego.

3.4. Pomniki przyrody

Ogółem na terenie Powiatu Gdańskiego znajduje się 67 pomników przyrody ustanowionych przez wojewodę, w tym:

- pojedyncze drzewa,
- grupy drzew,
- głazy narzutowe.

Zdjęcie 10. Głaz narzutowy

Zdjęcie 11. Buk

Tabela 19. Pomniki przyrody w Powiecie Gdańskim

Lp.	Rodzaj	Gatunek 1	Obwód	Gatunek 2	Obwód	Ilość	Data pierwszego ustanowienia	Gmina
				Gatunek 3 etc.				
1	grupa drzew	jesion wyniosły	3.22	jesion wyniosły	4.1	2	1989-03-29	Cedry Wielkie
2	drzewo	kasztan. Biały	3.23	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
3	grupa drzew	dąb szypułkowy	3.25	dąb szypułkowy	3.75	2	1989-03-29	
4	drzewo	lipa drobnolistna	4.91	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
5	grupa drzew	dąb szypułkowy	od 2.52 do 3.50	dąb szypułkowy	od 2,52 do 3.50	9	1995-12-29	
6	grupa drzew	dąb szypułkowy	3	dąb szypułkowy	4.65; 5.00	3	1966-10-21	Kolbudy
7	grupa drzew	dąb szypułkowy	4.4	dąb szypułkowy	4.2	2	1984-06-15	
8	grupa drzew	grab pospolity	2.25	grab pospolity	2.03; 2.28; 1.85	4	1986-12-30	
9	drzewo	jesion wyniosły	4	b.d.	b.d.	1	1987-10-06	
10	drzewo	dąb szypułkowy	5.2	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
11	drzewo	lipa szerokolistna	3.67	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
12	drzewo	dąb szypułkowy	3.92	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
13	grupa drzew	lipa szerokolistna	2.25	lipa szerokolistna	2.12	2	1989-03-29	
14	drzewo	dąb szypułkowy	2.95	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
15	drzewo	dąb szypułkowy	3.4	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
16	grupa drzew	lipa drobnolistna	2.6	lipa drobnolistna	2.40; 1.75; 1,45	4	1989-03-29	
17	aleja	lipa drobnolistna	od 1.00 do 2.60	lipa drobnolistna	od 1.00 do 2.60	27	1989-03-29	Kolbudy
18	grupa drzew	jesion wyniosły	2.48	jesion wyniosły	2.8	2	1989-03-29	
19	drzewo	lipa drobnolistna	3.75	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
20	drzewo	klon zwyczajny	2.8	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
21	drzewo	lipa szerokolistna	3.24	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
22	drzewo	lipa drobnolistna	3.62	b.d.	b.d.	1	1991-02-25	
23	drzewo	buk pospolity	4.25	b.d.	b.d.	1	1996-12-06	
24	drzewo	dąb bezszypułkowy	3.69	b.d.	b.d.	1	1996-12-06	
25	drzewo	lipa drobnolistna	4	b.d.	b.d.	1	1996-12-06	
26	drzewo	dąb szypułkowy	4.15	b.d.	b.d.	1	1996-12-06	
27	drzewo	dąb szypułkowy	2.92	b.d.	b.d.	1	2000-12-11	
28	drzewo	klon pospolity	2.7	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	Pruszcz Gdański m.
29	drzewo	wierzba biała	3.95	b.d.	b.d.	1	1989-02-29	
30	drzewo	jesion wyniosły	3.26	b.d.	b.d.	1	1991-02-25	
31	drzewo	klon jawor	2.47	b.d.	b.d.	1	1995-12-05	
32	grupa drzew	dąb szypułkowy	5.2	dąb szypułkowy	4.2	2	1955-01-31	Przywiesz
33	drzewo	lipa drobnolistna	5.2	b.d.	b.d.	1	1984-12-30	
34	drzewo	dąb bezszypułkowy	3.85	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	
35	drzewo	lipa drobnolistna	3.2	b.d.	b.d.	1	1989-03-29	

Lp.	Rodzaj	Gatunek 1	Obwód	Gatunek 2	Obwód	Ilość	Data pierwszego ustanowienia	Gmina	
				Gatunek 3 etc.					
36	grupa drzew	dąb szypułkowy	2.75	dąb szypułkowy	2.6	2	1989-03-29		
37	drzewo	dąb bezszypułkowy	3.48	b.d.	b.d.	1	1996-12-06		
38	drzewo	klon pospolity	3.6	b.d.	b.d.	1	1989-03-29		
39	głaz	b.d.	13	b.d.	b.d.	1	1996-12-06		
40	drzewo	klon jawor	2.7	b.d.	b.d.	1	1989-03-29		
41	drzewo	buk pospolity	4	buk pospolity	4.2	2	1991-02-21		
42	grupa drzew	buk pospolity	4	buk pospolity	4.2	2	1991-02-21		
43	drzewo	klon jawor	2.7	b.d.	b.d.	1	1989-03-29		
44	drzewo	dąb szypułkowy	6.88	b.d.	b.d.	1	1955-01-31		Suchy Dąb
45	drzewo	dąb szypułkowy	4.75	b.d.	b.d.	1	1967-05-16		
46	głaz	b.d.	9.3	b.d.	b.d.	1	1962-11-29		
47	grupa drzew	dąb szypułkowy	4.5	dąb szypułkowy	4.80; 6.20	3	1962-11-29		Trąbki Wielkie
48	drzewo	modrzew europe	4	b.d.	b.d.	1	1968-01-13		
49	głaz	b.d.	14	b.d.	b.d.	1	1970-12-30		
50	gr. głazów	b.d.	8	b.d.	10	2	1970-12-30		
51	drzewo	lipa drobnolistna	3.25	b.d.	b.d.	1	1982-06-21		
52	grupa drzew	dąb szypułkowy	I odnoga: 4,60 m; II odnoga: 2,40 m; III odnoga: 3,60 m	dąb szypułkowy	3.1	3	1983-06-15		
53	grupa drzew	dąb szypułkowy	4.34; 3.34; 5.33	lipa drobnolistna	3.35	4	1983-06-15		
54	grupa drzew	2 kasztanowce białe	3.70; 2.97	lipa drobnolistna	4.1	3	1983-06-15		
55	drzewo	dąb szypułkowy	5	b.d.	b.d.	1	1983-06-15		
56	drzewo	dąb szypułkowy	3.7	b.d.	b.d.	1	1986-11-25		
57	drzewo	jesion wyniosł	3.56	b.d.	b.d.	1	1988-02-17		
58	drzewo	buk pospolity	3.52	b.d.	b.d.	1	1990-04-02		
59	drzewo	buk pospolity	3	b.d.	b.d.	1	1993-04-06		
60	drzewo	grab pospolity	2.53	b.d.	b.d.	1	1995-12-15		
61	drzewo	sosna czarna	2.52	b.d.	b.d.	1	1995-12-15		
62	drzewo	świerk pospolity	3.17	b.d.	b.d.	1	1995-12-15		
63	drzewo	buk pospolity	3.75	b.d.	b.d.	1	1996-12-06		
64	grupa drzew	sosna pospolita	3.6	dąb bezszypułkowy	3.02	2	1996-12-06		
65	drzewo	dąb bezszypułkowy	3.2	b.d.	b.d.	1	1996-12-06		
66	drzewo	buk pospolity	3.11	b.d.	b.d.	1	1996-12-06		
67	głaz	b.d.	12	b.d.	b.d.	1	1996-12-06		

Źródło: www.rop.mos.gov.pl; Rejestr Pomników Przyrody

3.4.1. Użytki ekologiczne

Na terenie Powiatu Gdańskiego, w gminie Kolbudy, znajdują się dwa użytki ekologiczne:

- „Park Wiejski”;
- „Sarnia Góra”.

Użytek ekologiczny „Park Wiejski” w Jankowie ustanowiony został na mocy Uchwały Nr XXVIII/194/97 Rady Gminy Kolbudy z dn. 19 czerwca 1997 r. Zajmuje on powierzchnię 0,6 ha i stanowi enklawę leśną (z udziałem sosny, kłona, buka oraz bzu czarnego i leszczyny podrostem grabu), porastającą wzniesienie wśród zabudowy.

Użytek ekologiczny „Sarnia Góra” ustanowiony został na mocy Uchwały Nr XXXVI/267/98 Rady Gminy Kolbudy z dn. 4 września 1998 r. Zajmuje powierzchnię 5 ha i obejmuje fragment lasu na wododziale rzek Raduni i Reknicy w miejscowości Kolbudy.

Wnioski:

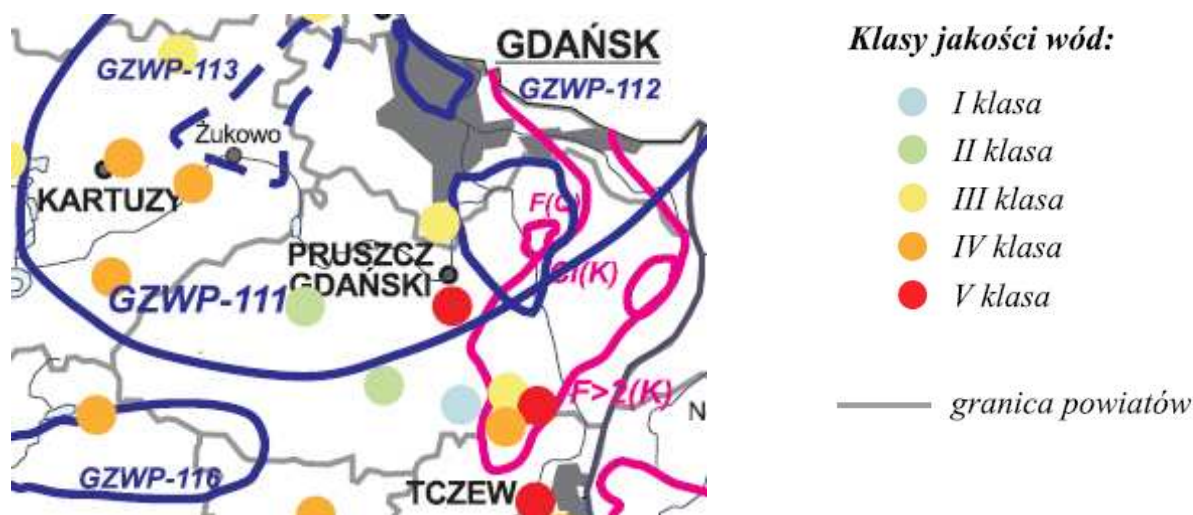
1. Obszary ochrony przyrody lub interesujące formy przyrody stanowią bazę rozwoju turystyki w Powiecie.
2. Przy wydawaniu pozwoleń na budowę, lub innych lokalizacyjnych decyzji prawnych należy uwzględniać zarówno ochronę obszarów przyrodniczych, jak też dbać o zapewnienie rozwoju gospodarczego regionu, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

3.5. Gospodarka wodno-ściekowa

3.5.1. Wody podziemne

Jakość wód podziemnych na terenie Województwa Pomorskiego kontrolowana jest przez:

- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie w ramach monitoringu krajowego poza obszarami potencjalnych źródeł zanieczyszczeń;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w ramach monitoringu regionalnego, obejmującego zagrożenia typu antropogenicznego i geogenicznego w obszarach zasilania.

Rysunek 7. Jakość wód podziemnych w 2005 r.

Źródło: WIOŚ Gdańsk, 2006

Wyniki monitoringu wód podziemnych z 2005 r. wskazują na zróżnicowaną jakość wód. Na terenie Powiatu znajdują się wody wszystkich klas jakości. Potencjał wodny Powiatu w zakresie wód podziemnych jest względnie duży.

Powiat Gdański położony jest w zasięgu trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - GZWP 111, GZWP 112 i GZWP116²:

- **GZWP 111** – północna część Powiatu – Zbiornik Subniecki Gdańskiej. Zbiornik ten znajduje się w utworach mezozoiku (subniecka kredowa). Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne – regionalne zbiornika wynoszą 4500 m³/h. Zgodnie z Dokumentacją hydrogeologiczną³, GZWP 111 „warunki naturalnej ochrony przy aktualnym stanie eksploatacji są wystarczające i nie jest konieczne wyznaczanie stref ochronnych”. W przyszłości poziomy kredowe mogą stanowić główne źródło zaopatrzenia regionu, wymagają, więc ochrony również poprzez wzmożoną ochronę wyżej zalegających poziomów wodonośnych.
- **GZWP 112** – wschodnia część gminy - Zbiornik „Żuławy Gdańskie”. Zbiornik ten, obejmujący warstwy wodonośne czwartorzędu, wyznaczono w związku ze znaczną zasobnością wód czwartorzędowego piętra wodonośnego na obszarze Żuław Gdańskich. Dokumentacja GZWP nr 112⁴ została zatwierdzona decyzją Ministra Środowiska nr DG/kdh/ED/489-6274/2001 w dniu 29 czerwca 2001 r. Łączna powierzchnia GZWP 112 wynosi 90,5 km² a łączne zasoby dyspozycyjne 2700 m³/24h (23,2652 mln m³/rok). Średnia głębokość ujęć na obszarze GZWP 112 wynosi 10-30 m. Poziom narażony jest na zanieczyszczenie od powierzchni ziemi.
- **GZWP 116** - południowa część gminy Przywidz i zachodni skraj gminy Trąbki Wielkie, jest to zbiornik międzymorenowy Gołębiewo. Dla zbiornika opracowana została dokumentacja hydrogeologiczna⁵, przez Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne sp. z o.o., w 1997 r., zatwierdzona decyzją MOŚZNiL DG kdh/BJ/489-6106 a/98 z dnia 04.12.1998r. Dokumentacja zawiera ustalenie warunków hydrogeologicznych zbiornika zbudowanego z utworów porowych formacji czwartorzędowej o powierzchni 170 km², dla którego, proponuje się wydzielić strefę ochronną o powierzchni 53,8 km². Wody zbiornika zostały zakwalifikowane jako jakości średniej i dobrej, o średniej i wystarczającej oporności na zanieczyszczenia tylko lokalnie niewystarczającej. Zasoby odnawialne zbiornika ustalone zostały na 1730 m³/h a dyspozycyjne na 1040 m³/h.

3.5.2. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Cedry Wielkie

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się z 11 ujęć wody⁶ zasilających lokalne wodociągi (wiejskie, grupowe i zakładowe). Większość urządzeń na ujęciach jest zdekapitalizowana i wymaga wymiany. Niektóre ujęcia wymagają zainstalowania dodatkowych urządzeń do podczyszczania wody:

- w Kiezmarku – urządzenia do odżelaziania i odmanganiania;

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne. (Dz. U. z dnia 27 grudnia 2002 r.).

³ Dokumentacja hydrogeologiczna Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 111 Subniecka Gdańska, 1996, Przedsiębiorstwo Geologiczne „Polgeol” w Warszawie Zakład w Gdańsku, Gdańsk.

⁴ Dokumentacja hydrogeologiczna Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 112 Żuławy Gdańskie, 2000, Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne Sp. z o.o., Gdańsk.

⁵ Dokumentacja hydrogeologiczna Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 - zbiornik międzymorenowy Gołębiewo, 1997, Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne sp. z o.o., Gdańsk

⁶ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cedry Wielkie” 2003, Biuro Planowania Przestrzennego w Gdańsku.

- w Błotniku - urządzenia do odżelaziania;
- w Wocławach – urządzenia do usuwania amoniaku.

Na większości ujęć (z wyjątkiem ujęć Kieźmark i Wocławy) woda wykazuje, okresowo lub stale, ponadnormatywną zawartość fluoru.

Długość sieci wodociągowej na obszarze Gminy wynosi – 108 km i 26 km przyłączy. Część sieci (ok. 15 km) zbudowana jest z azbestocementu i wymaga wymiany. Do wodociągów podłączonych jest 100% mieszkańców gminy Cedry Wielkie.

Gmina Kolbudy

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się z dziesięciu ujęć wody, obsługujących lokalne sieci wodociągowe. Ponadto na obszarze Gminy zlokalizowane jest ujęcie wody powierzchniowej „Straszyn”. Miejscowości Jankowo i Kowale są zaopatrywane w wodę zakupioną od Saur Neptun Gdańsk, natomiast Łapino – od ZUK Marszałkowski (gm. Żukowo).

Do wodociągów podłączonych jest ok.90% ogółu mieszkańców gminy Kolbudy.

Gmina Pszczółki

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Gminy odbywa się z ujęć wody zlokalizowanych w trzech wsiach (łącznie 6 studni)⁷ obsługujących wodociągi grupowe. Z własnych ujęć wody korzysta ok. 20 gospodarstw⁸. Łączna długość sieci wodociągowej na obszarze Gminy wynosi 54,6 km i 22,4 km przyłączy. Część sieci (ok. 14 km) zbudowana jest z azbestocementu i wymaga wymiany.

Do wodociągów podłączonych jest 99,9% ogółu mieszkańców gminy Pszczółki.

Gmina Pruszcz Gdański

Zbiorcze zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się w większości (ok. 70%⁹) z ujęć wody zlokalizowanych poza obszarem Gminy. Ponadto w Gminie funkcjonuje 6 ujęć wody. Systemy wodociągowe obsługują wszystkie wsie na obszarze Gminy z wyjątkiem osady Malentyn. Wsie Borkowo, Straszyn i Rotmanka podłączone są do gdańskiego systemu wodociągowego. Do wodociągów zbiorczych podłączonych jest blisko 100% ogółu mieszkańców gminy Pruszcz Gdański. Jakość wody dostarczanej z ujęć zewnętrznych (poza bardzo nielicznymi wyjątkami) nie budzi zastrzeżeń. Woda podawana do sieci z ujęć gminnych spełnia wymogi sanitarne, natomiast pod względem zanieczyszczeń chemicznych obserwuje się przekroczenia dopuszczalnych wartości¹⁰:

- azotu amonowego – ujęcia w Roszkowie i Łęgowie;
- żelaza i manganu – ujęcia w Arciszewie, Jagatowie i Weselnie;
- manganu – ujęcie w Przejazdowie.

Ujęcie w Wiślince wyłączono z eksploatacji ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń fluorków w wodzie. Na ujęciach w Arciszewie i Jagatowie woda po przejściu przez stacje uzdatniania spełnia wymogi dla wody pitnej.

⁷ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczółki” 2001, Zarząd i Rada Gminy Pszczółki.

⁸ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczółki” 2001. Zarząd i Rada Gminy Pszczółki.

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pruszcz Gdański, 1999, „Glob” PP-W, Gdańsk.

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pruszcz Gdański, 1999, „Glob” PP-W, Gdańsk.

Miasto Pruszcz Gdański

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców miasta odbywa się z trzech ujęć wody o łącznej wydajności 428 m³/h. Ponadto na obszarze miasta funkcjonują liczne zakładowe ujęcia wody i studnie publiczne. System wodociągowy miasta, połączony jest z wodociągiem gminy Pruszcz Gdański, z ujęciem w Roszkowie oraz z gdańskim systemem wodociągowym w rejonie Rotmanki. Połączenia te mają jednak charakter wyłącznie awaryjny¹¹. Miejska sieć wodociągowa obsługuje 99% mieszkańców miasta.

Jakość wody dostarczanej do sieci nie budzi zastrzeżeń. Woda na ujęciach poddawana jest procesom uzdatniania¹²:

- woda pochodząca z piętra czwartorzędowego wymaga uzdatniania: odżelaziania i odmanganiania; proces ten likwiduje również nadmierną barwę i zawartość amoniaku;
- woda piętra kredowego przed skierowaniem do sieci wymaga usunięcia siarkowodoru; okresowo może być zbyt miękka i zawierać za dużo fluorków.

Gmina Przywidz

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Gminy odbywa się z 12 ujęć wody¹³ obsługujących wodociągi wiejskie i grupowe. Miejscowość Częstocin jest zaopatrywana w wodę zakupioną z Somonina.

Do wodociągów zbiorczych podłączonych jest 90,5% ogółu mieszkańców gminy Przywidz.

Gmina Suchy Dąb

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Gminy odbywa się z trzech ujęć wody, zaopatrujących zbiorowe układy wodociągowe. Ujęcia ujmują wodę dobrej jakości i są w dobrym stanie technicznym, nie wymagają działań remontowych, jedynie pielęgnacyjnych utrzymujących obecny, odpowiedni stan techniczny urządzeń¹⁴. Jednak w 2002 r. w wodociągach w Osicach i Krzywe Koło stwierdzano ponadnormatywną zawartość fluorków. Zawartość fluorków wynosiła tam odpowiednio 4,0 mg/dm³ i 1,7 – 1,8 mg/dm³ przekraczając wartość dopuszczalną (1,5 mgF/dm³)¹⁵.

Z wodociągów zbiorczych korzysta 97% mieszkańców gminy Suchy Dąb.

Gmina Trąbki Wielkie

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Gminy odbywa się z 12 czynnych ujęć wody zasilających lokalne wodociągi wiejskie. W ostatnich latach wyłączono z eksploatacji małe lokalne ujęcia wód znajdujące się w prawie każdej miejscowości na terenie Gminy. Wyłączone ujęcia zastąpiono dużymi zaopatrującymi w wodę po kilka miejscowości. Długość sieci wodociągowej na obszarze Gminy wynosi łącznie 105,2 km.

Do wodociągów zbiorczych podłączonych jest około 92% mieszkańców Gminy Trąbki Wielkie. Sieci wodociągowej brak w miejscowości Drzewina, gdzie eksploatowane jest gminne ujęcie wody (dla szkoły).

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pruszcz Gdański, 1999, Pracownia Urbanistyczna G-P s.c., Gdańsk.

¹² Koncepcja programowo-przestrzenna zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków dla miasta Pruszcz Gdański do roku 2015, 2003, Pracownia Projektowa „Projwent”, Gdańsk.

¹³ Koncepcja modernizacji systemu zaopatrzenia w wodę gminy Przywidz, 2003, Pracownia Gospodarki Wodno-Ściekowej „Eljot”, Gdańsk.

¹⁴ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Dąb” 2003, PPR „Dom” Sp. z o.o., Starogard Gdański.

¹⁵ Komunikat Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku o stwierdzonych ponadnormatywnych zawartościach fluorków w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi na obszarze województwa pomorskiego w 2002 roku.

Zaopatrzeniem w wodę mieszkańców poszczególnych gmin zajmują się:

Gmina Pruszcz Gdański

- "EKSPLOATATOR" sp. z o.o.;
- wielkość produkcji śr. w 1625 m³/dobę;
- 26,6% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Miasto Pruszcz Gdański

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WiK” Sp. z o.o.;
- 100% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 27,7% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Gmina Przywidz

- Urząd Gminy Przywidz;
- wielkość produkcji śr. w 350 m³/d;
- 100% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 7,6% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Gmina Pszczółki

- WEMA S.C. Władysław Girsztowt - 5,8% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- Marek Ulmann z Pszczółek – 6,7% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 0,004% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Gmina Cedry Wielkie

- "WEMA" S.C. Pszczółki;
- wielkość produkcji śr. w 551 m³/d;
- 100% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 5,9% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Gmina Suchy Dąb

- Urząd Gminy Suchy Dąb;
- wielkość produkcji śr. w 340 m³/d;
- 100% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 6,3% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Gmina Trąbki Wlk.

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Trąbkach Wielkich;
- 100% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 7,7% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Gmina Kolbudy

- "REKNICA" Sp. z o.o.;
- wielkość produkcji śr. w 870 m³/d;
- 100% całkowitego zaopatrzenia w Gminie;
- 12,4% całkowitego zaopatrzenia w Powiecie;

Jakość wody pitnej - [% wody spełniającej normy] w zakresie (stan na koniec 2005 r.):

- parametrów fizykochemicznych: od 70% do 100%
- parametrów bakteriologicznych: 100%.

Długość sieci wodociągowej w Powiecie wynosi 716,7 km. Korzysta z niej 78 146 osób. W 2006 roku spadło zużycie wody na jednego mieszkańca o 0,14%, w stosunku do roku ubiegłego.

Tabela 20. Stan zwodociągowania Powiatu Gdańskiego

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE					
Wodociągi					
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	653,6	669,7	685,0	716,7
długość czynnej sieci rozdzielczej stanowiącej własność gminy	km	348,2	357,8	543,6	566,9
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	11 661	11 909	12 232	12 087
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	2 864,3	3 054,4	3 116,4	3 059,3
mieszkania w budynkach mieszkalnych nowo dołączonych do sieci wodociągowej	miesz.	475	-	-	-
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	22 986	23 325	23 604	24 105
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	73 373	74 949	76 418	78 146
Korzystający z instalacji w miastach w% ogółu ludności miast					
wodociąg	%	99,1	99,1	99,2	99,3
Sieć rozdzielcza na 100 km2					
sieć wodociągowa	km	82,4	84,4	86,4	90,3
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych					
woda z wodociągów					
na 1 mieszkańca	m3	33,7	38,2	36,5	32,7
na 1 korzystającego / odbiorcę	m3	34,0	38,6	36,8	33,0
energia elektryczna					
na 1 mieszkańca	kW*h	682,9	198,2	290,5	291,2
na 1 korzystającego / odbiorcę	kW*h	9 726,7	2 566,3	3 037,3	3 068,1
gaz z sieci					
na 1 mieszkańca	m3	117,5	139,4	130,2	137,8
na 1 korzystającego / odbiorcę	m3	1 005,1	1 148,5	977,0	1 026,3

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

3.5.3. Wody powierzchniowe

Klasyfikacja jakości wód powierzchniowych, dokonana została w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku, w sprawie kwalifikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz.U. Nr 32, poz. 284 z 2004 r.). Z dniem 1 stycznia 2005 r. w/w Rozporządzenie zostało uchylone, jednak z uwagi na to, że nowe Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych obowiązuje od 24 września 2008 r. (Dz. U. Nr 162 poz. 1008 z 20 sierpnia 2008 r.), ocenę stanu czystości wód w Powiecie Gdańskim w 2006 r. dokonano na podstawie uchylonego rozporządzenia.

Tabela 21. Stan czystości rzek w Powiecie Gdańskim w 2006 r.

Rzeka	Punkt kontrolny	Klasa czystości		Wskaźniki w klasie
		sanitarna	ogólna	IV
Wisła	most Knibawski, na drodze Starogard-Malbork	III	III	Barwa, BZT5, ChZT-Cr, chlorofil „a”
	Kiezmak	III	III	Barwa, ChZT-Cr, chlorofil „a”
Radunia	Ostrzyce	II	III	Rtęć, selen, Ibiot, Ibior
	poniżej Somonina	III	III	ChZT-Cr, selen
	powyżej ujścia Strzelenki	IV	III	LBCfek
	Lniska, pon. ujścia Strzelenki	III	III	ChZT-Cr
	kanał w Bielkowie, poniżej zbiornika Kolbudy	III	III	Selen
	poniżej Pruszcza Gd. - Św. Wojciech	III	III	Ibiot
Reknica	ujście do starego koryta Raduni	III	IV	ChZT-Cr, selen, ISper, Ibiot
Motława	Rokitki	IV	IV	Zaw. og., azot Kjeld., LBCfek
	Suchy Dąb	IV	IV	ChZT-Cr, fosforany, fluorki, selen, chlorofil „a”, LBCfek
	Grabowo	IV	IV	BZT5, ChZT-Cr, LBCfek
	Wiślina	IV	IV	ChZT-Cr, fosforany, LBCfek Ibiot
	Gdańsk, most przy ul. Olszyńskiej	III	III	BZT5, ChZT-Cr, fosforany
Styna	pon. Jez. Godziszewskiego	III	III	ChZT-Cr
	ujście do Kłodawy	IV	IV	ChZT-Cr, selen, LBCfek, Ibiot, Ibiot
Kłodawa	powyżej Kleszczewa	III	III	ChZT-Cr, selen
	poniżej Żukczyzna	IV	III	ChZT-Cr, kadm, LBCfek
	ujście do Motławy	III	III	ChZT-Cr

Źródło: WIOŚ, Gdańsk 2006

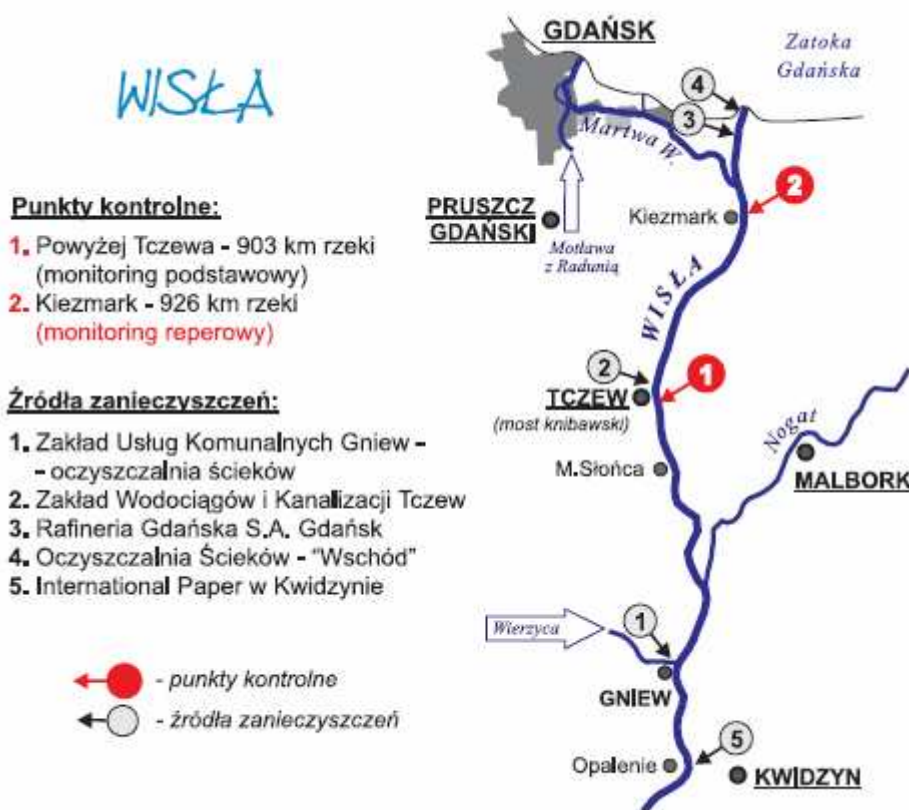
Legenda:

LBC – Liczba baterii grupy Coli
 LBCfek – Liczba bakterii grupy Coli typu fekalnego
 Ibiot - indeks biotyczny
 Ibior - indeks bioróżnorodności

Klasa II – wody dobrej jakości
 Klasa III – wody zadowalającej jakości
 Klasa IV – wody niezadowalającej jakości

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych Powiatu Gdańskiego jest kontrolowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Podczas badań przeprowadzonych w 2006 r. przeanalizowano stan wód następujących rzek na terenie Powiatu:

Wisła - wody były zadowalającej jakości - III klasa czystości. Cechował je na ogół niski lub umiarkowanie wysoki poziom zawiesiny ogólnej, substancji biogenych i metali, w tym również metali ciężkich, oraz wysokie natlenienie. Nie wykryto w nich metali, takich jak: arsen, chrom czy rtęć; pestycydów chloroorganicznych (jak lindan, aldryna, dieldryna) ani wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Koncentracja fenoli lotnych wskazywała na dobrą jakość wód. O jakości wód rzeki decydował przede wszystkim poziom materii organicznej, substancji rozpuszczonych i azotu ogólnego Kjeldahla, znacznie rzadziej azotynów, zawiesiny ogólnej, metali: manganu i selenu, a ponadto wskaźniki biologiczne: skład organizmów fitoplanktonu i peryfitonu, stężenia chlorofilu „a” oraz liczba bakterii grupy Coli. Wzrost koncentracji manganu notowano w lipcu, a selenu w październiku. Poziom chlorofilu „a” zmieniał się w szerokim zakresie: od 5.5 do 79.2 µg/dm³ w sezonie wegetacyjnym.

Rysunek 8. Punkty monitoringu rzeki Wisła

Źródło: WIOŚ 2006

Motława - w górnym biegu rzeki (Rokitki i Suchy Dąb) jakość wód odpowiadała IV klasie, w pozostałych punktach była ona już zadowalająca - III klasa. Wody odznaczały się na ogół dobrym natlenieniem oraz niskim poziomem zawiesiny, rozpuszczonych substancji nieorganicznych i większości metali. Niskie lub umiarkowanie wysokie było również stężenie amoniaku, azotanów, azotu ogólnego i fosforu ogólnego. W całej rzece nie wykryto chromu, rtęci, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) ani pestycydów chloroorganicznych (lindan, aldryna, dieldryna). Fenole osiągały przeważnie poziom II klasy, stężenie zadowalające wystąpiło jedynie w Rokitkach. Zawartość fluorków utrzymywała się na ogół w I lub II klasie. O jakości wód decydowały III-klasowe stężenia zawiesiny, amoniaku, azotu ogólnego, fosforu ogólnego, tlenu rozpuszczonego, manganu, selenu i substancji rozpuszczonych, które okresowo pojawiały się w części punktów kontrolnych. Znacznie częściej poziom zadowalający prezentowały natomiast stężenia azotu ogólnego Kjeldahla (58-73%). Na zadowalającą jakość wód wskazywał także skład fitoplanktonu i peryfitonu. O ich niezadowalającej jakości stanowiła przede wszystkim ilość materii organicznej (9-45% wyników), fosforanów (8-19% stężeń) i bakterii Coli typu feralnego (9-25% wyników). W górnym biegu rzeki (Rokitki, Suchy Dąb) notowano ponadto wysokie pojedyncze stężenia zawiesiny, azotu ogólnego Kjeldahla, fluorków i selenu oraz znaczne spadki natlenienia wody. Zawartość chlorofilu „a” zmieniała się w szerokim zakresie zależnie od miejsca i pory roku (<1-191 µg/ dm³). Jego najwyższy poziom stwierdzono w maju poniżej Jeziora Rokitki i w Suchym Dębie. W pozostałych punktach przewagę stanowiły już I-klasowe stężenia chlorofilu „a”.

Radunia - wody były zadowalającej jakości - III klasa. Odznaczały się one niskim poziomem zawiesiny, nieorganicznych substancji rozpuszczonych, biogenów, metali oraz wysokim natlenieniem. Nie wykryto w nich wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) ani pestycydów chloroorganicznych (lindan, aldryna, dieldryna). Poziom stężeń fenoli lotnych nie wykracza na ogół poza granicę II klasy, a fluorków poza granicę I klasy czystości. Jedynie poniżej Pruszcza Gdańskiego odnotowano wzrost stężenia fenoli do poziomu zadowalającego. Jakość

wód determinował przede wszystkim poziom materii organicznej. Zadowalającą jakość wód stwierdzono dla 8-75% stężeń. Wartości III-klasowe stężeń substancji rozkładalnych biologicznie utrzymywały się najdłużej poniżej zbiorników Ostrzyckiego i w Kolbudach. Największy udział stężeń zadowalających substancji trudniej rozkładalnych notowano od ujścia Strzelenki do Pruszcza Gdańskiego. Poniżej Somonina i poniżej Strzelenki obserwowano okresowy wzrost obciążenia materią organiczną do wartości z przedziału IV, a nawet V klasy. Poziom zadowalający osiągały okresowo również stężenia azotynów i związków fosforu poniżej Małej Supiny i Strzelenki. W całej Raduni sporadycznie oznaczano zadowalający poziom arsenu. Niezadowalający poziom selenu stwierdzono w lipcu w Ostrzycach, poniżej Somonina i w Kanale Raduni, jego zadowalające stężenie wystąpiło powyżej Strzelenki. W lipcu poniżej Jeziora Ustrzyckiego odnotowano także niezadowalający poziom rtęci. Skład fitoplanktonu i peryfitonu wskazywał na zadowalającą jakość wód. Poziom chlorofilu „a” był zróżnicowany ($1.5-44.3 \mu\text{g}/\text{dm}^3$). Jego najwyższe stężenie oznaczono w sezonie wegetacyjnym poniżej Jeziora Ostrzyckiego i zbiornika w Kolbudach. W większości punktów kontrolnych stan sanitarny wód Raduni był zadowalający. Najgorszą jakość prezentowały wody poniżej Małej Supiny i Strzelenki, gdzie stwierdzono najwyższy udział wyników III-klasowych, a liczba bakterii Coli jednorazowo osiągnęła poziom IV klasy. Dobłą jakością wyróżniały się natomiast wody poniżej Jeziora Ostrzyckiego (83% w I klasie).

Rysunek 9. Punkty monitoringu rzeki Raduni

Źródło: WIOŚ 2006

Kłodawa i jej dopływy - wody Kłodawy były zadowalającej jakości - III klasa. Charakteryzowały się one na ogół wysokim natlenieniem oraz niskim poziomem zawiesiny, rozpuszczonych substancji nieorganicznych, metali, azotu i fosforu. Nie wykryto w nich wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych ani pestycydów chloroorganicznych, a stężenia fluorków i fenoli lotnych nie przekroczyły wartości granicznej dla II klasy. Spośród metali, poziom niezadowalający osiągnęły pojedyncze stężenia selenu, powyżej Kleszczewa oraz kadmu i arsenu poniżej Żukczyna. O jakości wód decydowała przede wszystkim zawartość materii organicznej, zwłaszcza trudniej rozkładalnej, a także skład organizmów planktonowych i liczba bakterii grupy Coli typu fekalnego. Substancje organiczne łatwo rozkładalne odpowiadały przeważnie zakresowi I i II klasy (75-91% oznaczeń), a stężenia zadowalające notowano powyżej Kleszczewa (8%), poniżej Żukczyna (17%) i przy ujściu (25%). Stężenia IV-klasowe materii trudniej rozkładalnej stanowiły

od 25 do 42% i najczęściej występowały poniżej Żukczyna. Zadawalający poziom stężeń notowano również dla azotu ogólnego Kjeldahla (8-25%), azotynów (8-16%), fosforanów (16-33%) i zawiesiny (8-17%). Wyższy poziom biogenów stwierdzono przy ujściu. Poziom chlorofilu „a” nie przekraczał na ogół wartości z przedziału I klasy. Jego zadawalające stężenie wystąpiło w maju poniżej Łukczyna i przy ujściu. Liczba bakterii coli typu fekalnego odpowiadała najczęściej III klasie (50-75% oznaczeń). Zadawalający stan sanitarny prezentowały wody powyżej Kleszczowa i w przekroju ujściowym. O niezadawalającej jakości wód poniżej Żukczyna przesądziło 25% wyników. Jakość wód Styny była zadawalająca - III klasa – poniżej Jeziora Godziszewskiego i niezadawalająca w przekroju ujściowym - IV klasa. Wody rzeki w zakresie większości badanych wskaźników odznaczały się jednak bardzo dobrą lub dobrą jakością. Cechowało je wysokie natlenienie, niski poziom rozpuszczonych substancji nieorganicznych, zawiesiny i metali. Nie wykryto w nich arsenu, chromu, rtęci, pestycydów chloroorganicznych ani wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Stężenia fenoli odpowiadały II, węglowodorów fluorków I klasie czystości. Zadawalającą jakość wód notowano dla substancji organicznych (17-33% stężeń) i fosforanów (17-25% stężeń). Poziom zadawalający osiągały również stężenia tlenu poniżej jeziora (8%) oraz azotynów (16%) i azotu Kjeldahla (58%) przy ujściu. Stężenia przypisane IV klasie oznaczano najczęściej dla substancji organicznych trudniej rozkładalnych (25-42%), rzadziej dla tlenu rozpuszczonego (8%), materii organicznej rozkładalnej biologicznie (8%), fosforanów (8%) i selenu (w kwietniu). Na zadawalającą jakość wód wskazywał także skład organizmów planktonowych. Ilość chlorofilu „a” nie przekraczała na ogół wartości z przedziału II klasy. Wzrost jego ilości do zadawalającej odnotowano w maju w przekroju ujściowym. Stan sanitarny wód Styny poniżej Jeziora Godziszewskiego był zadawalający. Przewagę stanowiły tu wyniki II-klasowe, a o ocenie przesądził wzrost liczby bakterii Coli typu fekalnego w czerwcu i sierpniu. O niezadawalającej jakości wód przy ujściu zdecydowało 25% oznaczeń liczby bakterii Coli (wartości III-klasowe stanowiły tu 67%).

Rysunek 10. Punkty monitoringu rzeki Motławy

Źródło: WIOŚ 2006

Zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dnia 23.12.2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych - Dz.U. Nr 241, poz. 2093, za wody wrażliwe na zanieczyszczenie uznaje się wody:

- zanieczyszczone;
- zagrożone zanieczyszczeniem, jeżeli nie zostaną podjęte działania ograniczające bezpośredni lub pośredni zrzut do nich azotanów i innych związków azotowych mogących przekształcić się w azotany, pochodzących z działalności rolniczej.

Śródlądowe wody powierzchniowe uznaje się za:

- zanieczyszczone, jeżeli:
 - stężenie zawartych w nich azotanów wynosi powyżej 50 mg NO₃/dm³;
 - wykazują eutrofizację, którą skutecznie można zwalczać przez zmniejszenie dawek dostarczanego azotu;
- zagrożone zanieczyszczeniem, jeżeli:
 - stężenie zawartych w nich azotanów wynosi od 40 do 50 mg NO₃/dm³ i wykazuje tendencję wzrostową;
 - wykazują tendencję do eutrofizacji, którą skutecznie można zwalczać przez zmniejszenie dawek dostarczanego azotu.

Przy ocenie stopnia eutrofizacji stosuje się podstawowe wskaźniki eutrofizacji, takie jak fosfor ogólny, azot ogólny, azotany, chlorofil „a”, przezroczystość wody, a także inne, jak silne dobowe zmiany natlenienia wody oraz wskaźniki określające stan organizmów roślinnych i zwierzęcych.

Przy wyznaczaniu wód wrażliwych na zanieczyszczenie uwzględnia się ponadto właściwości fizyczne i charakterystyczne cechy środowiska wód i obszaru zlewni (klimat, stan gleb), aktualną charakterystykę użytkowania gruntów oraz aktualną wiedzę o zachowaniu się związków azotu w wodzie i glebie.

Tabela 22. Wartości stężeń podstawowych wskaźników eutrofizacji wód rzek Powiatu w 2006 r.

Rzeka	Punkt kontrolny	Stężenie średnie roczne				Stężenie maksymalne	Uwagi
		Fosfor ogólny	Azot ogólny	Azotany	Chlorofil "a"	Azotany	
		[mg P/dm ³]	[mg N/dm ³]	[mg NO ₃ /dm ³]	[um/m ³]	[mg NO ₃ /dm ³]	
Wisła	most Knibawski Kiezmark	0.21	2.61	5.76	32.1	16.60	
		0.21	2.43	5.59	35.2	15.60	
Radunia	Ostrzyce	0.10	0.79	0.43	19.4	1.24	Jez. Ostrz. BOS
	Somonino	0.15	0.93	0.67	13.5	1.22	
	powyżej Strzelenki	0.20	1.14	2.39	4.2	3.53	Zb. Kolbudy
	poniżej Strzelenki	0.16	1.33	2.82	8.1	4.20	
	pon. zbior. w Kolbudach	0.12	1.17	2.06	23.2	5.89	
poniżej Pruszcza Gd.	0.13	1.29	2.82	4.8	5.75		
Reknica	ujście do Raduni	0.14	0.90	1.35	3.7	1.96	
Motława	Rokitki	0.21	2.60	4.13	58.8	14.40	
	Suchy Dąb	0.22	2.37	5.30	24.6	11.10	
	Grabowo	0.29	2.27	4.91	5.7	9.08	
	Wioelina	0.27	2.19	4.62	13.0	9.46	
	Gdańsk	0.25	1.53	3.23	7.0	6.22	
Kłodawa	powyżej Kleszczewa	0.24	1.29	3.08	7.1	9.62	
	poniżej Łukczyna	0.22	2.12	5.86	10.8	12.8	
	ujście do Motławy	0.25	2.06	5.24	12.7	9.12	
Styna	pon. Jez. Godziszewskie.	0.16	0.97	1.10	5.2	2.85	Jez. Godziszew.
	ujście do Kłodawy	0.29	2.77	7.62	12.2	11.70	
Wartości graniczne, powyżej których występuje eutrofizacja		>0.25	>5	>10	>25	40-50 zagrożone	
							> 50 - zanieczyszczone

Źródło: WIOŚ, Gdańsk 2006

Dokonując oceny jakości wód powierzchniowych należy stan ich zanieczyszczenia rozpatrywać w kategoriach całej zlewni, a nie tylko w wybranych przekrojach, biorąc pod uwagę kumulację zanieczyszczeń pochodzących z punktowych i obszarowych źródeł zanieczyszczeń z poszczególnych Gmin leżących w obszarze zlewni.

Klasy czystości:

- I klasa
- II klasa
- III klasa
- IV klasa
- V klasa

Rysunek 11. Ogólna ocena klasy wód powierzchniowych w 2006 r.

Źródło: WIOŚ, Gdańsk

Klasy czystości:

- I klasa
- II klasa
- III klasa
- IV klasa
- V klasa

Rysunek 12. Ogólna ocena fizyko-chemiczna klasy wód powierzchniowych w 2006 r.

Źródło: WIOŚ, Gdańsk

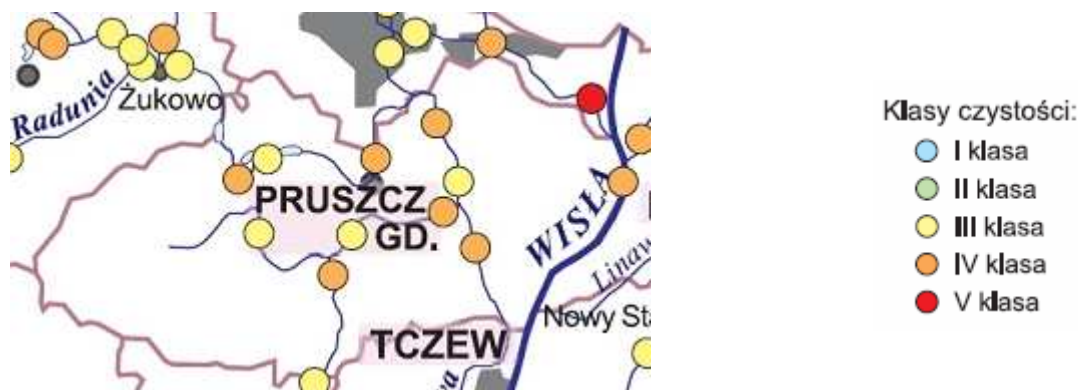

Klasy czystości:

- I klasa
- II klasa
- III klasa
- IV klasa
- V klasa

Rysunek 13. Ocena sanitarna klasy wód powierzchniowych w 2006 r.

Źródło: WIOŚ, Gdańsk

Rysunek 14. Ocena biologiczna klasy wód powierzchniowych w 2006 r.

Źródło: WIOŚ, Gdańsk

Na obszarze Powiatu znajdują się następujące jeziora, o powierzchni powyżej 5 ha: Goszyńskie, Klonowskie, Łapino Górne, Łapino Dolne, Głębokie, Dąbrowskie, Łąkie, Otomińskie, Połęczyńskie, Ząbrskie, Przywidzkie, Sobowidzkie, Małe, Bronisława.

W Województwie Pomorskim badano jakość wód jeziornych. Ostatnie badania prowadzone były w latach 1996 - 2006. Podczas nich przebadano niewiele, bo tylko cztery jeziora na obszarze Powiatu Gdańskiego.

Tabela 23. Stan czystości jezior przebadanych w latach 1996 - 2006

Nazwa	Powierzchnia (ha)	Głębokość max	Rok badań	Klasa czystości
Łąkie	23.4	23.0	2006	I
Głębocko	22.0	29.6	1998	I
Przywidzkie Małe	17.0	4.0	1998	III
Przywidzkie Duże	114.0	12.2	1998	II

Źródło: WIOŚ, Gdańsk 2006

W roku 2006 jedynym z przebadanych, na terenie Powiatu jezior, było Jezioro Łąkie. Jest to stosunkowo głęboki, stratyfikowany zbiornik, o niewielkiej rocznej wymianie wody i utrudnionej rotacji substancji biogennych, co sprawia, że jest to jezioro umiarkowanie podatne na degradację - II kategoria. Niewielka objętość jego wód, w porównaniu do długości linii brzegowej, obniża jego odporność na wpływ przylegających do niego terenów, a znaczny udział gruntów ornych w zlewni bezpośredniej, stanowi potencjalne zagrożenie splotem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

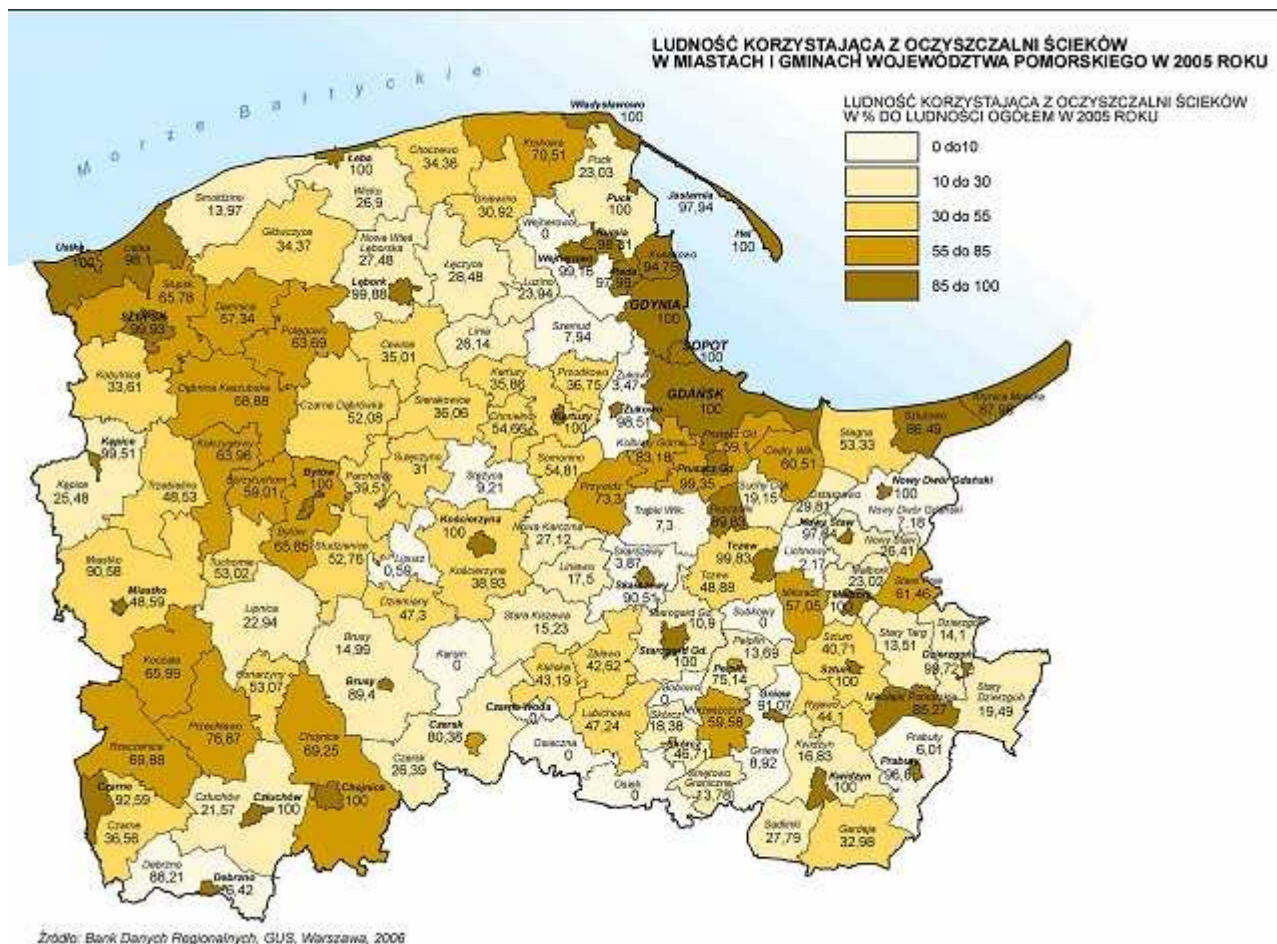
Wody jeziora zaliczono do I klasy czystości. Wyróżniały się one bardzo niską zawartością materii organicznej, rozpuszczonych substancji nieorganicznych i substancji biogennych (I klasa). Minimalnie podwyższony poziom stężeń odnotowano tylko dla azotu ogólnego (II klasa). Latem średnie nasycenie hypolimnionu tlenem wynosiło 26% (II klasa). Poziom chlorofilu „a” i suchej masy sestonu oraz wysoka przezroczystość wody wskazywały na niską produkcję biologiczną zbiornika i bardzo dobrą jakość jego wód.

Występujące organizmy były typowe dla wód czystych lub miernie zanieczyszczonych. Umiarkowanie liczny i słabo zróżnicowany gatunkowo wiosenny fitoplankton reprezentowany był przez zielenice, okrzemki i sinice, z niewielką przewagą zielenic. Latem udział zielenic wzrósł do 60% oznaczonych organizmów. Wśród organizmów zasiedlających dno oznaczono przedstawicieli skąposzczetów i owadów. Stan sanitarny wód Jeziora Łąkie nie budził zastrzeżeń i odpowiadał I klasie czystości.

Jakość wód powierzchniowych na terenie Powiatu, chociaż w ostatnich latach uległa znacznej poprawie, nadal budzi zastrzeżenia i wymaga podjęcia przez gminy działań w zakresie zwiększenia stopnia skanalizowania mieszkańców gmin.

3.5.4. Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacji ściekowej na terenie Powiatu wynosi 361,4 km. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 51 009 osób. Do sieci kanalizacyjnej przyłączone jest 6 727 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Rysunek 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2006

Tabela 24. Skanalizowanie Powiatu Gdańskiego

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE					
Kanalizacja					
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	273,1	277,2	299,8	361,4
długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność powiatu	km	73,1	75,3	149,4	149,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	5 333	5 516	6 612	6 727
mieszkania w budynkach mieszkalnych nowo dołączonych do sieci kanalizacyjnej	miesz.	583	b.d.	b.d.	b.d.
ścieki odprowadzone	dam3	2 268,1	2 272,2	2 798,9	2 631,4
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	22 684	23 019	23 398	23 876
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	46 565	47 882	49 760	51 009

Korzystający z instalacji w miastach w% ogółu ludności miast					
kanalizacja	%	97,8	97,8	98,3	98,4
Sieć rozdzielcza na 100 km ²					
sieć kanalizacyjna	km	34,4	34,9	37,8	45,5

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

Miejsca zrzutu oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych - nazwa odbiornika:

- miasto Pruszcz Gdański – Oczyszczalnia Ścieków Wschód – Zatoka Gdańska;
- gmina Pruszcz Gdański – rowy melioracyjne;
- gmina Przywidz – Wietcisa;
- gmina Pszczółki – Bielawa;
- gmina Cedry Wielkie – Kanał Śledziowy;
- gmina Suchy Dąb – Kozi Rów;
- gmina Trąbki Wielkie – rów melioracyjny R-A1;
- gmina Kolbudy – Oczyszczalnia Ścieków Wschód – Zatoka Gdańska

Oczyszczalnie komunalne:

Gmina Cedry Wielkie

Oczyszczalnia Cedry Wielkie (obsługuje również Koszwały, Trutnowy)

- typ mechaniczno-chemiczno-biologiczna;
- użytkownik "WEMA" - S.C. Pszczółki;
- przepustowość – 650 m³/d
- % redukcji ładunku: BZT5 84, CHZT 81, fosfor org. 20, azot org. 18, zawiesina 86;
- odbiornik: kanał Śledziowy;
- sposób zagospodarowania osadów: składowisko odpadów komunalnych.

Oczyszczalnia w Koszwałach

- typ mechaniczno – biologiczna
- użytkownik WEMA S.C. Pszczółki
- przepustowość – 54 m³/d, il. dopływających ścieków: 15 m³/d
- % redukcji ładunku BZT 96%, ChZT 87%, zawiesina 77%
- odbiornik: kanał Piaskowy
- ilość wytworzonych osadów – około 1 Mg/rok
- sposób zagospodarowania osad. – wywóz na składowisko w Cedrach Wlk.

Oczyszczalnia w Trutnowy

- typ mechaniczno – biologiczna
- użytkownik WEMA S.C. Pszczółki,
- przepustowość – 28 m³/d, ilość odbieranych ścieków: 15 m³/d
- % redukcji ładunku BZT 96%, ChZT 94%, zawiesina 96%
- odbiornik: kanał Śledziowy
- ilość wytworzonych osadów – 30-40 m³/rok
- sposób zagospodarowania osad. – poletka osadowe i docelowo w zależności od uzyskanych wyników badań wywiezione będą na pola lub składowisko w Cedrach Wlk.

Oczyszczalnia Przywidz

- przepustowość 576 m³/d, RLM.-1403;
- typ mechaniczno- chemiczno-biologiczna;
- użytkownik: Urząd Gminy Przywidz;
- ilość odbieranych ścieków: 200m³/d;
- % redukcji ładunku: BZT5 30, CHZT 150, fosfor org. 5, azot org. 30, zawiesina 50;
- odbiornik Wietcisa; ilość wytw. osadów ściekowych: 9,5 t s.m./rok;
- sposób zagosp. osadów: workowanie, poletka.

Gminna Oczyszczalnia Ścieków Pszczółki

- lokalizacja: ul. Pomorska 18;
- przepustowość 600 m³/d, RLM 9800; typ -biologiczna;
- użytkownik: Urząd Gminy Pszczółki;
- ilość odbieranych ścieków: 300m³/d;
- ilość wytworzonych osadów – 3 t s.m./rok
- % redukcji ładunku: BZT5 96,7, CHZT 95,3, zawiesina 96,2;
- odbiornik: rzeka Bielawa; ilość wytw. osadów ściekowych: 3 t s.m./rok;
- sposób zagosp. osadów: wywóz do oczyszczalni w Tczewie

Oczyszczalnia w Różnach

- typ mechaniczno – biologiczna
- użytkownik Urząd Gminy Pszczółki
- przepustowość: 15m³/d, il. oczyszczanych ścieków: Qdśr = 9 m³/d
- RLM = 137,5
- odbiornik: Bielawa poprzez rów melioracyjny
- ilość wytworzonych osadów – 7 Mg/rok
- sposób zagospodarowania osad. – wywóz na oczyszczalnię ścieków w Tczewie

Oczyszczalnia Suchy Dąb

- lokalizacja: Suchy Dąb;
- przepustowość 170 m³/d, RLM 244;
- typ mechaniczno -biologiczna; użytkownik: "KRECIK" Suchy Dąb;
- ilość odbieranych ścieków: 60% całkowitej ilości;
- % redukcji ładunku: BZT5 99, CHZT 96, fosfor org. 98, azot org. 90, zawiesina 91;
- odbiornik: Kozi Rów; ilość wytw. osadów ściekowych: 5 t s.m./rok;
- sposób zagosp. osadów: poletko

Gmina Pruszcz Gdański

Oczyszczalnia w Bystrej

- lokalizacja: Bystra;
- typ: mechaniczno – biologiczna;
- przepustowość 40 m³/d, RLM brak danych;
- ilość odbieranych ścieków 32 m³/d;
- % redukcji ładunku: brak danych;
- odbiornik: rów melioracyjny;
- ilość wytworzonych osadów ściekowych: 504 m³/r;
- sposób zagospodarowania osadów: odwożone na oczyszczalnię Wschód w Gdańsku

Gmina Trąbki Wielkie

Oczyszczalnia w Trąbkach Wielkich

- lokalizacja: Trąbki Wielkie;
- typ: mechaniczno – biologiczna Aquarius;
- przepustowość 59 m³/d, Q_{sr d}= 42 m³/d, RLM 300;
- ilość odbieranych ścieków 34,15 m³/d; 12 465 m³/rok
- % redukcji ładunku: BZT₅ 98,9%, CHZT 95,5%, fosfor og. 52,6%, azot og. 88,2%, zawiesina 96,4%;
- odbiornik ścieków: rów melioracyjny R-A1 - rów melioracyjny R-A - rzeka Styna - rzeka Kłodawa
- ilość wytworzonych osadów ściekowych 29 t s.m./rok;
- sposób zagospodarowania osadów: Osady są wywożone do inne oczyszczalni

Tabela 25. Gospodarka wodno - ściekowa na terenie gmin Powiatu Gdańskiego (stan na 31.12.2006 r.)

Wyszczególnienie	J. m.	Pruszcz Gdański	Przywidz	Pszczółki	Suchy Dąb	Trąbki Wielkie	Kolbudy	Cedry Wielkie
KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW								
Obiekty komunalne								
oczyszczalnie mechaniczne	ob.	0	0	0	0	0	0	1
oczyszczalnie biologiczne	ob.	0	0	2	1	1	0	2
oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	1	1	0	0	0	0	0
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu								
oczyszczalnie mechaniczne	m ³ /dobę	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	59
oczyszczalnie biologiczne	m ³ /dobę	b.d.	b.d.	615	97	42	b.d.	628
oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	m ³ /dobę	b.d.	576	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Równoważna liczba mieszkańców								
ogółem	osoba	b.d.	b.d.	7 040	920	300	b.d.	2 375
Ścieki oczyszczane								
odprowadzane ogółem	dam ³ /rok	1410,7	72,0	185,3	32,0	12,5	378,6	117,7
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam ³ /rok	b.d.	87	182	32	12	b.d.	119
oczyszczane razem	dam ³ /rok	1 019	72	166	20	12	312	76
oczyszczane mechanicznie	dam ³ /rok	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	12
oczyszczane biologicznie	dam ³ /rok	b.d.	b.d.	166	20	12	b.d.	64
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³ /rok	1 019	72	b.d.	b.d.	b.d.	312	b.d.
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię								
ogółem	osoba	24 656	3 920	7 040	750	730	10 700	3 868
mechaniczne	osoba	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	510
biologiczne	osoba	b.d.	b.d.	7 040	750	730	b.d.	b.d.
z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	24 656	3 920	b.d.	b.d.	b.d.	10 700	b.d.
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu								
BZT ₅	kg/rok	b.d.	3 245	4 146	130	216	b.d.	63
ChZT	kg/rok	b.d.	12 675	19 028	1 732	1 560	b.d.	196
zawiesina	kg/rok	b.d.	4 184	6 011	325	120	b.d.	61
azot ogólny	kg/rok	b.d.	17 734	73	1 592	36	b.d.	b.d.
fosfor ogólny	kg/rok	b.d.	481	15	52	24	b.d.	b.d.
Osady wytworzone w ciągu roku								
ogółem	t	b.d.	11	19	7	4	b.d.	21
stosowane w rolnictwie	t	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	t	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	21

Wyszczególnienie	J. m.	Pruszcz Gdański	Przywidz	Pszczółki	Suchy Dąb	Trąbki Wielkie	Kolbudy	Cedry Wielkie
stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	t	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
składowane razem	t	b.d.	11	b.d.	7	4	b.d.	b.d.
magazynowane czasowo	t	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Osady składowane i wykorzystane								
osady składowane	t	b.d.	61	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	okresowo
osady wykorzystane	t	b.d.	b.d.	b.d.	19	15	b.d.	29

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2008

Tabela 26. Gospodarka ściekowa na terenie Powiatu Gdańskiego w latach 2003 – 2006

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	1	1	1	1
oczyszczalnie mechaniczne	ob.	2	2	2	2
oczyszczalnie biologiczne	ob.	5	5	4	5
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu					
oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	m3/dobę	576	576	576	576
oczyszczalnie mechaniczne	m3/dobę	704	704	704	684
oczyszczalnie biologiczne	m3/dobę	1 258	1 140	740	782
Równoważna liczba mieszkańców					
Ogółem	osoba	13 898	18 848	18 720	17 540
Ścieki oczyszczane					
odprowadzane ogółem	dam3/rok	2 268,1	2 272,2	2 798,9	2 631,4
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam3/rok	382	377	318	363
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam3/rok	1 317	1 438	1 561	1 591
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie					
z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	34 589	43 240	47 114	b.d.
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu					
BZT5	kg/rok	11 628	20 404	7 159	5 488
ChZT	kg/rok	47 286	42 344	30 705	28 130
zawiesina	kg/rok	22 012	19 210	6 122	6 276
azot ogólny	kg/rok	14 609	2 462	4 566	4 423
fosfor ogólny	kg/rok	1 807	187	542	205
Osady wytworzone w ciągu roku					
ogółem	t	56	41	40	77
wykorzystane (kompostowane)	t	b.d.	5	1	b.d.
składowane razem	t	712	515	796	600
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności					
ogółem	%	58,29	69,76	69,17	69,77

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik statystyczny 2004, 2005, 2006, 2007

Wnioski

1. Głównym źródłem zaopatrzenia Powiatu w wodę pitną są wody podziemne.

2. Zaopatrzenie w wodę nie jest znaczącym problemem w Powiecie, aczkolwiek zakładając rozwój turystyki należy zwrócić uwagę na poprawę zarówno stopnia zwodociągowania gmin należących do Powiatu, jak również poprawę jakości wody pitnej w miejscowościach o najniższych parametrach.
3. Ścieki wytwarzane w Powiecie są oczyszczane w licznych, ale małych i średnich oczyszczalniach ścieków.

3.6. Hałas

Na terenie Powiatu podstawowym źródłem hałasu jest transport drogowy, kolejowy i lotniczy. Miejscami występowania powyższych uciążliwości są:

- ciągi komunikacyjne i ul. Grunwaldzka, Chopina, Kopernika;
- lotnisko w Jednostce Wojskowej 1300;
- magistrale kolejowe w gminach Pruszcz Gdański i Pszczółki;
- drogi krajowe nr 1 i 7.

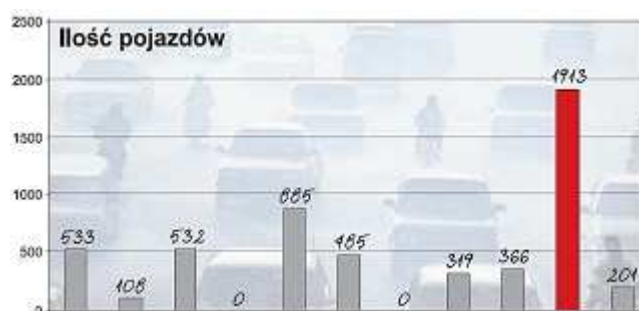
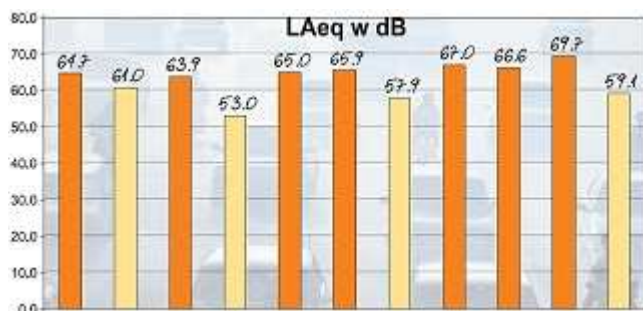
Uciążliwość związana z ruchem kołowym na głównych drogach przecinających obszar Powiatu, przejawia się szczególnie w rejonach przebiegu tras przez tereny z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i zwartą zabudową wiejską.

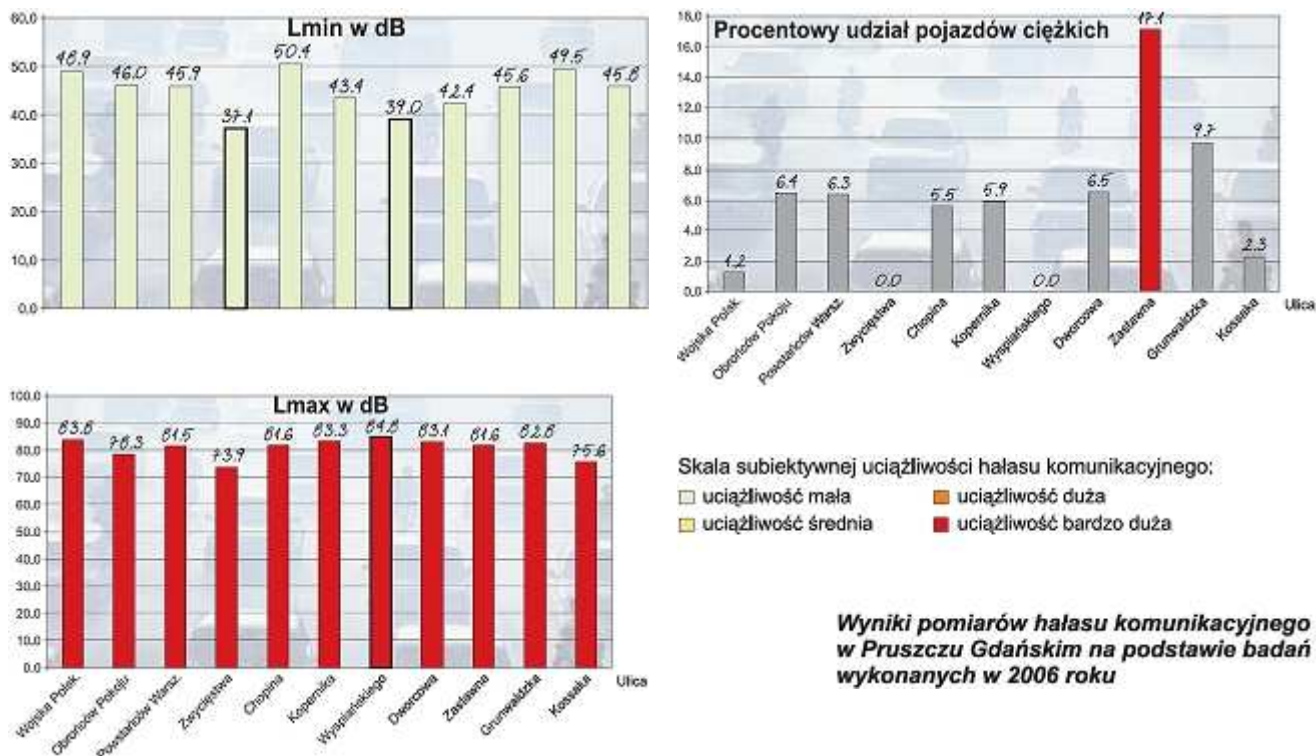
Pewnym problemem, jest również uciążliwość akustyczna lotniska wojskowego w Pruszczu Gdańskim, na którą skarżą się głównie mieszkańcy Pruszcza i okolic.

Magistrala kolejowa Gdańsk – Tczew (Warszawa) charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu pociągów, zarówno osobowych jak i towarowych. Pozostałe przebiegające przez obszar Powiatu linie kolejowe odznaczają się niewielkim natężeniem ruchu i uciążliwość akustyczna związana z ich funkcjonowaniem jest znikoma. Jedynie na odcinkach przebiegu kolei przez tereny zwartej zabudowy, hałas może mieć istotne znaczenie.

Ponadto warunki akustyczne pogarsza hałas pochodzący z obiektów przemysłowych, baz transportowych i terenów eksploatacji surowców mineralnych. Oddziaływanie tych obiektów na ogół ogranicza się do najbliższego sąsiedztwa. Do obiektów tych należą m.in. Młyn Zbożowy w Cedrach Wielkich, tartaki zlokalizowane we wsiach Ulkowy i Rębielcz (gm. Pruszcz Gdański), Zakład Drzewny w Przywidzu oraz młyn gospodarczy w Grabinach Zameczku.

W roku 2006, zostały dokonane pomiary hałasu na terenie miasta Pruszcz Gdański. WIOŚ w Gdańsku przeprowadził pomiary hałasu komunikacyjnego w 11 punktach pomiarowych. Wykonano 4 serie pomiarowe w każdym z punktów. Punkty pomiarowe były zlokalizowane, w uzgodnieniu z Urzędem Miasta Pruszcz Gdański, przy następujących ulicach: Wojska Polskiego 12, Obrońców Pokoju 15, Powstańców Warszawy, Zwycięstwa 7-8, Chopina, Kopernika 30, Dworcowa 11, Zastawna 4D, Grunwaldzka 19, Kossaka 6A, Wyspiańskiego 51. Uzyskane wyniki, jako średnią z wszystkich serii pomiarowych, przedstawiono na wykresach poniżej.

Rysunek 16. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w Pruszczu Gdańskim

Źródło: Raport o Stanie Środowiska w Województwie Pomorskim w 2006 roku, WIOŚ 2006 r.

Oceny dokonano w oparciu o skalę subiektywnej uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Według tej skali, średnia uciążliwość hałasu komunikacyjnego, występowała przy następujących ulicach: Obrońców Pokoju, Zwycięstwa, Kossaka, Wyspiańskiego. Przy pozostałych ulicach hałas komunikacyjny powodował dużą uciążliwość. Na taki poziom hałasu miał wpływ, w głównej mierze, ruch pojazdów ciężarowych. Przy ul. Dworcowej, na poziom hałasu oddziaływał również hałas pochodzący od linii kolejowej.

Jednocześnie z pomiarami równoważnego poziomu hałasu, określono poziom minimalny i maksymalny, co także przedstawiono na wykresie. Najniższy poziom minimalny zanotowano przy ulicach Zwycięstwa i Wyspiańskiego. Najwyższy poziom maksymalny stwierdzono również przy ul. Wyspiańskiego.

W trakcie pomiarów dokonano również określenia natężenia strumienia pojazdów. Najwyższe natężenie ruchu występowało na ul. Grunwaldzkiej, która jest główną ulicą przelotową miasta Pruszc i leży w ciągu drogi krajowej nr 1.

Ponadto określono udział pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu pojazdów. Najwyższą wartość odnotowano przy ul. Zastawnej.

W wykonanym w 2007 r. przez Biuro Ekspertów i Projektów Budownictwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w Krakowie raporcie tekstowym i części graficznej dla potrzeb monitoringu środowiska, z opracowania „Mapy akustyczne dla linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 60 000 pociągów rocznie”, podkreśla się fakt, że analizowany odcinek linii kolejowej przebiegającej przez Gminy Pszczółki i Pruszcz Gdański stanowi potencjalne źródło niekorzystnych oddziaływań akustycznych z uwagi na fakt, że na znacznym dystansie linia kolejowa przebiega przez tereny intensywnej zabudowy mieszkaniowej Pszczółek i Pruszcza Gdańskiego.

Wnioski

1. Na terenie Powiatu nie stwierdza się znaczących lub ciągłych przekroczeń dozwolonych poziomów hałasu.
2. Obserwowane są pojawiające się incydentalne, punktowe przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu.
3. Proponuje się systematyczne zwracanie uwagi na ten aspekt przy wydawaniu kolejnych pozwoleń dotyczących nowych dróg lub zakładów przemysłowych.
4. Obecny stan warunków akustycznych w otoczeniu linii kolejowej należy uznać za niekorzystny, co wymagać będzie działań ograniczających jej oddziaływanie akustyczne. Podkreślić jednak należy fakt, że stwierdzony zasięg przestrzenny przekroczeń wartości dopuszczalnych nie wykracza poza odległość ok. 300 m od osi linii kolejowej, a maksymalne zakresy przekroczeń mieszczą się (poza nielicznymi wyjątkami) w zakresie 20 dB.

3.7. Promieniowanie elektromagnetyczne

Energetyka

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są przede wszystkim linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia.

Zdjęcie 12. Linia wysokiego napięcia w Gminie Kolbudy

Przez obszar Powiatu przebiegają linie:

- 400 kV - Gdańsk Błonia - Olsztyn;
- 400 kV (1 torowa) - Gdańsk Błonia - Grudziądz;
- 400 kV (2 torowa) - Żarnowiec-Gdańsk Błonia;
- 220 kV (2 torowa) - Gdańsk Leżno - Jasieniec;
- 110 kV (2 torowa) - Gdańsk Błonia-Elbląg (z odejściem dwóch linii jednorodowych w kierunku GPZ Pleniewo);
- 110 kV (2 torowa) - Gdańsk Błonia -Tczew;
- 110 kV (1 torowa) - Gdańsk Leżno - Tczew;
- 110 kV (2 torowa) - Gdańsk Leżno - Gdańsk Błonia (przechodząca na przedpolu GPZ Pruszcz Gdański w dwie linie jednorodowe);
- 110 kV - GPZ „Gdańsk I” - GPZ-I Straszyn Dolny;

- 110 kV - GPZ „Gdańsk Chełm” - GPZ - II Straszyn Górny.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również główne punkty zasilania (GPZ) zlokalizowane w Pruszczu Gdańskim i w Cedrach Małych.

Telefonia komórkowa

Na terenie Powiatu, zlokalizowanych jest kilkanaście stacji przekaźnikowych telefonii komórkowej umieszczonych na wolnostojących masztach lub istniejących wysokich obiektach budowlanych.

Zdjęcie 13. Stacja przekaźnikowa

Promieniowanie stacji telefonii komórkowej emitowane jest na dużych wysokościach (około 40 - 60 m n.p.t.) i nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Ponadto w mieście znajduje się instalacja radionawigacyjna ruchu lotniczego lotniska wojskowego w Pruszczu Gdańskim (na terenie jednostki wojskowej).

Wnioski

1. W Powiecie nie stwierdzono wysokiego natężenia pól elektromagnetycznych powodujących zagrożenie dla zdrowia organizmów żywych.
2. Proponuje się systematyczne zwracanie uwagi na ten aspekt przy wydawaniu kolejnych pozwoleń dotyczących linii energetycznych wysokiego napięcia, stacji transformatorowych oraz przekaźników telefonii komórkowej.

4. Nowa polityka ekologiczna na lata 2007-2010

4.1. Cele i zadania wynikające z Polityki ekologicznej państwa na lata 2007-2010

Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 została sporządzona jako realizacja ustaleń ustawy - Prawo ochrony środowiska¹⁶. Ustawa ta w art.13 - 16 wprowadziła nowe zasady krajowej polityki ekologicznej, w tym obowiązek jej sporządzania i aktualizowania, co 4 lata. W dniu 8 maja 2003 r. Sejm RP przyjął dokument „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” będący uszczegółowieniem II Polityki ekologicznej Państwa z 2000 r.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska.

Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska;
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii;
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski;
- ochrona klimatu.

Wymienione cele (oprócz pierwszego) zgodne są z celami VI Programu Działań na Rzecz Środowiska UE¹⁷ oraz Odnowioną Strategią UE dotyczącą Trwałego Rozwoju¹⁸. W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisuje się będzie w osiągnięcie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

Osiągnięciu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań przedstawiona w Tabeli 27.

¹⁶ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627) zwana dalej Ustawą - Prawo ochrony środowiska, tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150

¹⁷ Decyzja 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (Dz. Urz. WE L 242, z 10.09.2002 r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, tom 7, str. 152)

¹⁸ Odnowiona Strategia UE dotycząca Trwałego Rozwoju, dokument nr 10117/06 stanowiący załącznik do noty Rady Unii Europejskiej z dnia 9 czerwca 2006r.

Tabela 27. Cele realizacyjne wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

Cel realizacyjny PEP:		1. Wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska
Priorytety	Cele średniookresowe do 2014 r.	
1	Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem
2	Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska	Uruchomienie mechanizmów zapewniających ekonomizację ochrony środowiska
3	Zarządzanie środowiskowe	Upowszechnienie idei SZŚ i wdrażanie tych systemów w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko
		Wzrost świadomości konsumentów - rozpoznawalność logo EMAS, znaku normy PN-EN ISO 14001, Czystszej Produkcji, Odpowiedzialność i Troska przez 50% społeczeństwa
		Rozwój EMAS w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla lokalnego
4	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	Stworzenie systemu zapewniającego, że koszty szkód w środowisku oraz koszty zapobiegania powstaniu tych szkód ponosić będą sprawcy.
5	Edukacja i udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie
		Zwiększenie liczby osób podejmujących świadome decyzje konsumenckie, uwzględniające konieczność ochrony zasobów przyrodniczych
		Tworzenie płaszczyzny współpracy z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi oraz wspieranie aktywności tych organizacji
6	Rozwój badań i postęp techniczny	Zwiększenie roli wiedzy i innowacyjności w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego kraju
		Ułatwienie procesu wdrażania nowych technologii środowiskowych i ekoinnowacji w gospodarce
7	Aspekty ekologiczne w planowaniu oraz zagospodarowaniu przestrzennym	Integracja problematyki środowiskowej i planowania przestrzennego wraz z konieczną odbudową struktur instytucjonalnych wspierających tę integrację
		Integracja systemu monitoringu sieci Natura 2000 z systemem zarządzania gospodarką przestrzenną
8	Mechanizmy prawne, ekonomiczne i finansowe	Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne i terminowe realizowanie jej celów

Cel realizacyjny PEP:		2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody
Priorytety		Cele średniookresowe do 2014 r.
9	Ochrona przyrody i krajobrazu	Zahamowanie strat różnorodności biologicznej na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu)
10	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej
11	Ochrona powierzchni ziemi	Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe Wzrost powierzchni terenów przekazywanych do rekultywacji
12	Ochrona zasobów kopalni i wód podziemnych	Doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopalni i wód podziemnych oraz zharmonizowanie przepisów z tego zakresu Poszukiwanie i wykorzystywanie substytutów zasobów nieodnawialnych Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych, a także w trakcie eksploatacji złóż kopalni Optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie zasobów kopalni i wód podziemnych Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, które stanowią główne/strategiczne źródło zaopatrzenia ludności w wodę Usprawnienie funkcjonowania administracji geologicznej w celu lepszej ochrony kopalni i wód podziemnych Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni
13	Biotechnologie i organizmy genetycznie zmodyfikowane	Zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego kraju

Cel realizacyjny PEP: 3. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii		
Priorytety	Cele średniookresowe do 2014 r.	
14	Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji	Wdrożenie zasady <i>decouplingu</i> - rozdzielenia zależności oddziaływania rozwoju gospodarczego na środowisko
		Wzrost efektywności wykorzystania surowców, w tym zasobów wodnych w gospodarce
		Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zaoszczędzenie 9% energii finalnej w ciągu 9 lat, do roku 2017
		Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko
15	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych	Wspieranie budowy nowych odnawialnych źródeł energii, tak by udział energii z OZE w zużyciu energii pierwotnej oraz w krajowym zużyciu energii elektrycznej brutto osiągnął w roku 2010. co najmniej 7,5% oraz utrzymanie tego udziału na poziomie nie niższym w
		Dalsze zwiększenie udziału biopaliw w odniesieniu do paliw używanych w transporcie
16	Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy	Dążenie do zapewnienia dobrego stanu (jakościowego i ilościowego) wód w Polsce
		Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w Polsce, w tym reorganizacja służb zajmujących się gospodarowaniem wodami poprzez ich integrację
		Zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej (samofinansowanie gospodarki wodnej)
		Efektywna ochrona przed powodzią i suszą
		Integracja gospodarki wodnej z gospodarką leśną poprzez planowanie przestrzenne, przede wszystkim w celu zwiększenia naturalnej retencji wód oraz zmniejszenia zagrożenia powodziowego

Cel realizacyjny PEP:		4. Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Priorytety		Cele średniookresowe do 2014 r.
17	Relacja "środowisko-zdrowie"	Zahamowanie powstawania środowiskowych zagrożeń zdrowia
18	Jakość wód	Osiągnięcie dobrego stanu krajowych wód powierzchniowych i podziemnych
17	Zanieczyszczenie powietrza	Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza
		Spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa
		Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania w kierunku pułapów emisyjnych określonych w Traktacie Akcesyjnym
19	Gospodarka odpadami	Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB
		Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska
		Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym w szczególności doprowadzenie do sytuacji, że w 2013 r. nie będzie składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji więcej niż 50% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
		Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich krajowych składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej
		Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów
		Całkowite wylimitowanie i unieszkodliwienie PCB do 2010 r
		Rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego na całkowite wylimitowanie ich składowania
		Zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu, odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji
20	Substancje chemiczne w środowisku	Stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce
		Propagowanie stosowania bezpiecznych dla ludzi i środowiska zamienników chemikaliów i preparatów niebezpiecznych, w tym produktów ulegających biodegradacji
		Stworzenie spójnego systemu odpowiedzialności za chemikalia: wprowadzane na rynek, stosowane w produkcji oraz występujące w produktach i odpadach
		Minimalizacja niekorzystnego wpływu stosowania chemikaliów na ludzi i środowisko
21	Zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego	Propagowanie stosowania produktów chemicznych ulegających biodegradacji
		Wycofanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową, z wyjątkami dopuszczonymi przez Protokół Montrealski oraz regulacje Unii Europejskiej
22	Poważne awarie przemysłowe	Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii
		Ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi, środowiska oraz wartości materialnych

23	Oddziaływanie hałasu	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców Polski ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu
24	Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	Ochrona mieszkańców Polski przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych
25	Bezpieczeństwo jądrowe i ochrona przed promieniowaniem	Podwyższenie poziomu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej społeczeństwa
Cel realizacyjny PEP: 5. Ochrona klimatu		
Priorytety		Cele średniookresowe do 2014 r.
26	Realizacja unijnej polityki ochrony klimatu	Konsekwentne wdrażanie krajowych programów redukcji emisji, tak, aby w perspektywie długoterminowej osiągnąć redukcję emisji w odniesieniu do emisji w roku bazowym wynikającą z porozumień międzynarodowych
		Podjęcie działań mających na celu dostosowanie wybranych sektorów oraz obszarów Polski do konsekwencji zmiany klimatu

4.2. Cele wyznaczone w Wojewódzkim programie ochrony środowiska 2010

W Programie ochrony środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-2014 (POŚWP 2010) sformułowano 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń i perspektywie osiągnięcia poza rokiem 2014, które – spełniając rolę osi priorytetowych – wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych:

I Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;

II Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

III Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

IV Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Cele perspektywiczne, oznaczone w dokumencie cyframi rzymskimi, nawiązują do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego oraz Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-10 z perspektywą 2011-14 (PEP). Z uwagi na niewielki wpływ skali regionalnej na zmiany klimatu, nie formułuje się w tym zakresie celu perspektywicznego (jak ma to miejsce w PEP).

Kolejny poziom stanowią cele średniookresowe (realizacyjne, osiągnięcie możliwe w rozszerzonym okresie programowania: do roku 2014). W POŚWP 2010 sformułowano 21 celów średniookresowych. Wszędzie tam, gdzie było to niezbędne dokonano wydzielenia okresu 2007-10, formułując cele priorytetowe. Z uwagi na ich rangę w hierarchii wspólnotowej, sformułowano 7 celów priorytetowych, których realizacja powinna zakończyć się w roku 2010 lub wcześniej, którym przypisane zostały cele priorytetowe (krótkookresowe)

Projekt zakłada perspektywę realizacji większości celów do roku 2014. Wszędzie tam, gdzie było to niezbędne dokonano wydzielenia okresu 2007-10, formułując cele priorytetowe. Na przykład w Traktacie Akcesyjnym zapisane zostały konkretne terminy rozwiązania wybranych grup problemów. Z uwagi na ich rangę w hierarchii wspólnotowej, sformułowano 7 celów priorytetowych, których realizacja powinna zakończyć się w roku 2010 lub wcześniej. Jednak w większości przypadków przyjęto jednolitą perspektywę okresu programowania, ponieważ realizacja POŚ będzie silnie powiązana z RPO dla WP, który powstał na lata 2007-13.

W tej sytuacji sztuczne wyodrębnianie uznano za niecelowe i komplikujące realizację. Do realizacji celów prowadzić będą sformułowane dla każdego z nich kierunki działań i działania. Względnie niewielką część z nich wykonywać będą poszczególne instytucje administracji, jednak przeważająca większość wymagać będzie współdziałania wielu podmiotów publicznych, gospodarczych, a także organizacji pozarządowych. Niektóre z kierunków działań mają charakter otwarty – na dzień dzisiejszy nie można wskazać dla nich wykonawcy, jednak potrzeba ich podjęcia wydaje się bezdyskusyjna.

POŚWP 2010 w takim ujęciu stymuluje powstawanie nowych bytów, organizacji i związków celowych. POŚWP 2010 nie jest prawem i nie może stanowić samoistnej podstawy nakładania na urzędy i instytucje administracji publicznej innych obowiązków, niż dopuszczają to obowiązujące przepisy. Stąd wykonanie znacznej liczby proponowanych kierunków działań wynika wprost z przepisów prawa. Jednak wobec tego, że na ogół przepisy nie przewidują żadnej automatycznej sankcji za brak ich wykonania, co często ma miejsce i jest uzasadniane brakiem środków finansowych. Wydaje się więc celowe podkreślenie w POŚWP 2010 działań uznanych za szczególnie ważne dla ochrony i poprawy stanu środowiska w regionie, mimo tego, iż są one wymagane prawem.

Tabela 28. Cele wynikające z Programu ochrony środowiska dla województwa pomorskiego 2010

Cele perspektywiczne		Cele średniookresowe do 2014 r.		Cele priorytetowe do 2010 r.	
I	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	1	Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków	-----	
		2	Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków	Wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wszystkich aglomeracji o wielkości powyżej 15 000 RLM Eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	
		3	Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza	Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania i spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	
		4	Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie	Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej; Zdecydowane przeciwdziałania porzucaniu odpadów w środowisku i „dzikim składowiskom” Objęcie do końca 2009 r. wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania i systemem selektywnego zbierania odpadów; Skuteczne rozwiązanie problemu odpadów niebezpiecznych	
		5	Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych	-----	
		6	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska	-----	
		7	Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia	-----	
		8	Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	-----	
II	Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa	9	Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa	-----	
		10	Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska	----- -----	
		11	Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów	Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzania w postępowaniu z udziałem społeczeństwa rzetelnej oceny skutków ekologicznych ich realizacji	
		12	Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu	-----	

Cele perspektywiczne		Cele średniookresowe do 2014 r.		Cele priorytetowe do 2010 r.	
III	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	13	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	-----	
		14	Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę	-----	
		15	Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej	-----	
		16	Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych	-----	
		17	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalni, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia	-----	
IV	Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.	18	Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce	-----	
		19	Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	-----	
		20	Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko	-----	
		21	Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy	-----	

4.3. Strategia rozwoju powiatu

4.3.1. Cel priorytetowe

W Planie rozwoju Powiatu Gdańskiego celem priorytetowym jest, aby Powiat był idealnym miejscem dla rozwoju przedsiębiorczości i aktywnych form wypoczynku.

Cel ten jest spójny ze strategicznym celem Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, przyjętego przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 2 października 2007 roku.

Założone kierunki rozwoju służące osiągnięciu celu priorytetowego realizowane będą zarówno na szczeblu samorządu powiatu, jak też samorządów gminnych i dotyczą sfery technicznej, społecznej, gospodarczej, kulturowej i turystycznej.

4.3.2. Cele niezbędne

W sferze technicznej celem niezbędnym jest poprawa infrastruktury transportowej, w szczególności odbudowy technicznej i rozbudowy sieci dróg powiatowych w możliwie krótkim okresie czasu. Realizacja przyjętego programu w zakresie rozbudowy infrastruktury drogowej będzie miała duży wpływ na rozwój regionu i może stanowić bodziec do jego rozwoju gospodarczego, natomiast jego zaniechanie spowoduje stagnację lub znacznie spowolni rozwój gospodarczy.

Realizacja powyższego celu usprawni w znacznym stopniu lokalną komunikację, w szczególności przyczyni się do uruchomienia nowych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i rekreacyjno – turystycznych. Poprawa infrastruktury dróg wpłynie również na udrożnienie kanałów transportu samochodowego na terenie powiatu, co będzie miało pozytywny wpływ na zmniejszenie stanu zanieczyszczenia atmosfery ze źródeł rozproszonych, jak też emisji hałasu.

W sferze podniesienia jakości publicznej infrastruktury turystycznej celem niezbędnym, zgodnym z RPO WP jest poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej i wykorzystanie potencjału turystycznego. Atrakcyjność turystyczna regionu jest traktowana jako jeden z istotniejszych czynników jego trwałego rozwoju. Będzie ona wzmacniana poprzez zrównoważone wykorzystanie bogactwa środowiska przyrodniczego i kulturowego regionu. Realizowane przedsięwzięcia będą ukierunkowane na dywersyfikację oferty turystycznej, obejmując ogólnie dostępną infrastrukturę turystyczną, obiekty dziedzictwa kulturowego, obszary cenne przyrodniczo, a także tworzenie i promocję (sieciovych) produktów turystycznych.

4.3.3. Cele pierwszorzędne

Mając powyższe na uwadze w pierwszej kolejności nadano rangę zadań bardzo pilnych:

- z zakresu rozwoju i poprawy infrastruktury dróg powiatowych, o wartości 19 762 628 zł, realizowanych w ramach inwestycji wieloletnich, jak też Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego:
 - Przebudowa drogi powiatowej Nr 2205G Przywidz - Bliziny (II etap); planowane w latach 2007-2010 łączne nakłady finansowe w wysokości 3 000 000 zł;
 - Przebudowa drogi powiatowej nr 2247G ul. Gałczyńskiego w Mieście Pruszcz Gdański; planowane w latach 2007-2010 łączne nakłady finansowe w wysokości 2 378 628 zł;
 - Przebudowa drogi powiatowej nr 2114G Straszyn - Pruszcz Gdański ul. Raciborskiego w Pruszczu Gdańskim; planowane w latach 2008-2010 łączne nakłady finansowe w wysokości 14 384 000 zł;
- z zakresu poprawy atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej i wykorzystania potencjału turystycznego:

- o realizacja projektu „Szlakiem Mennonitów przez Powiat Gdański”. Projekt zawiera budowę i modernizację infrastruktury pieszo - rowerowej na terenach gmin Pruszcz Gdański, Suchy Dąb i Cedry Wielkie. Projekt będzie realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach przedsięwzięcia powstanie 20,84 km ciągu pieszo - jezdnego. Pieszo - rowerowy Szlak Mennonitów przyczyni się nie tylko do poprawy atrakcyjności regionu, ale także znacznie zwiększy bezpieczeństwo turystów. Szacowana wartość inwestycji to 6 766 620 zł. Z EFRR pochodzić będzie 75 procent środków. Pozostałe 25 procent stanowi wkład własny beneficjenta. Gminy udzielą Powiatowi Gdańskiemu pomocy finansowej na pokrycie wkładu własnego, proporcjonalnie do wartości części projektu realizowanego na terenie danej gminy.

4.3.4. Cele zidentyfikowane przez społeczeństwo

W wyniku szerokiej konsultacji społecznej w Powiecie Gdańskim dokonano głębokiej analizy uwarunkowań sprzyjających oraz ograniczających rozwój regionu

Wśród „Mocnych stron”, które należy wykorzystane sprzyjać będą rozwojowi regionu i na których należy oprzeć jego przyszły rozwój wymieniono m.in.: walory przyrodniczo - krajobrazowe związane z nadmorskim położeniem sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji, licznie występujące w regionie tereny niezurbanizowane, wysoką lesistość powiatu, wysokie zasoby energii odnawialnej, stosunkowo słaby rozwój przemysłu i położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych.

Wśród aspektów, które stanowią słabe strony Powiatu i których nie wyeliminowanie będzie utrudniać rozwój regionu, których oddziaływanie należy minimalizować, podkreślono:

- zły stan dróg;
- złą jakość wody pitnej;
- niedostateczne skanalizowanie wsi;
- słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną;
- słaby rozwój przetwórstwa rolnego;
- niedostateczną promocję regionu.

Istotnym dla zrównoważonego rozwoju Powiatu jest poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego poprzez rozwój świadomego uczestnictwa społeczeństwa w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska. Cel ten realizowany powinien być poprzez stały rozwój edukacji ekologicznej mieszkańców.

4.4. Analiza porównawcza celów wojewódzkich (POŚ) i powiatowych (strategia)

Analiza celów zawartych w POŚ WP 2010 oraz celów nakreślonych przez strategiczne dokumenty powiatowe pozwoliła na wyodrębnienie działań, które najczęściej pojawiają się w jednym i drugim dokumencie, i które się nawzajem przenikają (Tabela 29).

Tabela 29. Porównanie celów strategii powiatowej (kolumny a-m) i wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska (rzędy od 1 do 21)

Strategia rozwoju Powiatu													POŚ WP 2010	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M		
<p>Stworzenie warunków do dalszego zwiększania nakładów na realizację nowych inwestycji infrastrukturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem dróg</p> <p>Stworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie procesu integracji europejskiej dla rozwoju powiatu</p> <p>Podjęcie działań w kierunku wykorzystania nowych technik i technologii w przetwórstwie lokalnych bogactw naturalnych i bazy surowcowej</p> <p>Stworzenie warunków do aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich</p> <p>Stworzenie warunków do zróżnicowanego wykorzystania istniejącego potencjału i rodzimej gospodarki rolnej oraz wielofunkcyjnego rozwoju powiatu</p> <p>Podjęcie działań w kierunku zmiany systemu pomocy społecznej i ochrony zdrowia</p> <p>Stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i agroturystyki</p> <p>Stworzenie warunków dla jakościowego wzrostu subregionalnego znaczenia Powiatu Gdańskiego</p> <p>Wielokierunkowa promocja Powiatu</p> <p>Podjęcie działań dla zmniejszenia stopy bezrobocia i jego społecznych skutków</p> <p>Stworzenie warunków dla inwestowania kapitału rodzimego i zagranicznego</p> <p>Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju gospodarstw ekologicznych</p> <p>Podjęcie działań w kierunku rozwoju infrastruktury oświatowej i kulturalnej</p>													1	Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków
													2	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych
													3	Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza
													4	Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewni wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie
													5	Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych
													6	Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska
													7	Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia
													8	Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych
													9	Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa
													10	Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska
													11	Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów
													12	Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu
													13	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000
													14	Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę
													15	Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej
													16	Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych
													17	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia
													18	Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce
													19	Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
													20	Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko
													21	Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy

5. Cele Programu ochrony środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010

Analiza aktualnego stanu środowiska, stopień realizacji zaplanowanych zadań, celów zawartych w POŚ WP 2010 oraz celów nakreślonych w dokumentach strategicznych powiatu, pozwoliła na wyodrębnienie działań, które dla poprawy stanu środowiska i dalszego rozwoju powiatu mają najważniejsze znaczenie.

Wynikające z powyższej analizy priorytety ekologiczne dla Powiatu Gdańskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-2014 zawierają się w obszarze osi priorytetowych POŚ WP 2010:

- I. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- II. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- IV. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

5.1. Poziomy celów długoterminowych

W II Polityce ekologicznej państwa zawarte zostały cele priorytetowe, których osiągnięcie planowane jest po roku 2010:

1. Zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle).
2. Ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990r. w taki sposób, aby uzyskać conajmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB).
3. Ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990r. i o 25% w stosunku do 2000r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB).
4. Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010r. i do 14% w 2020r.
5. Wspieranie budowy nowych odnawialnych źródeł energii, tak by udział energii z OZE w zużyciu energii pierwotnej oraz w krajowym zużyciu energii elektrycznej brutto osiągnął w roku 2010. conajmniej 7,5% oraz utrzymanie tego udziału na poziomie nie niższym w latach 2011-2014, przy przewidywanym wzroście konsumpcji energii elektrycznej w Polsce.
6. Podniesienie poziomu odzysku odpadów komunalnych do 10% w 2010r.
7. Redukcja ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji o:
 - 25 % w 2010r.
 - 50 % w 2013r.
 - 65 % w 2020r.
 w stosunku do ilości tych odpadów składowanych w 1995r.
8. Dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990r.
9. Odzyskanie i powtórne wykorzystanie, co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych.
10. Pełna likwidacja zrzutów nieoczyszczonych ścieków z miast i zakładów przemysłowych.
11. Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych w stosunku do stanu z 1990r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego - również o 30%..
12. Na poziomie krajowym w 2010 roku zakłada się 100% likwidację zrzutów ścieków nieczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych. W regionie wskaźnik ten w 2010 roku powinien również osiągnąć 100% tak jak i wskaźnik powszechności oczyszczania ścieków.

13. Ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu z 1990r.

Ponieważ brak jest podstaw prawnych, nie można obecnie dokonać podziału celów krajowych na regionalne. W związku z tym dla Powiatu Gdańskiego zakłada się realizację polityki długoterminowej, natomiast szczegółowe wytyczne przyjęto jedynie dla gospodarki odpadami, zgodnie ze sporządzoną aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gdańskiego 2010.

Cele długoterminowe nawiązują do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego oraz Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-14, przy czym ich realizacja będzie miała również miejsce poza rokiem 2014, z uwagi szczególnie ich rolę dla ochrony i poprawy stanu środowiska na terenie Powiatu Gdańskiego. Ramy czasowe celów średniookresowych (2008-2014) i krótkookresowych (2008-2010) wynikają z konieczności realizacji POŚPG 2010 w ścisłej korelacji z POŚ WP 2010.

5.2. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

Cel strategiczny

Przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania.

Cel długoterminowe

1. Dalszy rozwój systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych
2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych

Długoterminowym celem polityki ekologicznej państwa, w zakresie gospodarki wodnej, jest osiągnięcie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód. Wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia;
- celów kąpielowych;
- bytowania ryb łososiowatych i karpowatych, spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

Zgodnie z dyrektywą UE 2000/60/WE (tzw. Ramową Dyrektywą Wodną) ten długofalowy cel nie jest możliwy do osiągnięcia przed rokiem 2011, natomiast powinien być osiągnięty do 2015 r..

Zgodnie z wymaganiami ustawy – "Prawo wodne" konieczne jest w zlewni Morza Bałtyckiego (do którego należy 99,7% powierzchni Polski): zapewnienie do 2015 r. 75% redukcji ładunku substancji biogennych ze ścieków komunalnych, zaprzestanie do 2011 r. odprowadzania do Bałtyku substancji niebezpiecznych; istotne ograniczenie zrzutów pozostałych substancji tego typu, a także niedopuszczenie do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych.

Kierunki działań

1. Realizacja inwestycji poprawiających jakość wód przybrzeżnych, w tym budowy i rozbudowy systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych, z uwzględnieniem ograniczenia ich negatywnych skutków na etapie lokalizacji i realizacji projektów inwestycyjnych;
2. Wzmocnienie kontroli w kierunku przeciwdziałania odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków do wód;

3. Realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowy lub modernizacji urządzeń i sieci wodociągowych;
4. Realizacja przedsięwzięć wynikających z programu wodno-ściekowego kraju zawierającego działania podstawowe i uzupełniające zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód w poszczególnych dorzeczach;
5. Zapewnienie spójności planowania gospodarowania zasobami wodnymi z dokumentami planowania i programowania wszystkich szczebli zarządzania, w tym zintegrowanie ich z planem zagospodarowania przestrzennego województwa.

Cel krótkookresowy (2008-2010)

1. Eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Kierunek działania

1. Finansowe wspieranie i egzekwowanie od przedsiębiorstw realizacji programów gospodarki ściekowej, służących ograniczeniu i eliminacji ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, przede wszystkim substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych;
2. Ochrona czynna i bierna ujęć wód podziemnych;
3. Konserwacja i utrzymanie należytego stanu zbiorników wodnych;
4. Tworzenie infrastruktury ochrony Powiatu przed powodzią;
5. Ograniczanie i eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę do picia oraz produkcji żywności i leków;
6. Optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych poprzez propagowanie instalowania liczników zużycia wody oraz stymulacja do zmniejszania jej zużycia;
7. Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody pitnej – poprzez odpowiednie zapisy w pozwoleniach wodnoprawnych;
8. Sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków komunalnych i deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne – poprzez odpowiednie zapisy w pozwoleniach wodnoprawnych;
9. Działania zmierzające do ograniczenia niekontrolowanej infiltracji zanieczyszczeń – poprzez kontrole;
10. Eliminacja zanieczyszczeń wymywanych przez opady poprzez zorganizowany odbiór wód opadowych z terenów przemysłowych.

5.3. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

Cel strategiczny

Utrzymanie stanu aerosanitarnego na terenie Powiatu Gdańskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości powietrza atmosferycznego

Cele długoterminowe

1. Ograniczanie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, pochodzenia komunikacyjnego;

2. Ograniczenie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzących z niskoenergetycznych źródeł ciepła.

Cel średniookresowy (2008-2014)

1. Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza.

Kierunki działań

1. Rozwój i modernizacja systemów zaopatrzenia w ciepło z wykorzystaniem nowoczesnych energooszczędnych urządzeń i technologii w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw;
2. Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, szczególnie w starej zabudowie, gdzie tradycyjne metody ogrzewania stanowią największe źródło niskiej emisji zanieczyszczeń;
3. Wyznaczanie w dokumentach planistycznych korytarzy przewietrzania miast, zachowanie i wzmocnienie ich ciągłości m.in. poprzez regenerację i zagospodarowanie zielonych przestrzeni publicznych oraz przeciwdziałanie ich zabudowywaniu;
4. Uwzględnianie w dokumentach planowania przestrzennego polityki relokacji uciążliwego przemysłu z centrów miast na rzecz m.in. usług nieuciążliwych oraz wyznaczanie stref przemysłowych na obrzeżach przy uwzględnieniu czynników środowiskowych (np. kierunku napływu mas powietrza);
5. Przebudowa ulic, traktów komunikacyjnych, połączeń komunikacyjnych.

Cel krótkookresowy (2008-2010)

1. Promocja alternatywnych źródeł energii cieplnej, w tym przede wszystkim wykorzystania biomasy jako źródła zaopatrzenia w ciepło.

Kierunek działań

1. Preferowanie w założeniach do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zmian struktury zużycia paliw, w tym przede wszystkim wykorzystania biomasy jako źródła zaopatrzenia w ciepło.

5.4. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony przed hałasem

Cel strategiczny

Dążenie do zmniejszenia emisji hałasu przenikającego do środowiska.

Cele długoterminowe

1. Utrzymanie stanu akustycznego środowiska w obszarach, w których poziom hałasu jest poniżej dopuszczalnego;
2. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego;
3. Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na zróżnicowanie lokalizacji obiektów w zależności od jego uciążliwości hałasowej.

Cel średniookresowy (2008-2014)

1. Ochrona mieszkańców Powiatu przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.

Kierunki działań

1. Realizacja przedsięwzięć i inwestycji zmierzających do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym w tym przebudowa i modernizacja ulic, wymiana i naprawa nawierzchni, udrożnienie traktów komunikacyjnych;
2. Rozwój atrakcyjnego transportu zbiorowego oraz sieci dróg rowerowych, nasadzenia zieleni;
3. Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez organy ochrony środowiska;
4. Zapewnienie przestrzegania w planowaniu przestrzennym zasady strefowania – lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasowej, oddzielania ich obszarami zieleni oraz eliminowania zabudowy mieszkaniowej z obszarów oddziaływania hałasu komunikacyjnego. Egzekwowanie zapisów w planach miejscowych dotyczące lokalizacji w poszczególnych strefach działalności powodującej uciążliwości akustyczne;
5. Wyznaczanie i tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji i infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska w zakresie uciążliwości akustycznej.

5.5. Cele i kierunki działań w zakresie zarządzania środowiskiem i edukacji ekologicznej społeczeństwa

Cele strategiczny

Stały wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa i odpowiedzialności za środowisko

Cele długoterminowe

1. Osiągnięcia progu świadomości społeczeństwa, z którym wiąże się odrzucenie nawyków i zachowań bezpośrednio zagrażających środowisku;
2. Wyeliminowanie negatywnych zachowań (np. porzucanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód i gleby, spalanie odpadów w paleniskach domowych, dewastacja publicznej zieleni).

Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Wykształcenie u mieszkańców Powiatu postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska;
2. Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska;
3. Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów.

Kierunki działań

1. Współpraca na szczeblu województwa przy opracowaniu Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej;
2. Upowszechnienie opracowanego Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej w placówkach oświaty szkolnej;

3. Finansowe wspieranie rozwoju materialnej infrastruktury edukacji ekologicznej, szczególnie w placówkach terenowych prowadzących zajęcia w tym zakresie;
4. Wspieranie Parków Narodowych i Krajobrazowych, działających w terenie placówek akademickich i instytutów badawczych oraz organizacji naukowych, instytucji i stowarzyszeń w zakresie prowadzonej przez te ośrodki edukacji ekologicznej wśród młodzieży szkolnej, mieszkańców i turystów. Inicjowanie i podtrzymywanie współpracy z nimi przez szkoły i instytucje publiczne;
5. Wspieranie w powstawaniu i rozwoju regionalnych i lokalnych agend organizacji ekologicznych oraz podmiotów podejmujących działalność na polu edukacji ekologicznej;
6. Współpraca samorządu Powiatu z mediami regionalnymi i lokalnymi w zakresie prowadzenia w atrakcyjnych formach promocji wiedzy i zachowań proekologicznych;
7. Aktualizacja ogólnodostępnego, opartego na sieci teleinformatycznej systemu informowania społeczeństwa o jakości badanych i ocenianych składników środowiska. Dążenie do zapewnienia dostępności i przystępności informacji oraz jej wymiany, w tym dla potrzeb administracji;
8. Doskonalenie wiedzy o środowisku i jego ochronie przez pracowników sektora publicznego oraz tworzenie mechanizmów i regulacji wewnętrznych umożliwiających egzekwowanie tej wiedzy;
9. Skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje proekologiczne, tak publiczne, jak w sektorze przedsiębiorstw;
10. Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ochrony dla wszystkich obszarów objętych prawną ochroną wartości środowiska oraz nadanie im mocy prawnej;
11. Przygotowywanie i uchwalanie systemów preferencji proekologicznych w podatkach i opłatach lokalnych.

Cel krótkookresowy (2008-2010)

Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzanie ich w postępowaniu z udziałem społeczeństwa przy rzetelnej ocenie skutków ekologicznych ich realizacji.

Kierunki działań

1. Uwzględnianie w postępowaniach konieczności weryfikacji sporządzonych opracowań środowiskowych przez ekspertów. Zapraszanie ekspertów środowiskowych do udziału w dyskusjach publicznych nad proponowanymi rozwiązaniami;
2. Włączanie do składów komisji urbanistyczno-architektonicznych ekspertów od problematyki środowiska przyrodniczego;
3. Wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym zachowanie właściwych proporcji pomiędzy obszarami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi.

5.6. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony wartości przyrodniczej i wykorzystania zasobów przyrody

Cel strategiczny

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

Cele długoterminowe

1. Zachowanie naturalności ekosystemów;
2. Tworzenie nowych form ochrony przyrody;
3. Urzeczywistnienie założeń rozwoju zrównoważonego, a więc takie współistnienie człowieka, gospodarki i przyrody, które nie degraduje i nie pomniejsza jej walorów i zasobów;
4. Zminimalizowanie presji na walory środowiska, przede wszystkim na lasy, rzeźbę terenu i krajobraz poprzez racjonalne eksploataowanie udokumentowanych złóż kopalin;
5. Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy.

Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych;
2. Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, czynna i bierna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę;
3. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia;
4. Ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby;
5. Gospodarowanie zasobami leśnymi (lasami komunalnymi) zgodnie z zadaniami określonymi w „Uproszczonej planie zarządzania lasów komunalnych” i „Inwentaryzacji stanu lasów dla lasów rozdrobionych”.

Kierunki działań

1. Współpraca na szczeblu województwa przy zakończeniu powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej województwa do roku 2014;
2. Obejmowanie ochroną prawną obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym;
3. Utrzymywanie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym szczególnie realizacja przejść dla zwierząt w korytarzach transportowych, a także likwidacja na ciekach wodnych barier migracyjnych dla ryb wędrownych i innych organizmów. Wprowadzanie korytarzy ekologicznych do dokumentów planistycznych;
4. Ograniczenie zabudowywania terenów zieleni w miastach, odpowiednie ich kształtowanie i rewitalizacja z preferencją dla gatunków rodzimych;
5. Umożliwienie dostępu do atrakcyjnych zasobów środowiska i dziedzictwa kulturowego, w tym budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem ochrony obszarów wrażliwych i cennych przyrodniczo.

5.7. Cele i kierunki działań w zakresie ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności

Cele długoterminowe

1. Realizacja celów zawartych w strategicznych dokumentach, tak międzynarodowych jak krajowych: Strategii tematycznej w sprawie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, Strategii zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju (dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 października 2003 roku).

Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce, w tym:
 - 1.1. Ograniczenie w perspektywie do roku 2010 wodochłonności produkcji przemysłowej o 50% w odniesieniu do roku 1990;
 - 1.2. Zmniejszenie zużycia energii w przeliczeniu na jednostkę krajowego produktu o 25% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2000;
 - 1.3. Zwiększenie udziału produkcji energii odnawialnej w stosunku do tradycyjnych źródeł energii do poziomu, co najmniej 19% w 2015 roku;
 - 1.4. Ograniczenie do roku 2010 materiałochłonności produkcji 50% w stosunku do roku 1990;
2. Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła.

Kierunki działań

1. Aktywizacja działań w kierunku wykorzystania potencjalnych zasobów odnawialnych źródeł energii;
2. Promocja i wspieranie budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłania energii ze źródeł odnawialnych, zgodnych z kierunkami działań Regionalnej Strategii Energetyki i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz uwzględniających warunki przyrodnicze (w tym korytarze wędrówkowe ptaków) i krajobrazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska;
3. Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznego wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii oraz o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej;
4. Promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych;
5. Wspieranie zmian technologicznych zapobiegających powstawaniu odpadów oraz zapewniających ich wykorzystanie w procesach produkcji;
6. Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, potrzeb związanych z prowadzeniem nowoczesnej i racjonalnej gospodarki wodnej oraz egzekwowanie tego przez organy gospodarki wodnej i melioracji.

5.8. Cele i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami

Cel strategiczny

Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju z zachowaniem hierarchii postępowania z odpadami:

- Zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów;
- Ograniczanie ich właściwości niebezpiecznych;
- Wykorzystywanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, a w przypadku, gdy odpadów nie można poddać odzyskowi ich unieszkodliwianie.

Cele długoterminowe

1. Rekultywacja składowisk w terminach wyznaczonych w WPGO 2010.
2. Wdrożenie i rozwój efektywnego systemu zbiórki odpadów opakowaniowych
3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do składowania.
4. Zwiększenie poziomu odzysku odpadów.
5. Osiągnięcie wymaganych poziomów redukcji ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania tak, aby nie było składowanych:
 - w 2010 r. więcej niż 75%,
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35%masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r., t.j. 5 691 Mg
6. Eliminacja azbestu zgodna z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.
7. W okresie do 2018 r. celem będzie podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), celem zmniejszenia ilości tych odpadów w strumieniu odpadów komunalnych.
8. W perspektywie do 2018 r. w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi zakłada się
 - ograniczenie składowania osadów ściekowych,
 - zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz osadów przekształcanych metodami termicznymi,
 - maksymalizację stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego

Cele średniokresowe (2008-2014)

1. Objęcie wszystkich mieszkańców Powiatu zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych.
2. Wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.
3. Wdrożenie i rozwój systemu odpowiedniego informowania mieszkańców Powiatu na temat funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w powiecie
4. Wyeliminowanie niekontrolowanego spalania odpadów.
5. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i odpowiedzialności za gospodarkę odpadami

Tabela 30. Harmonogram realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010

L.p.	Rodzaj działania	Okres realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
I Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
1	Przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania	Działanie ciągłe	Starosta, Wójtowie oraz podległe im jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze we współpracy z RZGW, WIOŚ, Sanepidem	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, budżety samorządów, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, kredyty preferencyjne i komercyjne
1.1	Dalszy rozwój systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych	Działanie ciągłe		
1.2	Osiągnięcie właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym	Działanie ciągłe		
2	Eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	2008-2010		
3	Utrzymanie stanu aerosanitarnego na terenie Powiatu Gdańskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości powietrza atmosferycznego	Działanie ciągłe		
3.1	Ograniczanie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, pochodzenia komunikacyjnego	Działanie ciągłe		
3.2	Ograniczenie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzących z niskoenergetycznych źródeł ciepła	Działanie ciągłe		
3.3	Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza	2008-2014		
3.4	Promocja alternatywnych źródeł energii cieplnej, w tym przede wszystkim wykorzystania biomasy jako źródła zaopatrzenia w ciepło	2008-2010		
4	Dążenie do zmniejszenia emisji hałasu przenikającego do środowiska	Działanie ciągłe		
4.1	Utrzymanie stanu akustycznego środowiska w obszarach, w których poziom hałasu jest poniżej dopuszczalnego	Działanie ciągłe		
4.2	Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego	Działanie ciągłe		
4.3	Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na zróżnicowanie lokalizacji obiektów w zależności od jego uciążliwości hałasowej	Działanie ciągłe		
4.4	Ochrona mieszkańców Powiatu przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia	2008-2014		
II Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa				
5	Stały wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa i odpowiedzialności za środowisko	Działanie ciągłe	Starosta, Wójtowie oraz podległe im jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze we współpracy z WIOŚ, Kuratorium Oświaty i Wychowania, szkoły wszystkich szczebli, instytucje oświatowe i naukowe, organizacje pozarządowe	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, budżety samorządów, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, kredyty preferencyjne i komercyjne
5.1	Osiągnięcia progu świadomości społeczeństwa, z którym wiąże się odrzucenie nawyków i zachowań bezpośrednio zagrażających środowisku	Działanie ciągłe		
5.2	Wyeliminowanie negatywnych zachowań (np. porzucanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód i gleby, spalanie odpadów w paleniskach domowych, dewastacja publicznej zieleni)	Działanie ciągłe		
5.3	Wykształcenie u mieszkańców Powiatu postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska	2008-2014		
5.4	Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska	2008-2014		
5.5	Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów	2008-2014		
5.6	Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzanie ich w postępowaniu z udziałem społeczeństwa przy rzetelnej ocenie skutków ekologicznych ich realizacji	2008-2010		

L.p.	Rodzaj działania	Okres realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
III				
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody				
6	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	Działanie ciągłe	Starosta, Wójtowie oraz podległe im jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze we współpracy z RZGW, ARiMR, RDLP, właściciele lasów prywatnych, przedsiębiorcy eksploatujący kopaliny, rolnicy, rybacy, organizacje pozarządowe	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, budżety samorządów, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki przedsiębiorstwa Lasy Państwowe
6.1	Zachowanie naturalności ekosystemów	Działanie ciągłe		
6.2	Tworzenie nowych form ochrony przyrody	Działanie ciągłe		
6.3	Urzeczywistnienie założeń rozwoju zrównoważonego, a więc takie współistnienie człowieka, gospodarki i przyrody, które nie degraduje i nie pomniejsza jej walorów i zasobów	Działanie ciągłe		
6.4	Zminimalizowanie presji na walory środowiska, przede wszystkim na lasy, rzeźbę terenu i krajobraz poprzez racjonalne eksploataowanie udokumentowanych złóż kopalin	Działanie ciągłe		
6.5	Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy	Działanie ciągłe		
6.6	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych	2008-2014		
6.7	Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, czynna i bierna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę	2008-2014		
6.8	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia	2008-2014		
6.9	Ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby	2008-2014		
6.10	Gospodarowanie zasobami leśnymi (lasami komunalnymi) zgodnie z zadaniami określonymi w „Uproszczonym planie urządzania lasów komunalnych” i „Inwentaryzacji stanu lasów dla lasów rozdrobnionych	2008-2014		
IV				
Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii				
7	Realizacja celów zawartych w strategicznych dokumentach, tak międzynarodowych jak krajowych: Strategii tematycznej w sprawie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, Strategii zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju (dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 października 2003 roku)	Działanie ciągłe	Starosta, Wójtowie oraz podległe im jednostki organizacyjne, RZGW, Koncerny energetyczne, zakłady Eksploatacji sieci energetycznych, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, budżety samorządów, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne przedsiębiorców
7.1	Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce, w tym:			
7.1.1.	Ograniczenie w perspektywie do roku 2010 wodochłonności produkcji przemysłowej o 50% w odniesieniu do roku 1990	2008-2010		
7.1.2	Zmniejszenie zużycia energii w przeliczeniu na jednostkę krajowego produktu o 25% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2000	2008-2010		
7.1.3	Zwiększenie udziału produkcji energii odnawialnej w stosunku do tradycyjnych źródeł energii do poziomu, co najmniej 19% w 2015 roku	2008-2015		
7.1.4	Ograniczenie do roku 2010 materiałochłonności produkcji 50% w stosunku do roku 1990	2008-2010		

L.p.	Rodzaj działania	Okres realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
V	Gospodarka odpadami			
8	Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju z zachowaniem hierarchii postępowania z odpadami: <ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów; • Ograniczanie ich właściwości niebezpiecznych; • Wykorzystywanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, a w przypadku, gdy odpadów nie można poddać odzyskowi ich unieszkodliwianie 	Działanie ciągłe		
8.1	Rekultywacja zamkniętych składowisk w terminach wyznaczonych w WPGO 2010	2008-2011		
8.2	Wdrożenie i rozwój efektywnego systemu zbiórki odpadów opakowaniowych	Działanie ciągłe		
8.3	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do składowania	Działanie ciągłe		
8.4	Zwiększenie poziomu odzysku odpadów	Działanie ciągłe		
8.5	Osiągnięcie wymaganych poziomów redukcji ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	Działanie ciągłe	J.s.t. Powiatu odpowiedzialne za ochronę środowiska i gospodarkę odpadami, przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie gospodarki odpadami, społeczność lokalna	EFRR, Fundusz Spójności, Budżet Powiatu, PFOŚiGW, budżety gminne, GFOŚiGW, środki własne przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie gospodarki odpadami
8.6	Eliminacja azbestu zgodna z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Działanie ciągłe		
8.7	Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), celem zmniejszenia ilości tych odpadów w strumieniu odpadów komunalnych	Działanie ciągłe		
8.8	Ograniczenie składowania osadów ściekowych	Działanie ciągłe		
8.9	Zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz osadów przekształcanych metodami termicznymi	Działanie ciągłe		
8.10	Maksymalizację stopnia wykorzystania substancji biogennych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego	Działanie ciągłe		
9	Objęcie wszystkich mieszkańców Powiatu zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych	2008-2014		
10	Wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów	2008-2014		
11	Wdrożenie i rozwój systemu odpowiedniego informowania mieszkańców Powiatu na temat funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w Powiecie	2008-2014		
12	Wyeliminowanie niekontrolowanego spalania odpadów	2008-2014		
13	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i odpowiedzialności za gospodarkę odpadami	2008-2014		

6. Szacunkowe koszty realizacji Programu

Tabela 31. Zadania nieinwestycyjne

Cel	Zadanie	Odpowiedzialny za realizację	Źródło finansowania	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]					
				2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	Razem
Ochrona przyrody i krajobrazu	Realizacja nieinwestycyjnych przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody, utrzymaniem zieleni, zadrzewień, zakrzewień na terenach będących własnością Powiatu Gdańskiego	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW	100 000	100 000	120 000	120 000	120 000	560 000
Ochrona wód powierzchniowych	Inwentaryzacja zrzutów nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych do cieków, wód powierzchniowych płynących i stojących, gruntu	Jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu, budżety gmin	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
	Weryfikacja wydanych pozwoleń wodno-prawnych w zakresie stanu i składu odprowadzanych ścieków	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego, jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu	Zadanie własne j.s.t.					
Ochrona wód podziemnych	Aktualizacja bilansu wodno-gospodarczego na terenie powiatu	Jednostki samorządu terytorialnego	Budżety gmin, środki własne przedsiębiorstw	Zadanie własne j.s.t. i przedsiębiorstw prowadzących gospodarkę wodami powierzchniowymi i podziemnymi					
Racjonalne użytkowanie i ochrona zasobów naturalnych	Aktualizacja planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe	Jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu, budżety gmin	Zadanie własne j.s.t.					
	Opracowania planistyczne w zakresie eliminacji niskiej emisji i w zakresie rozwoju energetyki odnawialnej								
Rozwój systemu gospodarowania odpadami	Działania zawarte w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego	Źródła finansowania i koszty określone w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami 2010						
Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej oraz lasów	Opracowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej Powiatu Gdańskiego	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego, jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie własne j.s.t.					
	Aktualizacja dokumentacji ekofizjograficznej Powiatu Gdańskiego z wykorzystaniem dokumentacji dotyczącej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej w terminie do 2014 r.								
	Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, w tym likwidacja nielegalnych składowisk odpadów i modernizacja urządzeń służących ochronie środowiska na terenach leśnych Nadleśnictwa Kolbudy	Nadleśnictwo Kolbudy	Nadleśnictwo Kolbudy (Lasy Państwowe), PFOŚiGW	15 000	15 000	15 000	20 000	20 000	85 000

Program Ochrony środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010

Cel	Zadanie	Odpowiedzialny za realizację	Źródło finansowania	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]					
				2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	Razem
Wdrażanie i rozwój edukacja ekologiczna	Wzrost świadomości mieszkańców Powiatu poprzez promowanie ekologicznych postaw, opracowanie planów edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska oraz pozostałych działań w zakresie informacji i edukacji	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego, jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
Rozwój systemu zarządzania środowiskiem	Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW	Zadanie własne Starostwa Powiatowego					
	Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska, udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawach dot. ochrony środowiska. Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
	Aktywne poparcie inicjatyw na rzecz zwiększenia udziału obszarów chronionych na terenie Powiatu – włączenie do sieci Natura 2000 wyznaczonych terenów, sformalizowanie prawnej ochrony cennych przyrodniczo siedlisk, tworzenie użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego, jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW	Zadanie własne Starostwa Powiatowego					
	Sporządzanie sprawozdania z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW			40 000			40 000
	Współpraca z Marszałkiem Województwa Pomorskiego i Gminami dotycząca ochrony wód podziemnych i powierzchniowych	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego	Budżet Powiatu, GFOŚiGW, PFOŚiGW	20 000	20 000	20 000	30 000	30 000	120 000

Tabela 32. Zadania inwestycyjne

Nazwa programu	Cel	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie	Źródła finansowania	Łączne nakłady finansowe	Do końca 2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Inwestycje wieloletnie	Rozwój i poprawa infrastruktury dróg powiatowych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu, zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2205G Przywidz - Bliziny (II etap)	2005-2010	Starostwo Powiatowe w Pruszczu Gdańskim	Budżet państwa					
					Środki własne powiatu	3 000 000	715 381	700 000	792 300	792 319
					Środki UE					
					Inne					
		Razem			3 000 000	715 381	700 000	792 300	792 319	
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2247G ul. Gałczyńskiego w msc. Pruszcz Gdański			Budżet państwa					
					Środki własne powiatu	2 378 628	42 700	1 040 650	1 295 278	
					Środki UE					
Inne										
Razem	2 378 628	42 700	1 040 650	1 295 278						
Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego	Rozwój i poprawa infrastruktury dróg powiatowych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu, zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	Przebudowa drogi powiatowej nr 2114G Straszyn-Pruszcz Gdański ul. Raciborskiego w Pruszczu Gdańskim	2008-2010	Starostwo Powiatowe w Pruszczu Gdańskim	Budżet państwa					
					Środki własne powiatu	3 884 000		384 000	2 000 000	1 500 000
					Środki UE	10 500 000			6 000 000	4 500 000
					Inne					
					Razem	14 384 000		384 000	8 000 000	6 000 000
Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego	Podniesienie jakości publicznej infrastruktury turystycznej	Szlakiem Mennonitów przez Powiat Gdański	2008-2009	Starostwo Powiatowe w Pruszczu Gdańskim	Budżet państwa					
					Środki własne powiatu	1 777 275		114 160	1 663 115	
					Środki UE	4 989 345			4 989 345	
					Inne					
					Razem	6 766 620		114 160	6 652 460	
					Środki własne powiatu	926 840	335 714	450 000	141 126	
					Środki UE					
					Inne					
Razem	926 840	335 714	450 000	141 126						

Nazwa programu	Cel	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie	Źródła finansowania	Łączne nakłady finansowe	Do końca 2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Skorygowany program naprawczy dla Domu Pomocy Społecznej „Leśny” w Zaskoczynie	Docieplenie budynku głównego (parter i I piętro) Domu Pomocy Społecznej w Zaskoczynie	Termomodernizacja budynków	2008	Starostwo Powiatowe w Pruszczu Gdańskim	Budżet państwa					
					Środki własne powiatu	50 000		50 000		
					Środki UE					
					Inne	50 000		50 000		
					Razem	100 000		100 000		

7. Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe

Jednym z najważniejszych elementów planowania strategicznego jest wskazanie źródeł finansowania dla zaplanowanych do wykonania zadań. Dlatego też na etapie wyznaczania celów i zadań należy uwzględnić zasady i kryteria pozyskiwania środków pomocowych z funduszy UE przyznawanych przez Fundusz Spójności.

Dla Powiatu Gdańskiego istotne znaczenie mają następujące priorytety:

- Priorytet 1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego
- Priorytet 2. Zwiększenie szans rozwojowych w subregionie gdańskim

Decyzją z 7 grudnia 2007 r. Komisja Europejska zatwierdziła Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013. Wielkość środków unijnych zaangażowanych w realizację programu wynosi prawie 28 miliardów Euro, co stanowi ok. 42 proc. całości środków polityki spójności.

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO), zatwierdzonymi 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest również ważnym instrumentem realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej, a wydatki na cele priorytetowe UE stanowią w ramach programu 66,23% całości wydatków ze środków unijnych.

Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 wyniesie 37,6 mld Euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27,9 mld Euro, wkład krajowy – 9,7 mld Euro.

Podział środków UE dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko pomiędzy poszczególne sektory przedstawia się następująco:

- środowisko – 4,8 mld Euro;
- transport – 19,4 mld Euro;
- energetyka – 1,7 mld Euro;
- kultura – 490,0 mln Euro;
- zdrowie – 350,0 mln Euro;
- szkolnictwo wyższe – 500,0 mln Euro.

Dodatkowo dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewidziane zostały środki na pomoc techniczną (w sumie 581,3 mln Euro).

W ramach programu realizowanych będzie 15 priorytetów:

1. Gospodarka wodno-ściekowa – 3 275,2 mln Euro (w tym 2 783,9 mln Euro z FS)
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – 1,430,3 mln Euro (w tym 1,215,7 mln Euro z FS)
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – 655,0 mln Euro (w tym 556,8 mln Euro z FS)

4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska – 667,0 mln Euro (w tym 200,0 mln Euro z EFRR)
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 105,6 mln Euro (w tym 89,9 mln Euro z EFRR)
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T – 10 548,3 mln Euro (w tym 8 802,4 mln Euro z FS)
7. Transport przyjazny środowisku – 12 062,0 mln Euro (w tym 7 676,0 mln Euro z FS)
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe – 3 465,3 mln Euro (w tym 2 945,5 mln Euro z EFRR)
9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna – 1 403,0 mln Euro (w tym 748,0 mln Euro z FS)
10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii – 1 693,2 mln Euro (w tym 974,3 mln Euro z EFRR)
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe – 576,4 mln Euro (w tym 490,0 mln Euro z EFRR)
12. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia – 411,8 mln Euro (w tym 350,0 mln Euro z EFRR)
13. Infrastruktura szkolnictwa wyższego – 588,2 mln Euro (w tym 500,0 mln Euro z EFRR)
14. Pomoc techniczna - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 220,9 mln Euro (w tym 187,8 mln Euro z EFRR)
15. Pomoc techniczna - Fundusz Spójności – 462,9 mln Euro (w tym 393,5 mln Euro z FS)

Instytucjami odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (Instytucjami Pośredniczącymi) są:

- Ministerstwo Środowiska (priorytety I-V);
- Ministerstwo Infrastruktury (priorytety VI-VIII);
- Ministerstwo Gospodarki (priorytety IX-X);
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (priorytet XI);
- Ministerstwo Zdrowia (priorytet XII);
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (priorytet XIII).

8. Wnioski z prognozy oddziaływania na środowisko programu ochrony środowiska

W aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego przyjęto zasadę realizacji celów i zadań, które służą rozwojowi dotychczas istniejącego systemu zarządzania środowiskiem. Jest to kierunek działań, który jest zgodny z wymogami prawa polskiego i Unii Europejskiej.

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska, związanym z realizacją POŚ, będzie nieterminowe realizowanie, zapisanych w nim celów, kierunków działań. Dotyczy to przede wszystkim realizacji celów krótkoterminowych.

Planowane w ramach POŚ zadania inwestycyjne i szacowane koszty ich realizacji, zgodnie są z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym 2008-2011, w którym wskazano źródła finansowania, niezbędne środki finansowe na ich realizację. Zadania inwestycyjne związane bezpośrednio z ochroną środowiska dotyczą przede wszystkim modernizacji i rozwoju infrastruktury drogowej i są kontynuacją dotychczas realizowanych celów i zadań w zakresie ochrony przed zanieczyszczeniem powietrza, emisją hałasu i poprawą bezpieczeństwa.

Bardzo ważnym zadaniem wynikającym z realizacji POŚ jest prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych mających na celu wykształcenie u mieszkańców Powiatu postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska, a także rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska

Rozwiązania przewidywane w aktualizacji POŚ 2010 dla Powiatu Gdańskiego są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, nie generują nieodwracalnych negatywnych oddziaływań transgranicznych i lokalnych.

Aktualizacja POŚ 2010 dla Powiatu Gdańskiego stanowi realizację obowiązków wynikających z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Jej celem jest wdrożenie i rozwój najlepszych dostępnych technologii w planowaniu strategicznym, jak i zarządzaniu środowiskiem oraz dostosowanie go do zmieniającego się stanu prawnego.

Przedstawione w aktualizacji POŚ dla Powiatu Gdańskiego zadania nieinwestycyjne, wraz z harmonogramem ich realizacji, są kontynuacją dotychczasowych celów i zadań wynikających z prowadzonej strategii rozwoju Powiatu. Poniżej przedstawione zostały wyniki przeprowadzonej analizy oddziaływania poszczególnych zadań POŚ na środowisko, która pokazuje brak prognozowanych negatywnych efektów.

Zadanie	Kryterium								Uwagi
	Pow. ziemi	Gleby	Zasoby Przyr.	Lasy	Jakość wód	Jakość powietrza	Walory krajobrazu	Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody, energii	
Realizacja nieinwestycyjnych przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody, urządzeniem i utrzymanie zieleni, zadrzewień, zakrzewień na terenach będących własnością Powiatu Gdańskiego	0	0	+	0	0	0	+	0	
Inwentaryzacja zrzutów nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych do cieków, wód powierzchniowych płynących i stojących, gruntu	0	0	0	0	0	0	0	0	
Weryfikacja wydanych pozwoleń wodno-prawnych w zakresie stanu i składu odprowadzanych ścieków	0	0	0	0	+	0	0	0	Efekt pośredni
Aktualizacja bilansu wodno-gospodarczego na terenie powiatu	0	0	0	0	0	0	0	0	
Aktualizacja planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe	0	0	0	0	0	0	0	0	
Opracowania planistyczne w zakresie eliminacji niskiej emisji i w zakresie rozwoju energetyki odnawialnej	0	0	0	0	0	0	0	0	
Działania zawarte w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami	+	+	+	+	+	+	+	+	
Opracowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej Powiatu Gdańskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	Efekt pośredni

Zadanie	Kryterium								Uwagi
	Pow. ziemi	Gleby	Zasoby Przyr.	Lasy	Jakość wód	Jakość powietrza	Walory krajobrazu	Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody, energii	
Wykonanie dokumentacji ekofizjograficznej Powiatu Gdańskiego z wykorzystaniem dokumentacji dotyczącej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej w terminie do 2014 r.	0	0	0	0	0	0	0	0	
Wzrost świadomości mieszkańców miasta poprzez promowanie ekologicznych postaw, opracowanie planów edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska oraz pozostałych działań w zakresie informacji i edukacji	+	+	+	+	+	+	+	+	
Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	
Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska, udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawach dot. ochrony środowiska. Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.	0	+	+	+	+	+	+	+	
Aktywne poparcie inicjatyw na rzecz zwiększenia udziału obszarów chronionych na terenie Powiatu – włączenie do sieci Natura 2000 wyznaczonych terenów, sformalizowanie prawnej ochrony cennych przyrodniczo siedlisk, tworzenie użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.	0	0	+	+	0	0	+	0	
Sporządzanie sprawozdania z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	
Współpraca z Marszałkiem Województwa Pomorskiego i Gminami dotycząca ochrony wód podziemnych i powierzchniowych	0	0	0	0	+	0	0	+	Efekt pośredni
Rozwój i poprawa infrastruktury dróg powiatowych	-	0	-	0	0	-	-	0	Niektóre efekty negatywne możliwe do zminimalizowania
Podniesienie jakości publicznej infrastruktury turystycznej	+	0	+	+	0	0	+	0	
Termomodernizacja budynków	0	0	0	0	0	+	0	+	

Źródło: Opracowanie własne

„+” oddziaływanie pozytywne
 „-” oddziaływanie negatywne
 „0” neutralny

9. Monitoring realizacji celów i zadań

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

1. stopnia realizacji przyjętych celów;
2. stopnia wykonania przedsięwzięć, działań;
3. oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
4. analizy przyczyn tych rozbieżności.

Starosta Gdański, poprzez wyznaczonego koordynatora, co dwa lata oceniać będzie stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie.

Do dnia 30 czerwca 2010 roku zostanie wykonany Raport z realizacji programu ochrony środowiska za lata 2008 - 2009. Wyniki oceny będą stanowiły podstawę do zdefiniowania nowych przedsięwzięć, obejmujących okres 2010 - 2011. Cykl raportowania powtarzany będzie co dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu.

W cyklach czteroletnich oceniany będzie stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2015 roku). Ocena ta będzie podstawą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo Ochrony Środowiska, a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

9.1. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska

System oceny realizacji Programu oparty będzie na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej zaproponowano zostały istotne wskaźniki monitorowania zakładając, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tabela 33. Wskaźniki monitorowania

Cel	Wskaźniki	Oczekiwany stan w 2015 roku	Źródła danych
Zapewnienie jakości powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu Gdańskiego zgodnie z obowiązującymi standardami	Stężenia zanieczyszczeń SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , CO, CO ₂ , O ₃	Brak przekroczeń wartości dla klasy A	WIOŚ
	Roczna emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	Redukcja emisji w stosunku do 2006 r. o ponad 20%	
Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych	Klasa czystości wód powierzchniowych	Poprawa klasy czystości wód	WIOŚ
	Klasa czystości wód podziemnych	Poprawa klasy czystości wód	
	Przydatność wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych	Przydatność do hodowli ryb łososiowatych i karpowatych	
	Stopień skanalizowania i zwodociągowania	Wzrost liczby osób korzystających z wodociągów i kanalizacji	WIOŚ, jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego
Redukcja zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach	Ładunek zanieczyszczeń nie większy niż w 2007 r		
Zmniejszenia emisji hałasu i wibracji do środowiska	Kilometraż remontowanych i modernizowanych dróg	Realizacja założeń Wieloletniego Planu Inwestycyjnego	Starostwo Powiatowe

Cel	Wskaźniki	Oczekiwany stan w 2015 roku	Źródła danych
Ochrona mieszkańców miasta i monitoring pola elektromagnetycznego	Liczba wydanych decyzji środowiskowych uwzględniających bierną i czynną ochronę przed wpływem promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie mieszkańców	Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego	Starostwo Powiatowe
Zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska oraz eliminowanie i minimalizowanie skutków w razie ich wystąpienia	Rodzaje i liczba zdarzeń mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenia środowiska na obszarze miasta	Minimalizacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w razie ich wystąpienia	WIOŚ
Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym	Nakłady inwestycyjne na remonty i modernizacje urządzeń melioracji szczegółowych	Prewencja i minimalizacja ryzyka wystąpienia podtopień, powodzi	Starostwo Powiatowe, Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
Zachowanie ciągłości przestrzeni przyrodniczej i wzrost różnorodności biologicznej	Powierzchnia obszarów objętych formami ochrony przyrody, liczba pomników przyrody	Nie mniejsza niż w 2006 r.	Statystyka publiczna
Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i sprawnego systemu zarządzania środowiskiem	Rodzaje i liczba zdarzeń mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenia środowiska na obszarze gminy	Brak zdarzeń	WIOŚ
	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	Wskaźnik aktualizowany na potrzeby oceny skuteczności przedsięwzięć inwestycyjnych	Starostwo Powiatowe
Edukacja ekologiczna i promocja walorów przyrodniczych gminy	Liczba szkolnych kół i klubów ekologicznych	Możliwie największa, wskaźnik opisowy	Starostwo Powiatowe, szkoły, nadleśnictwa
	Liczba urządzonych ścieżek dydaktycznych		
	Dane liczbowe o imprezach, festynach, akcjach, wydawnictwach propagujących ekologiczne postawy		

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań Programu Ochrony Środowiska niezbędna jest wymiana informacji pomiędzy Urzędami Gmin, Urzędem Miasta Starostwem Powiatowym, Urzędem Marszałkowskim, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska oraz pozostałymi uczestnikami procesu wdrażania planu, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Przewiduje się wymianę w.w. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

10. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument realizacji prawa miejscowego pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego miasta, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Starostwa Powiatu Gdańskiego i Rada Powiatu Gdańskiego posiada kompetencje pozwalające na realizację zawartych w programie celów i zadań. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem;
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące;
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu;
- mieszkańcy Powiatu, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu ochrony środowiska spoczywa na Staroście Powiatu, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania Programu. W praktyce Starosta może wyznaczyć koordynatora wdrażania programu – wówczas rolę taką w imieniu Starosty może pełnić wskazana osoba. Zadaniem koordynatora jest ścisła współpraca ze Starostą (o ile nie pełni on tej funkcji osobiście) i Radą Powiatu oraz przedstawianie im okresowych sprawozdań z realizacji programu.

Rada Powiatu współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego oraz samorządami gmin Powiatu Gdańskiego. Marszałek Województwa dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW).

Rada Powiatu współdziała z instytucjami administracji specjalnej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Władze Powiatu powinny być wspierane przez Zespół Konsultacyjny, który powinien zostać powołany spośród przedstawicieli lokalnej społeczności zaangażowanych już w proces realizacji strategii rozwoju poszczególnych Gmin Powiatu.

Zadaniem Zespołu Konsultacyjnego mogłoby być nadzorowanie procesu wdrażania programu oraz uzgadnianie współpracy w realizacji poszczególnych zadań. Spotkania Zespołu Konsultacyjnego powinny odbywać się co najmniej dwa razy w roku.

Dla optymalizacji zarządzania procesem wdrażania programu wskazane jest utworzenie komórki wykonawczej - Zespołu Realizacji Programu. W zespole tym uczestniczyć będą wyznaczeni pracownicy Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska, a także pracownicy innych jednostek Starostwa Powiatowego realizujących poszczególne zadania w ramach programu. Zadaniem tego Zespołu powinny być przede wszystkim:

- koordynacja działań i współdziałania uczestników Programu;
- monitoring realizacji zadań Programu;
- sprawozdawczość przed Zespołem Konsultacyjnym;
- przepływ informacji niezbędnych w koordynacji działań w Programie.

W pracach Zespołu Realizacji Programu powinny także uczestniczyć podmioty gospodarcze realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi w Programie.

11. Streszczenie nietechniczne

Zasada zrównoważonego rozwoju zdefiniowana jako prawo do zaspokojenia aspiracji rozwojowych obecnej generacji, bez ograniczania prawa przyszłych pokoleń do zaspokojenia ich potrzeb rozwojowych, wskazuje, że rozwój gospodarczy i cywilizacyjny obecnego pokolenia nie powinien odbywać się kosztem wyczerpywania zasobów nieodnawialnych i niszczenia środowiska, dla dobra przyszłych pokoleń, które też będą posiadały prawa do swego rozwoju. Wszystkie formy korzystania ze środowiska stanowią potencjalnie zrównoważone formy jednakże, każda z nich napotyka na opory społeczne, gdy w większym lub mniejszym stopniu narusza dobra różnych grup społecznych.

Członkostwo w Unii Europejskiej nakłada na nasz kraj nowe obowiązki również w tym zakresie. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego jest obowiązkiem administracji publicznej.

Powiat Gdański w swojej strategii rozwoju ekologicznego musi uwzględnić szereg uwarunkowań zewnętrznych, spośród których wymienić należy:

- Międzynarodowe zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska;
- Zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej;
- Funkcjonujący w Polsce system prawa ochrony środowiska;
- Projektowane zmiany prawa w zakresie ochrony środowiska;
- Politykę ekologiczną państwa wraz z programem wykonawczym,;
- Program ochrony środowiska dla województwa pomorskiego,;
- Strategie i polityki sektorowe (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

Zapewnienie warunków dla rozwoju Powiatu, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego i poprawie jakości życia mieszkańców wymaga planowych, skoordynowanych działań uwzględniających specyfikę regionu. Jednym z narzędzi służących temu celowi jest Program Ochrony Środowiska.

Aktualizację Programu Ochrony Środowiska przeprowadza się co cztery lata, jednak nie później niż w sześć miesięcy po zatwierdzeniu programu/planu wyższego w hierarchii administracyjnej.

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 stycznia 2008 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Prawo ochrony środowiska) przy sporządzaniu Programu należy uwzględnić wymagania dotyczące polityki ekologicznej państwa określone w art. 14 prawa ochrony środowiska:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Poza wymaganiami wynikającymi z Prawa ochrony środowiska uwzględnione zostały wytyczne do sporządzania powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska zawarte w rozdziale X Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego (dokument przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego, Nr 191/XII/07 z dnia 24 września 2007).

Program stanowi transpozycję polityki ekologicznej kraju na region gdański. W programie uwzględnione zostały ustalenia Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska, dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju powiatu, transportu, planów inwestycyjnych.

W Programie wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku, Starostwa Powiatowego, opracowań i publikacji naukowych z zakresu zarządzania środowiskiem.

1. Podsumowanie zmian w demografii i gospodarce Powiatu Gdańskiego

W sferze zmian demograficznych zwraca się uwagę na:

- Wzrost liczby ludności, w 2006 r. w stosunku do 2003 r. o 7 406 osób.
- Dodatni przyrost naturalny:
 - w 2003 r.: 302 osoby;
 - w 2004 r.: 306 osób;
 - w 2005 r.: 333 osoby;
 - w 2006 r.: 400 osób.
- Dodatnie saldo migracji wewnętrznych:
 - w 2003 r.: 910 osób;
 - w 2004 r.: 1322 osoby;
 - w 2005 r.: 1171 osób;
 - w 2006 r.: 1377 osób.

Odnotowano spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym z 25.5% w 2003 r. do 23.2% w 2007 r., przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku produkcyjnym z 63,8 % w 2003 r. do 65.8% w 2007 r.

W związku z dynamicznym rozwojem Powiatu, zainteresowaniem prywatnym budownictwem mieszkaniowym zlokalizowanym na obrzeżach Trójmiasta odnotowuje się stały wzrost liczby mieszkań, z 23 751 w 2003 r. do 25 538 w 2006 r.

Zmianie ulega również struktura własnościowa z przewagą mieszkań osób fizycznych:

- Struktura własności mieszkań (stan na 31.12.2007 r.):
 - Mieszkania osób fizycznych (własnościowe): 76%;
 - Zasoby spółdzielni mieszkaniowych: 9,93%;
 - Mieszkania komunalne: 5,02%;
 - Zasoby zakładów pracy: 4,7%;
 - Zasoby pozostałych podmiotów: 3,61%;
 - Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS): 0,72%

Dominującymi w Powiecie Gdańskim podmiotami zarejestrowanymi w rejestrze REGON, wg sekcji PKD są:

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – wyłącznie sektor prywatny (100% podmiotów w tej sekcji PKD);
- przetwórstwo przemysłowe - z przewagą sektora prywatnego (99,6 % podmiotów w tej sekcji PKD);
- budownictwo – wyłącznie sektor prywatny (100% podmiotów w tej sekcji PKD).

2. Rolnictwo i leśnictwo

Powierzchnia użytków rolnych na terenie Powiatu jest wysoka. Rolnictwo jest główną dziedziną gmin Cedry Wielkie oraz Suchy Dąb, duże znaczenie ma również w gminach Pszczółki, Pruszcz Gdański oraz Trąbki Wielkie. Najmniej istotną częścią gospodarki jest w gminie Kolbudy - na tym

terenie zmniejsza się powierzchnia użytków rolnych w wyniku odralniania działek na cele budowlane oraz zalesiania najmniej wartościowych gleb.

Spada liczba najmniejszych gospodarstw rolnych (o powierzchni do 1 ha), natomiast rośnie udział tych o powierzchni powyżej 7 ha, ale nadal odsetek liczby gospodarstw poniżej 2 ha powierzchni jest stosunkowo wysoki.

W strukturze produkcji rolnej przeważa produkcja roślinna: zboża, ziemniaki, buraki cukrowe, warzywa, rośliny pastewne. Zwierzęta gospodarskie hoduje poniżej 20% gospodarstw, zwykle w celach przydomowych.

W latach 2003 - 2005 odnotowano nieznaczne zwiększenie powierzchni użytków rolnych z 51 940 ha w 2003 r. na 52 125 ha w 2005 r. (zwiększanie o 0,35%), przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni pozostałych gruntów i nieużytków o 1%).

W 2007 r., w stosunku do roku 2003 wzrosła o 1,77% powierzchnia gruntów leśnych, przy czym odnotowano wzrost o 9,9% prywatnych gruntów leśnych. Lesistość Powiatu jest mała na tle województwa pomorskiego (28,4 %) i wynosi około 17,9%. Kompleksy leśne koncentrują się w części pojeziernej Powiatu.

Gminami o największej lesistości są: Przywidz (42,1%), Kolbudy (36,8%) i Trąbki Wielkie (31%). W pozostałych Gminach lasy zajmują znikomą powierzchnię.

3. Turystyka i agroturystyka

Powiat Gdański charakteryzuje się umiarkowanym rozwojem bazy noclegowej turystyki, a co za tym idzie umiarkowaną atrakcyjnością turystyczną. Najbardziej atrakcyjne turystycznie rejony to obszary o wybitnych walorach przyrodniczych, jak międzywale Wisły i dolina Raduni jak również, choć nieliczne, jeziora i ich otoczenie. Ponadto istotne rekreacyjne znaczenie mają lasy w wysoczyznowej części Powiatu.

Na terenie funkcjonuje 15 obiektów zbiorowego zakwaterowania (w 2006 r.), w tym 10 obiektów całorocznych. Liczba miejsc noclegowych w 2007 r. wynosiła 1 216, z czego 689 to całoroczne miejsca noclegowe. W 2007 r. z noclegów skorzystało 50 085 osób, z czego 8,67% to turyści zagraniczni (4 344 osób).

Na terenie Powiatu zaczyna rozwijać się agroturystyka. Znajduje się tu kilkanaście gospodarstw prowadzących działalność turystyczną (Swojak, Jagatowo, Krępiec, Wiślinka, Rokitnica, Otomin, Wróblewo, Czarna Huta, Michalin-Koronki, Nowa Wieś Przywidzka, Roztoka, Trzepowo, Cząstkowo, Pszczółki i Różyny).

4. Infrastruktura drogowa

Infrastruktura drogowa na terenie Powiatu obejmuje sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych o łącznej długości 1 204 km. Natężenie ruchu pojazdów stale wzrasta, na najbardziej ruchliwych ulicach i drogach odnotowano w 2007 r.:

- ul. Grunwaldzka - 600 poj/h;
- ul. Chopina - 500 poj/h;
- Droga powiatowa nr 10 320 Straszyn - Pruszcz Gd. – 8 913 poj/dobę;
- Droga powiatowa nr 10 332 Trutnowy - Cedry Wielkie – 2 010 poj/dobę;
- Droga powiatowa nr 10 333 Cedry Małe - Cedry Wielkie – 1 959 poj/dobę.

5. Zaopatrzenie w energię i ciepło

Głównymi sposobem ogrzewania domów, usystematyzowanymi od najbardziej powszechnych są:

- indywidualne piece węglowe;
- gaz z butli;
- piece na drewno lub inny rodzaj biomasy;
- olej opałowy;
- gaz z sieci
- odnawialne źródła energii

Na terenie Powiatu nie ma zlokalizowanych dużych obiektów energetycznych wytwarzających ciepło i zaopatrujących odbiorców w energię.

6. Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę są ujęcia komunalne wód powierzchniowych i podziemnych. W Gminach Pruszcz Gdański, Pszczółki i Przywidz źródłem zaopatrzenia w wodę są również studnie indywidualne. Zużycie wody po okresowym wzroście w latach 2005-2006 do poziomu około 37 m³/1 mieszk., w 2007 r. spadło do poziomu najniższego w od 2003 r., tj. 33 m³/1 mieszk.

Stopień zwodociągowania Powiatu w 2007 r. wyniósł 99,3% wykazując stały wzrost w poszczególnych latach. Ten pozytywny aspekt wykorzystania zasobów naturalnych środowiska ma ścisły związek z realizowanymi na szczeblu gmin zadaniami inwestycyjnymi z zakresu budowy i modernizacji sieci wodociągów i systemów zaopatrzenia w wodę.

Przedsiębiorstwami odpowiedzialnymi za produkcję i dystrybucję wody na terenie Powiatu są:

- W Mieście Pruszcz Gdański – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WiK” Sp. z o.o. – 100% zaopatrzenia;
- W Gminie Cedry Wielkie – WEMA S.C. Władysław Girsztowt, Marek Ulmann z Pszczółek – 100% zaopatrzenia;
- W Gminie Kolbudy – REKNICA Sp. z o.o. w Kolbudach – 100% zaopatrzenia; wielkość produkcji 1 441 m³/24 h;
- W Gminie Pruszcz Gdański – "EKSPLOATATOR" Sp. z o.o. – 100% zaopatrzenia, wielkość produkcji 1625 m³/dobę;
- W Gminie Przywidz – Urząd Gminy Przywidz – wielkość produkcji 645 m³/24 h;
- W Gminie Pszczółki – Gmina Pszczółki 93,3 %; WEMA S.C. Władysław Girsztowt, Marek Ulmann z Pszczółek 6,7 % zaopatrzenia;
- W Gminie Suchy Dąb – Urząd Gminy w Suchym Dębnie – 100 % zaopatrzenia;
- W Gminie Trąbki Wielkie – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Trąbkach Wielkich, wielkość produkcji 2 523 m³/dobę.

W zakresie parametrów fizykochemicznych 70 do 100% całej ilości dostarczonej wody pitnej spełnia obowiązujące normy. W gminach Cedry Wielkie i Suchy Dąb w wodzie występują ponadnormatywne ilości fluoru (wszystkie ujęcia z wyjątkiem ujęcia w Kiezmarku i Woławach). Pod względem parametrów bakteriologicznych 100 % dostarczonej wody spełnia wymagane normy.

7. Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacji ściekowej na terenie Powiatu wynosi 361,4 km. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 51 009 osób. Do sieci kanalizacyjnej przyłączone jest 6 727 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Stopień skanalizowania Powiatu w 2007 r. wyniósł 98,4% i od 2003 r. stale wzrasta. Tak, jak w przypadku zaopatrzenia w wodę, ten pozytywny aspekt ma ścisły związek z realizowanymi na szczeblu Gmin zadaniami inwestycyjnymi z zakresu budowy i modernizacji sieci kanalizacji i systemów oczyszczania ścieków.

- Gmina Miejska Pruszcz Gdański
 - ścieki powstałe na terenie gminy miejskiej Pruszcz Gdański kierowane są siecią kanalizacji sanitarnej do Gdańska na oczyszczalnię „Wschód” w Gdańsku;
 - ilość odbieranych ścieków z Gminy Miejskiej Pruszcz Gdańskim 3 642 w m³/24 h

- Gmina Pruszcz Gdański
 - ścieki powstałe na terenie gminy Pruszcz Gdański kierowane są siecią kanalizacji sanitarnej do Gdańska na oczyszczalnię „Wschód” w Gdańsku
 - ilość odbieranych ścieków 386 w m³/d

- Gmina Cedry Wielkie
 - Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Cedrach Wielkich:
 - ilość odbieranych ścieków 322 m³/d;
 - Oczyszczalnia Trutnowy:
 - ilość odbieranych ścieków 6,5 tys. m³/r
 - Odbiornik oczyszczonych ścieków: Kanał Śledziowy
 - Oczyszczalnia Koszwały:
 - ilość odbieranych ścieków 13,5 tys. m³/r
 - Odbiornik oczyszczonych ścieków: Kanał Śledziowy
 - Oczyszczalnia w Bystrej
 - ilość odbieranych ścieków 32 m³/24 h;

- Gmina Kolbudy
 - Ścieki powstałe na terenie gminy kierowane są siecią kanalizacji sanitarnej do Gdańska na oczyszczalnię „Wschód” w Gdańsku
 - ilość odbieranych ścieków 1 141 w m³/24 h

- Gmina Przywidz:
 - Oczyszczalnia w Przywidzu
 - ilość odbieranych ścieków: 171 m³/24 h
 - odbiornik: Wietcisa

- Gmina Pszczółki:
 - Oczyszczalnia w Pszczółkach
 - ilość odbieranych ścieków: 498 m³/24 h;
 - odbiornik: rzeka Bielawka;
 - Oczyszczalnia w Różanych
 - ilość odbieranych ścieków: 390 m³/24 h
 - odbiornik: Kanał Śledziowy;

- Gmina Suchy Dąb
 - Oczyszczalnia w Suchym Dębie
 - ilość odbieranych ścieków 38 m³/24 h
 - odbiornik: Kozi Rów

- Gmina Trąbki Wielkie
 - Oczyszczalnia w Trąbkach Wielkich
 - ilość odbieranych ścieków 59 m³/24h
 - odbiornik: rów melioracyjny R-A1 - rów melioracyjny R-A - rzeka Styna - rzeka Kłodawa

8. Wody powierzchniowe

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych Powiatu Gdańskiego jest kontrolowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Podczas badań przeprowadzonych w 2006 r. ocenie poddano stan wód następujących rzek na terenie Powiatu:

Wisła

Wody Wisły były zadowalającej jakości - III klasa czystości. O jakości wód rzeki decydował przede wszystkim poziom materii organicznej, substancji rozpuszczonych i azotu ogólnego.

Motława

W górnym biegu rzeki (Rokitki i Suchy Dąb) jakość wód odpowiadała IV klasie, w pozostałych punktach kontrolnych była ona już zadowalająca - III klasa. O jakości wód decydowały III-klasowe stężenia zawiesiny, amoniaku, azotu ogólnego, fosforu ogólnego, tlenu rozpuszczonego, manganu, selenu i substancji rozpuszczonych, które okresowo pojawiały się w części punktów kontrolnych. W górnym biegu rzeki (Rokitki, Suchy Dąb) notowano ponadto wysokie pojedyncze stężenia zawiesiny, azotu ogólnego, fluorków i selenu oraz znaczne spadki natlenienia wody.

Radunia

Wody Raduni były zadowalającej jakości - III klasa. Jakość wód determinował przede wszystkim poziom materii organicznej. Wartości III-klasowe stężeń substancji rozkładalnych biologicznie utrzymywały się najdłużej poniżej zbiorników Ostrzyckiego i w Kolbudach. Największy udział stężeń zadowalających substancji trudniej rozkładalnych notowano od ujścia Strzelenki do Pruszcza Gdańskiego. Poniżej Somonina i poniżej Strzelenki obserwowano okresowy wzrost obciążenia materia organiczną do wartości z przedziału IV, a nawet V klasy. Poziom zadowalający osiągały okresowo również stężenia azotanów i związków fosforu poniżej Małej Supiny i Strzelenki.

Najgorszą jakość prezentowały wody poniżej Małej Supiny i Strzelenki, gdzie stwierdzono najwyższy udział wyników III-klasowych, a liczba bakterii Coli jednorazowo osiągnęła poziom IV klasy.

Kłodawa i jej dopływy

Wody Kłodawy były zadowalającej jakości - III klasa. O jakości wód decydowała przede wszystkim zawartość materii organicznej, zwłaszcza trudno rozkładalnej, a także skład organizmów planktonowych i liczba bakterii grupy Coli typu fekalnego.

Jakość wód Styny była zadowalająca - III klasa – poniżej Jeziora Godziszewskiego i niezadowalająca w przekroju ujściowym - IV klasa. Wody rzeki w zakresie większości badanych wskaźników odznaczały się jednak bardzo dobrą lub dobrą jakością.

Stan sanitarny wód Styny poniżej Jeziora Godziszewskiego był zadowalający. Przewagę stanowiły tu wyniki II-klasowe, a o ocenie przesądził wzrost liczby bakterii Coli typu fekalnego w czerwcu i sierpniu.

Dokonując oceny jakości wód powierzchniowych należy stan ich zanieczyszczenia rozpatrywać w kategoriach całej zlewni, a nie tylko w wybranych przekrojach, biorąc pod uwagę kumulację zanieczyszczeń pochodzących z punktowych i obszarowych źródeł zanieczyszczeń z poszczególnych Gmin leżących w obszarze zlewni.

Na obszarze Powiatu znajdują się następujące jeziora powyżej 5 ha: Goszyńskie, Klonowskie, Łapino Górne, Łapino Dolne, Głębokie, Dąbrowskie, Łąkie, Otomińskie, Połęczyńskie, Ząbrowskie, Przywidzkie, Sobowidzkie, Małe, Bronisława.

W latach 1996-2006 na terenie Powiatu Gdańskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, monitorował jakość wód:

- Jeziora Łąkie, rok badań 2006, klasa czystości I;
- Jeziora Głębocko, rok badań 1998, klasa czystości I;
- Jeziora Przywidzkie Małe, rok badań 1998, klasa czystości III
- Jeziora Przywidzkie Duże, rok badań 1998, klasa czystości II

W roku 2006 jedynym z przebadanych jezior na terenie Powiatu było Jezioro Łąkie. Jest ono umiarkowanie podatne na degradację - II kategoria. Jest to stosunkowo głęboki, o niewielkiej rocznej wymianie wody i utrudnionej rotacji substancji biogennej powierzchniowy zbiornik wodny. Niewielka objętość jego wód, w porównaniu do długości linii brzegowej obniża jego odporność na wpływ przylegających terenów, a znaczny udział gruntów ornych w zlewni bezpośredniej stanowi potencjalne zagrożenie wpływem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

Jakość wód powierzchniowych na terenie Powiatu, chociaż w ostatnich latach uległa znacznej poprawie, nadal budzi zastrzeżenia i wymaga kontynuacji zadań w zakresie zwiększenia stopnia skanalizowania mieszkańców gmin.

9. Zanieczyszczenie powietrza

Przy ocenie zanieczyszczenia powietrza, wzięto pod uwagę również dane dotyczące Miasta Gdańska. W przypadku stanu aerosanitarnego nie da się bowiem, jasno wytyczyć granic administracyjnych, a stan powietrza na terenie Miasta Gdańska może oddziaływać na tereny z nim sąsiadujące.

W latach 2005 i 2006, w stosunku do lat ubiegłych, nie uległy znaczącym zmianom listy zakładów emitujących największe ilości substancji do powietrza. Decydujące znaczenie dla wielkości emisji zorganizowanej mają od kilku lat niezmiennie zakłady energetyczne i ciepłownicze oraz kilka największych zakładów przemysłowych. Najpowszechniej występujące w powietrzu atmosferycznym zanieczyszczenia to gazy i pyły pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw. Zaliczamy do nich głównie dwutlenek siarki – emitowany w wyniku spalania naturalnie zanieczyszczonych związkami siarki paliw, dwutlenek azotu – powstający głównie w paleniskach w warunkach wysokiej temperatury oraz pyły, zwłaszcza krzemionkowe, jako naturalna pozostałość spalanych stałych paliw kopalnych.

Innym istotnym źródłem emitującym zanieczyszczenia do powietrza jest transport samochodowy. Typowo komunikacyjnym zanieczyszczeniem emitowanym przez silniki spalinowe jest, powstający w czasie ich pracy dwutlenek azotu. Do zanieczyszczeń typowo „transportowych” należą też węglowodory, tlenek węgla oraz pyły.

W roku 2005 zaczął obowiązywać nowy, bardziej rygorystyczny normatyw średniodobowy dla dwutlenku siarki, wynoszący $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (przed 2005 r. $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Stosunkowo niskie maksymalne stężenie dwutlenku siarki oznaczono na terenie Pruszcza Gdańskiego (6-11% dopuszczalnej wartości). W 2006 roku w żadnym z punktów pomiarowych nie odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych dwutlenku azotu.

Według rocznej oceny jakości powietrza przedstawionej w Raporcie WIOŚ za 2006 rok, poziomy wszystkich badanych substancji na terenie Powiatu Gdańskiego nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego i tym samym nie są wymagane żadne działania naprawcze.

10. Hałas

Na terenie Powiatu głównym źródłem ponadnormatywnego hałasu jest transport drogowy, kolejowy i lotniczy. Miejskami występowania powyższych uciążliwości są:

- Ciągi komunikacyjne, w tym szczególnie ul. Grunwaldzka, Chopina, Kopernika w Pruszczy Gdańskim;
- Lotnisko w Jednostce Wojskowej 1300;
- Magistrale kolejowe w Gminach Pruszcz Gdański i Pszczółki;
- Drogi krajowe nr 1 i 7.

Uciążliwość związana z ruchem kołowym na głównych drogach przecinających obszar Powiatu, przejawia się szczególnie w rejonach przebiegu tras przez tereny osiedli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zwartej zabudowy wiejskiej.

Na istotną uciążliwość akustyczną lotniska wojskowego w Pruszczy Gdańskim skarżą się głównie mieszkańcy Pruszcza i okolic.

Magistralna linia kolejowa Gdańsk – Tczew (Warszawa) charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu pociągów zarówno osobowych jak i towarowych. Pozostałe przebiegające przez obszar Powiatu linie kolejowe odznaczają się niewielkim natężeniem ruchu i uciążliwość akustyczna związana z ich funkcjonowaniem jest znikoma. Jedynie na odcinkach przebiegu kolei przez tereny zwartej zabudowy hałas może mieć istotne znaczenie. Uciążliwość przejazdów pociągów związana jest ze stanem trakcji kolejowej oraz taboru.

Ponadto warunki akustyczne pogarsza hałas pochodzący z obiektów przemysłowych, baz transportowych i terenów eksploatacji surowców mineralnych. Oddziaływanie tych obiektów na ogół ogranicza się do najbliższego sąsiedztwa. Do obiektów tych należą m.in. Młyn Zbożowy w Cedrach Wielkich, tartaki zlokalizowane we wsiach Ulkowy i Rębielcz (gm. Pruszcz Gdański), Zakład Drzewny w Przywidzu oraz młyn gospodarczy w Grabinach Zameczku.

Cele i zadania wynikające z Polityki ekologicznej Państwa na lata 2007-2010

Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 została sporządzona jako realizacja ustaleń Ustawy Prawo ochrony środowiska. Ustawa ta w art.13 - 16 wprowadziła nowe zasady krajowej polityki ekologicznej, w tym obowiązek jej sporządzania i aktualizowania, co 4 lata. W dniu 8 maja 2003 r. Sejm RP przyjął dokument „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” będący uszczegółowieniem II Polityki ekologicznej Państwa z 2000 r.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska.

Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

- wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Wymienione cele (oprócz pierwszego) zgodne są z celami VI Programu Działań na Rzecz Środowiska UE oraz Odnowioną Strategią UE dotyczącą Trwałego Rozwoju. W ten sposób

realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisywać się będzie w osiąganie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

Cele wyznaczone w Wojewódzkim programie ochrony środowiska 2010

W Programie ochrony środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-2014 (POSWP 2010) sformułowano 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń i perspektywie osiągnięcia poza rokiem 2014, które – spełniając rolę osi priorytetowych – wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych:

- I Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- II Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- III Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- IV Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Cele perspektywiczne, oznaczone w dokumencie cyframi rzymskimi, nawiązują do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego oraz Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-10 z perspektywą 2011-14 (PEP). Z uwagi na niewielki wpływ skali regionalnej na zmiany klimatu, nie formułuje się w tym zakresie celu perspektywicznego (jak ma to miejsce w PEP).

Kolejny poziom stanowią cele średniookresowe (realizacyjne, osiągnięcie możliwe w rozszerzonym okresie programowania: do roku 2014). W POŚWP 2010 sformułowano 21 celów średniookresowych. Wszędzie tam, gdzie było to niezbędne dokonano wydzielenia okresu 2007-10, formułując cele priorytetowe. Z uwagi na ich rangę w hierarchii wspólnotowej, sformułowano 7 celów priorytetowych, których realizacja powinna zakończyć się w roku 2010 lub wcześniej, którym przypisane zostały cele priorytetowe (krótkookresowe)

Projekt zakłada perspektywę realizacji większości celów do roku 2014. Wszędzie tam, gdzie było to niezbędne dokonano wydzielenia okresu 2007-10, formułując cele priorytetowe. Na przykład w Traktacie Akcesyjnym zapisane zostały konkretne terminy rozwiązania wybranych grup problemów. Z uwagi na ich rangę w hierarchii wspólnotowej, sformułowano 7 celów priorytetowych, których realizacja powinna zakończyć się w roku 2010 lub wcześniej. Jednak w większości przypadków przyjęto jednolitą perspektywę okresu programowania, ponieważ realizacja POŚ będzie silnie powiązana z RPO dla WP, który powstał na lata 2007-13.

W tej sytuacji sztuczne wyodrębnianie uznano za niecelowe i komplikujące realizację. Do realizacji celów prowadzić będą sformułowane dla każdego z nich kierunki działań i działania. Względnie niewielką część z nich wykonywać będą poszczególne instytucje administracji, jednak przeważająca większość wymagać będzie współdziałania wielu podmiotów publicznych, gospodarczych, a także organizacji pozarządowych. Niektóre z kierunków działań mają charakter otwarty – na dzień dzisiejszy nie można wskazać dla nich wykonawcy, jednak potrzeba ich podjęcia wydaje się bezdyskusyjna.

POŚWP 2010 w takim ujęciu stymuluje powstawanie nowych bytów, organizacji i związków celowych. POŚWP 2010 nie jest prawem i nie może stanowić samoistnej podstawy nakładania na urzędy i instytucje administracji publicznej innych obowiązków, niż dopuszczają to obowiązujące przepisy. Stąd wykonanie znacznej liczby proponowanych kierunków działań wynika wprost z przepisów prawa. Jednak wobec tego, że na ogół przepisy nie przewidują żadnej automatycznej sankcji za brak ich wykonania, co często ma miejsce i jest uzasadniane brakiem środków finansowych. Wydaje się więc celowe podkreślenie w POŚWP 2010 działań uznanych za szczególnie ważne dla ochrony i poprawy stanu środowiska w regionie, mimo tego, iż są one wymagane prawem.

Cele wyznaczone w strategii rozwoju Powiatu

Cel priorytetowe

W Planie rozwoju Powiatu Gdańskiego założonym celem priorytetowym jest, aby Powiat był idealnym miejscem dla rozwoju przedsiębiorczości i aktywnych form wypoczynku.

Cel ten jest spójny ze strategicznym celem Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, przyjętego przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 2 października 2007 roku.

Założone kierunki rozwoju służące osiągnięciu celu priorytetowego realizowane będą zarówno na szczeblu samorządu powiatu, jak też samorządów gminnych i dotyczą sfery technicznej, społecznej, gospodarczej, kulturowej i turystycznej.

Cele niezbędne

W sferze technicznej celem niezbędnym jest poprawa infrastruktury transportowej, w szczególności odbudowy technicznej i rozbudowy sieci dróg powiatowych w możliwie krótkim okresie czasu. Realizacja przyjętego programu w zakresie rozbudowy infrastruktury drogowej będzie miała duży wpływ na rozwój regionu i może stanowić bodziec do jego rozwoju gospodarczego, natomiast jego zaniechanie spowoduje stagnację lub znacznie spowolni rozwój gospodarczy.

Realizacja powyższego celu usprawni w znacznym stopniu lokalną komunikację, w szczególności przyczyni się do uruchomienia nowych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i rekreacyjno – turystycznych. Poprawa infrastruktury dróg wpłynie również na udrożnienie kanałów transportu samochodowego na terenie powiatu, co będzie miało pozytywny wpływ na zmniejszenie stanu zanieczyszczenia atmosfery ze źródeł rozproszonych, jak też emisji hałasu.

W sferze podniesienia jakości publicznej infrastruktury turystycznej celem niezbędnym, zgodnym z RPO WP jest poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej i wykorzystanie potencjału turystycznego. Atrakcyjność turystyczna regionu jest traktowana jako jeden z istotniejszych czynników jego trwałego rozwoju. Będzie ona wzmacniana poprzez zrównoważone wykorzystanie bogactwa środowiska przyrodniczego i kulturowego regionu. Realizowane przedsięwzięcia będą ukierunkowane na dywersyfikację oferty turystycznej, obejmując ogólnie dostępną infrastrukturę turystyczną, obiekty dziedzictwa kulturowego, obszary cenne przyrodniczo, a także tworzenie i promocję (sieciovych) produktów turystycznych.

Cele pierwszorzędne

Mając powyższe na uwadze w pierwszej kolejności nadano rangę zadań bardzo pilnych:

- z zakresu rozwoju i poprawy infrastruktury dróg powiatowych, o wartości 19 762 628 zł, realizowanych w ramach inwestycji wieloletnich, jak też Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego
 - Przebudowa drogi powiatowej Nr 2205G Przywidz-Bliziny (II etap); planowane w latach 2007-2010 łączne nakłady finansowe w wysokości 3 000 000 zł
 - Przebudowa drogi powiatowej nr 2247G ul. Gałczyńskiego w Mieście Pruszcz Gdański; planowane w latach 2007-2010 łączne nakłady finansowe w wysokości 2 378 628 zł
 - Przebudowa drogi powiatowej nr 2114G Straszyn-Pruszcz Gdański ul. Raciborskiego w Pruszczu Gdańskim; planowane w latach 2008-2010 łączne nakłady finansowe w wysokości 14 384 000 zł
- z zakresu poprawy atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej i wykorzystania potencjału turystycznego:
 - realizacja projektu „Szlakiem Mennonitów przez Powiat Gdański”. Projekt zawiera budowę i modernizację infrastruktury pieszo - rowerowej na terenach gmin Pruszcz Gdański, Suchy Dąb i Cedry Wielkie. Projekt będzie realizowany w ramach

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach przedsięwzięcia powstanie 20,84 km ciągu pieszo - jezdny. Pieszo - rowerowy Szlak Mennonitów przyczyni się nie tylko do poprawy atrakcyjności regionu, ale także znacznie zwiększy bezpieczeństwo turystów. Szacowana wartość inwestycji to 6 766 620 zł. Z EFRR pochodzić będzie 75 procent środków. Pozostałe 25 procent stanowi wkład własny beneficjenta. Gminy udzielą Powiatowi Gdańskiemu pomocy finansowej na pokrycie wkładu własnego, proporcjonalnie do wartości części projektu realizowanego na terenie danej gminy.

Cele zidentyfikowane przez społeczeństwo

W wyniku szerokiej konsultacji społecznej w Powiecie Gdańskim dokonano głębokiej analizy uwarunkowań sprzyjających oraz ograniczających rozwój regionu

Wśród „Mocnych stron”, które należy wykorzystane sprzyjać będą rozwojowi regionu i na których należy oprzeć jego przyszły rozwój wymieniono m.in.: walory przyrodniczo - krajobrazowe związane z nadmorskim położeniem sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji, licznie występujące w regionie tereny niezurbanizowane, wysoką lesistość powiatu, wysokie zasoby energii odnawialnej, stosunkowo słaby rozwój przemysłu i położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych.

Wśród aspektów, które stanowią słabe strony Powiatu i których nie wyeliminowanie będzie utrudniać rozwój regionu, których oddziaływanie należy minimalizować, podkreślono:

- zły stan dróg,
- złą jakość wody pitnej,
- niedostateczne skanalizowanie wsi,
- słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną,
- słaby rozwój przetwórstwa rolnego,
- niedostateczną promocję regionu.

Istotnym dla zrównoważonego rozwoju Powiatu jest poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego poprzez rozwój świadomego uczestnictwa społeczeństwa w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska. Cel ten realizowany powinien być poprzez stały rozwój edukacji ekologicznej mieszkańców.

Cele Programu ochrony środowiska dla Powiatu Gdańskiego 2010

Analiza aktualnego stanu środowiska, stopień realizacji zaplanowanych zadań, celów zawartych w POŚ WP 2010 oraz celów nakreślonych w dokumentach strategicznych powiatu, pozwoliła na wyodrębnienie działań, które dla poprawy stanu środowiska i dalszego rozwoju powiatu mają najważniejsze znaczenie.

Wynikające z powyższej analizy priorytety ekologiczne dla Powiatu Gdańskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-2014 zawierają się w obszarze osi priorytetowych POŚ WP 2010:

- I. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
- II. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa
- III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody
- IV. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

Cel strategiczny

Przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania.

Cel długoterminowe

1. Dalszy rozwój systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych.
2. Osiągnięcie właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym.

Cel średniokresowy (2008-2014)

1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych.

Kierunki działań

1. Realizacja inwestycji poprawiających jakość wód przybrzeżnych, w tym budowy i rozbudowy systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych, z uwzględnieniem ograniczenia ich negatywnych skutków na etapie lokalizacji i realizacji projektów inwestycyjnych.
2. Wzmocnienie kontroli w kierunku przeciwdziałania odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków do wód.
3. Realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowy lub modernizacji urządzeń i sieci wodociągowych.
4. Realizacja przedsięwzięć wynikających z programu wodno-ściekowego kraju zawierającego działania podstawowe i uzupełniające zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód w poszczególnych dorzeczach.
5. Zapewnienie spójności planowania gospodarowania zasobami wodnymi z dokumentami planowania i programowania wszystkich szczebli zarządzania, w tym zintegrowanie ich z planem zagospodarowania przestrzennego województwa.

Cel krótkookresowy (2008-2010)

1. Eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Kierunki działania

1. Finansowe wspieranie i egzekwowanie od przedsiębiorstw realizacji programów gospodarki ściekowej, służących ograniczeniu i eliminacji ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, przede wszystkim substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych.
2. Ochrona czynna i bierna ujęć wód podziemnych.
3. Konserwacja i utrzymanie należytego stanu zbiorników wodnych.
4. Tworzenie infrastruktury ochrony Powiatu przed powodzią.
5. Ograniczanie i eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę do picia oraz produkcji żywności i leków.
6. Optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych poprzez propagowanie instalowania liczników zużycia wody oraz stymulacja do zmniejszania jej zużycia.

7. Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody pitnej – poprzez odpowiednie zapisy w pozwoleniach wodnoprawnych.
8. Sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków komunalnych i deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne – poprzez odpowiednie zapisy w pozwoleniach wodnoprawnych.
9. Działania zmierzające do ograniczenia niekontrolowanej infiltracji zanieczyszczeń – poprzez kontrole.
10. Eliminacja zanieczyszczeń wymywanych przez opady poprzez zorganizowany odbiór wód opadowych z terenów przemysłowych.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

Cel strategiczny

Utrzymanie stanu aerosanitarnego na terenie Powiatu Gdańskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości powietrza atmosferycznego.

Cele długoterminowe

1. Ograniczanie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzenia komunikacyjnego.
2. Ograniczenie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzących z niskoenergetycznych źródeł ciepła.

Cel średniokresowy (2008-2014)

1. Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza.

Kierunki działań

1. Rozwój i modernizacja systemów zaopatrzenia w ciepło z wykorzystaniem nowoczesnych energooszczędnych urządzeń i technologii w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw.
2. Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, szczególnie w starej zabudowie, gdzie tradycyjne metody ogrzewania stanowią największe źródło niskiej emisji zanieczyszczeń.
3. Wyznaczanie w dokumentach planistycznych korytarzy przewietrzania miast, zachowanie i wzmocnienie ich ciągłości m.in. poprzez regenerację i zagospodarowanie zielonych przestrzeni publicznych oraz przeciwdziałanie ich zabudowywaniu.
4. Uwzględnianie w dokumentach planowania przestrzennego polityki relokacji uciążliwego przemysłu z centrów miast na rzecz m.in. usług nieuciążliwych oraz wyznaczanie stref przemysłowych na obrzeżach przy uwzględnieniu czynników środowiskowych (np. kierunku napływu mas powietrza).
5. Przebudowa ulic, traktów komunikacyjnych, połączeń komunikacyjnych.

Cel krótkookresowy (2008-2010)

1. Promocja alternatywnych źródeł energii cieplnej, w tym przede wszystkim wykorzystania biomasy jako źródła zaopatrzenia w ciepło.

Kierunek działań

1. Preferowanie w założeniach do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zmian struktury zużycia paliw, w tym przede wszystkim wykorzystania biomasy jako źródła zaopatrzenia w ciepło.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony przed hałasem

Cel strategiczny

Dążenie do zmniejszenia emisji hałasu przenikającego do środowiska.

Cele długoterminowe

1. Utrzymanie stanu akustycznego środowiska w obszarach, w których poziom hałasu jest poniżej dopuszczalnego.
2. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego.
3. Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na zróżnicowanie lokalizacji obiektów w zależności od jego uciążliwości hałasowej.

Cel średniokresowy (2008-2014)

1. Ochrona mieszkańców Powiatu przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.

Kierunki działań

1. Realizacja przedsięwzięć i inwestycji zmierzających do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym w tym przebudowa i modernizacja ulic, wymiana i naprawa nawierzchni, udrożnienie traktów komunikacyjnych.
2. Rozwój atrakcyjnego transportu zbiorowego oraz sieci dróg rowerowych, nasadzenia zieleni.
3. Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez organy ochrony środowiska.
4. Zapewnienie przestrzegania w planowaniu przestrzennym zasady strefowania – lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasowej, oddzielania ich obszarami zieleni oraz eliminowania zabudowy mieszkaniowej z obszarów oddziaływania hałasu komunikacyjnego. Egzekwowanie zapisów w planach miejscowych dotyczące lokalizacji w poszczególnych strefach działalności powodującej uciążliwości akustyczne.
5. Wyznaczanie i tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji i infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska w zakresie uciążliwości akustycznej.

Cele i kierunki działań w zakresie zarządzania środowiskiem i edukacji ekologicznej społeczeństwa

Cel strategiczny

Stały wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cele długoterminowe

1. Osiągnięcia progu świadomości społeczeństwa, z którym wiąże się odrzucenie nawyków i zachowań bezpośrednio zagrażających środowisku.
2. Wyeliminowanie negatywnych zachowań (np. porzucanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód i gleby, spalanie odpadów w paleniskach domowych, dewastacja publicznej zieleni).

Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Wykształcenie u mieszkańców Powiatu postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.
2. Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska.
3. Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów.

Kierunki działań

1. Współpraca na szczeblu województwa przy opracowaniu Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej.
2. Upowszechnienie opracowanego Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej w placówkach oświaty szkolnej.
3. Finansowe wspieranie rozwoju materialnej infrastruktury edukacji ekologicznej, szczególnie w placówkach terenowych prowadzących zajęcia w tym zakresie.
4. Wspieranie Parków Narodowych i Krajobrazowych, działających w terenie placówek akademickich i instytutów badawczych oraz organizacji naukowych, instytucji i stowarzyszeń w zakresie prowadzonej przez te ośrodki edukacji ekologicznej wśród młodzieży szkolnej, mieszkańców i turystów. Inicjowanie i podtrzymywanie współpracy z nimi przez szkoły i instytucje publiczne.
5. Wspieranie w powstawaniu i rozwoju regionalnych i lokalnych agend organizacji ekologicznych oraz podmiotów podejmujących działalność na polu edukacji ekologicznej
6. Współpraca samorządu Powiatu z mediami regionalnymi i lokalnymi w zakresie prowadzenia w atrakcyjnych formach promocji wiedzy i zachowań proekologicznych.
7. Aktualizacja ogólnodostępnego, opartego na sieci teleinformatycznej systemu informowania społeczeństwa o jakości badanych i ocenianych składników środowiska. Dążenie do zapewnienia dostępności i przystępności informacji oraz jej wymiany, w tym dla potrzeb administracji.
8. Doskonalenie wiedzy o środowisku i jego ochronie przez pracowników sektora publicznego oraz tworzenie mechanizmów i regulacji wewnętrznych umożliwiających egzekwowanie tej wiedzy.
9. Skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje proekologiczne, tak publiczne, jak w sektorze przedsiębiorstw.
10. Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ochrony dla wszystkich obszarów objętych prawną ochroną wartości środowiska oraz nadanie im mocy prawnej.
11. Przygotowywanie i uchwalanie systemów preferencji proekologicznych w podatkach i opłatach lokalnych.

Cel krótkookresowy (2008-2010)

Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzanie ich w postępowaniu z udziałem społeczeństwa przy rzetelnej ocenie skutków ekologicznych ich realizacji.

Kierunki działań

1. Uwzględnianie w postępowaniach konieczności weryfikacji sporządzonych opracowań środowiskowych przez ekspertów. Zapraszanie ekspertów środowiskowych do udziału w dyskusjach publicznych nad proponowanymi rozwiązaniami.
2. Włączanie do składów komisji urbanistyczno-architektonicznych ekspertów od problematyki środowiska przyrodniczego.

3. Wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym zachowanie właściwych proporcji pomiędzy obszarami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony wartości przyrodniczej i wykorzystania zasobów przyrody

Cel strategiczny

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.

Cele długoterminowe

1. Zachowanie naturalności ekosystemów.
2. Tworzenie nowych form ochrony przyrody.
3. Urzeczywistnienie założeń rozwoju zrównoważonego, a więc takie współistnienie człowieka, gospodarki i przyrody, które nie degraduje i nie pomniejsza jej walorów i zasobów.
4. Zminimalizowanie presji na walory środowiska, przede wszystkim na lasy, rzeźbę terenu i krajobraz poprzez racjonalne eksploatowanie udokumentowanych złóż kopalin.
5. Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy.

Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych.
2. Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, czynna i bierna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę.
3. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia.
4. Ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby.
5. Gospodarowanie zasobami leśnymi (lasami komunalnymi) zgodnie z zadaniami określonymi w „Uproszczonym planie urządzania lasów komunalnych” i „Inwentaryzacji stanu lasów dla lasów rozdrobnionych”.

Kierunki działań

1. Współpraca na szczeblu województwa przy zakończeniu powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej województwa do roku 2014.
2. Obejmowanie ochroną prawną obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.
3. Utrzymywanie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym szczególnie realizacja przejść dla zwierząt w korytarzach transportowych, a także likwidacja na ciekach wodnych barier migracyjnych dla ryb wędrownych i innych organizmów. Wprowadzanie korytarzy ekologicznych do dokumentów planistycznych.
4. Ograniczenie zabudowywania terenów zieleni w miastach, odpowiednie ich kształtowanie i rewitalizacja z preferencją dla gatunków rodzimych.
5. Umożliwienie dostępu do atrakcyjnych zasobów środowiska i dziedzictwa kulturowego, w tym budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem ochrony obszarów wrażliwych i cennych przyrodniczo.

Cele i kierunki działań w zakresie ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności

Cel strategiczny

Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Cele długoterminowe

1. Realizacja celów zawartych w strategicznych dokumentach, tak międzynarodowych jak krajowych: Strategii tematycznej w sprawie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, Strategii zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju (dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 października 2003 roku).

Cele średniokresowe (2008-2014)

1. Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce, w tym:
 - a. Ograniczenie w perspektywie do roku 2010 wodochłonności produkcji przemysłowej o 50% w odniesieniu do roku 1990;
 - b. Zmniejszenie zużycia energii w przeliczeniu na jednostkę krajowego produktu o 25% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2000;
 - c. Zwiększenie udziału produkcji energii odnawialnej w stosunku do tradycyjnych źródeł energii do poziomu, co najmniej 19% w 2015 roku;
 - d. Ograniczenie do roku 2010 materiałochłonności produkcji 50% w stosunku do roku 1990;
2. Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła.

Kierunki działań

1. Aktywizacja działań w kierunku wykorzystania potencjalnych zasobów odnawialnych źródeł energii.
2. Promocja i wspieranie budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłania energii ze źródeł odnawialnych, zgodnych z kierunkami działań Regionalnej Strategii Energetyki i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz uwzględniających warunki przyrodnicze (w tym korytarze wędrówkowe ptaków) i krajobrazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.
3. Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznego wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii oraz o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej.
4. Promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych.
5. Wspieranie zmian technologicznych zapobiegających powstawaniu odpadów oraz zapewniających ich wykorzystanie w procesach produkcji.
6. Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, potrzeb związanych z prowadzeniem nowoczesnej i racjonalnej gospodarki wodnej oraz egzekwowanie tego przez organy gospodarki wodnej i melioracji.